

Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat 2024-2030

Pienet ja Suuret Opistot

Loppuraportti 12/2024

Sisällysluettelo

Pienet ja Suuret Opistot.....	1
Sisällysluettelo.....	2
Johdanto hankkeeseen ja raportin tavoitteisiin.....	3
Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommentteista – 1. kierros.....	5
Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommentteista – 2. kierros.....	6
Väitteet.....	7
Kuvien tulkinta.....	7
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.....	8
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.....	12
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.....	16
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.....	20
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.....	24
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.....	28
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.....	32
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.....	36
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta.....	40
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.....	44
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.....	48
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.....	52
13 – Opistojen määrä on vähentynyt.....	56
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.....	60
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.....	64
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.....	68
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.....	72
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.....	76
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.....	80
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja.....	84
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.....	88
Heatmap (keskiarvot ja mediaanit).....	92
Merkittävät ryhmäkohtaiset erot (yli 1 yksikön ero).....	93
Ryhmäkohtainen data.....	96

Johdanto hankkeeseen ja raportin tavoitteisiin

Tämä raportti on osa Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat 2024–2030 -hanketta, jonka tavoitteena on kartoittaa ja ymmärtää, miten kansalaisopistot voivat vastata tulevaisuuden haasteisiin ja hyödyntää uusia mahdollisuuksia. Hanke perustuu Delfoi-menetelmään, joka on asiantuntijapohjainen tutkimusmenetelmä, jossa tulevaisuuden näkymiä arvioidaan iteratiivisesti kyselyiden avulla.

Tämä raportti sisältää tutkimuksen tulokset jaoteltuna pieniin ja suuriin opistoihin seuraavanlaisesti.

Pienet Opistot:

Auralan kansalaisopisto
Jyväskylän kansalaisopisto
Järvenpään Opisto
Kauniaisten kansalaisopisto
Pieksämäen seutuopisto
Tornion kansalaisopisto

Suuret Opistot:

Espoon työväenopisto/Omnia
Helsingin aikuisopisto
Hiiden Opisto
Kuopion kansalaisopisto
Nurmijärven Opisto
Tampereen seudun työväenopisto

Hankkeen tausta ja hyödyt

Kansalaisopistojen toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti teknologian, asiakastarpeiden, poliittisten linjausten ja ympäristön muutosten vaikutuksesta. Tämä hanke tarjoaa mahdollisuuden:

- Ennakoida tulevaisuuden tarpeita ja trendejä.
- Tunnistaa strategisesti merkittäviä painopisteitä.
- Kehittää toimintaansa sekä sisäisesti että suhteessa yhteistyökumppaneihin ja päätöksentekijöihin.

Hankkeessa hyödynnetään skenaariotyöskentelyä, joka auttaa ymmärtämään toimintaympäristön epävarmuuksia ja suunnittelemaan vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja. Skenaarioiden avulla voidaan määrittää toimenpiteitä, jotka tukevat opistoja erilaisissa tulevaisuuden tiloissa.

Raportin sisältö ja tarkoitus

Raportissa esitetään Delfoi-kyselyn tulokset sekä analysoidaan vastaajien näkemyksiä todennäköisistä ja toivottavista tulevaisuuskuvista. Raportti auttaa:

- Ymmärtämään eri sidosryhmien (esim. henkilökunnan, asiakkaiden ja päättäjien) näkemyseroja.
- Rakentamaan strategisia skenaarioita hankkeen työpajoissa ja esittämään ne tammikuussa 2025 järjestettävässä Teams-tilaisuudessa.

Raportti voi toimia sekä työkaluna että keskustelun pohjana opistojen sisäisessä työskentelyssä. Sen tulokset auttavat suuntaamaan päätöksentekoa ja priorisoimaan kehitystoimenpiteitä.

Analyysit

Raportissa esitetyt analyysit perustuvat Delfoi-kyselyssä käytettyyn Likert-asteikkoon, jonka arvot on muunnettu numeeriselle asteikolle -3 (erittäin ei-toivottava/epätodennäköinen) – +3 (erittäin toivottava/todennäköinen). Näitä arvoja käytetään arvioimaan eri sidosryhmien näkemyksiä ja vertailemaan niitä keskenään.

Keskiarvojen ja mediaanien tulkinta

- **Keskiarvot:** Antavat yleisen suunnan ja voimakkuuden vastaajaryhmän mielipiteille.
- **Mediaanit:** Kuvaavat jakauman keskikohtaa, jolloin ne voivat paljastaa keskittymisen tietyn näkemyksen ympärille.

Vastaajamäärän ja analyysin luotettavuuden huomiointi

Ensimmäisellä kyselykierroksella vastaajia oli yhteensä **249**, mikä antaa laajan yleiskuvan eri sidosryhmien näkemyksistä. Toisella kierroksella vastaajina oli **49** johtuen Delfoi-asiantuntijametodille tyypillisestä kapenevasta asiantuntijoiden määrästä kierrosten edetessä. Ryhmäkohtaisia analyyseja ei ole tehty niissä tapauksissa, joissa vastaajamäärä jäi alle 30:n, jotta analyysit pysyvät luotettavina.

Johdatus skenaariotyöskentelyyn

Skenaariotyöskentely on hankkeen keskeinen osa. Skenaarioiden avulla voidaan tarkastella vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja ja niiden vaikutuksia opiston toimintaan. Tulevaisuustyöskentelyssä voi hyödyntää tämän raportin Delfoi-tuloksia luodakseen skenaarioita, jotka:

- Rakentuvat toivottaville ja todennäköisille tulevaisuuskuville.
- Auttavat testaamaan ja kehittämään strategisia aikomuksia ja toimintasuunnitelmia.

Skenaarioiden avulla voidaan tunnistaa epävarmuuksia, arvioida strategioiden joustavuutta ja tehdä valintoja, jotka tukevat opiston tahtotilan toteutumista.

Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommenteista –

1. kierros

Teknologia vuonna 2030:

Teknologian hyödyntäminen kansalaisopistoissa nähdään keskeisenä tulevaisuudentekijänä, mutta kehityksessä on otettava huomioon saavutettavuus ja helppokäyttöisyys. Digitaaliset oppimisolustat, hybridiopetus ja tekoälyn hyödyntäminen voivat parantaa oppimismahdollisuuksia, mutta ne vaativat koulutusta niin henkilöstölle kuin opiskelijoille. Teknologian kehityksessä tulee huomioida alueelliset ja ikäryhmien väliset erot, jotta ketään ei jätetä kehityksen ulkopuolelle.

Asiakkaat vuonna 2030:

Kansalaisopistojen toiminnan tulee perustua yhteisöllisyyteen ja matalan kynnyksen osallistumiseen, jotta ne voivat palvella laajasti eri taustoista tulevia opiskelijoita. Asiakaslähtöisyyttä voidaan vahvistaa tarjoamalla joustavia kurssiaikatauluja, monimuotoisia oppimisvaihtoehtoja sekä räätälöityjä kursseja erityisryhmille, kuten maahanmuuttajille ja senioreille. Toiminnan saavutettavuutta ja houkuttelevuutta voidaan parantaa markkinoinnilla ja lisäämällä näkyvyyttä erityisesti uusien kohderyhmien keskuudessa.

Politiikka ja talous vuonna 2030:

Kansalaisopistojen roolia vapaana sivistystyönä on puolustettava voimakkaasti päätöksenteossa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Vahva yhteistyö kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden sidosryhmien kanssa on avainasemassa rahoituksen turvaamisessa. Pitkäjänteinen talousosaaminen ja projektirahoituksen hyödyntäminen nähdään tärkeinä talouden vakauden takaamiseksi, mutta samalla korostetaan vapaan sivistystyön arvojen säilyttämistä.

Ympäristö vuonna 2030:

Kestävän kehityksen periaatteet tulee integroida kansalaisopistojen toimintaan. Tämä voi tarkoittaa ympäristöystävällisiä käytäntöjä niin opetustiloissa kuin opetussisällöissä. Kurssitarjonnan tulee edistää ekologista ajattelua, kuten kierrätys- ja korjaustaitojen opettamista. Kansalaisopistot voivat toimia myös tiedon jakamisen keskuksina ympäristöasioissa ja yhteisöjen tukena ilmastotietoisuuden lisäämisessä.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030:

Vapaaehtoistyön mahdollisuuksia voidaan hyödyntää täydentävissä rooleissa, kuten avustajina ja vertaisohjaajina, mutta opetuksen laatu ja asiantuntemus tulee turvata palkattujen ammattilaisten kautta. Kotouttamisessa kansalaisopistojen tulee tarjota matalan kynnyksen kieli- ja kulttuurikoulutusta, joka huomioi yksilölliset tarpeet ja selkokieliisyyden. Johtajilta odotetaan visionäärisyyttä, talousosaamista ja kykyä johtaa moninaista ja muuttuvaa toimintaympäristöä. Lisäksi korostetaan ihmisläheisyyden ja arvopohjaisen johtamisen merkitystä.

Tekoälyn tekemät tiivistelmät kaikista kommenteista –

2. kierros

Teknologia vuonna 2030:

Teknologian hyödyntämisessä korostuvat saavutettavuus, ajantasaiset laitteet ja käyttäjien tarpeiden huomioiminen. Tekoäly, digitaaliset alustat ja hybridiopetus nähdään merkittävinä kehitysalueina, mutta niiden käyttöönotto vaatii koulutusta ja resursseja. Teknologiaa tulisi käyttää oppimisen tukena niin, että se tuo lisäarvoa ilman, että yksikään käyttäjäryhmä jää ulkopuolelle. Paikallisten ja alueellisten erojen huomioiminen on erityisen tärkeää.

Asiakkaat vuonna 2030:

Kansalaisopistojen toiminnan tulee tarjota osallistumismahdollisuuksia kaikille väestöryhmille, erityisesti maahanmuuttajille ja muille erityisryhmille. Olohuonemaiset tilat ja yhteisölliset tapahtumat, kuten kielikahvilat ja lukupiirit, voivat houkuttaa uusia osallistujia. Markkinoinnissa tulisi panostaa erityisesti saavutettavuuteen ja opistojen monipuolisen tarjonnan esiin tuomiseen, jotta opistot koetaan houkuttelevina ja helposti lähestyttävina.

Politiikka ja talous vuonna 2030:

Rahoituksen turvaaminen vaatii vahvaa yhteistyötä kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Pitkäjänteinen taloussuunnittelu, projektirahoituksen hyödyntäminen ja vapaan sivistystyön arvojen puolustaminen päätöksenteossa ovat keskeisiä. Opistojen tulee sopeutua talouden ja toimintaympäristön muutoksiin säilyttäen samalla arvopohjansa ja yhteiskunnallisen merkityksensä.

Ympäristö vuonna 2030:

Ympäristötietoisuuden edistäminen on tärkeä osa kansalaisopistojen tulevaisuutta. Kestävää kehitystä voidaan tukea kurssitarjonnan avulla, esimerkiksi opettamalla kierrätys- ja korjaustaitoja. Opistojen tulisi myös näyttää esimerkkiä arjen ympäristöystävällisissä käytännöissä. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa voi auttaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030:

Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen ovat ensiarvoisen tärkeitä. Palkkauksen, työolojen ja koulutusmahdollisuuksien parantaminen auttaa sitouttamaan tuntiopettajia. Vapaaehtoistyö voi toimia avustavissa rooleissa, mutta opetuksen laatu tulee turvata palkattujen ammattilaisten avulla. Kotouttamistyössä kansalaisopistojen rooli korostuu erityisesti kielen ja kulttuurin opetuksessa, mutta onnistuminen vaatii tiivistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Johtajilta odotetaan innovatiivista, ihmisläheistä ja taloudellisesti vastuullista toimintaa.

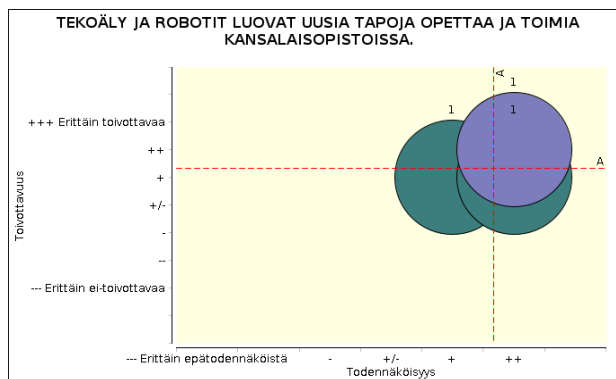
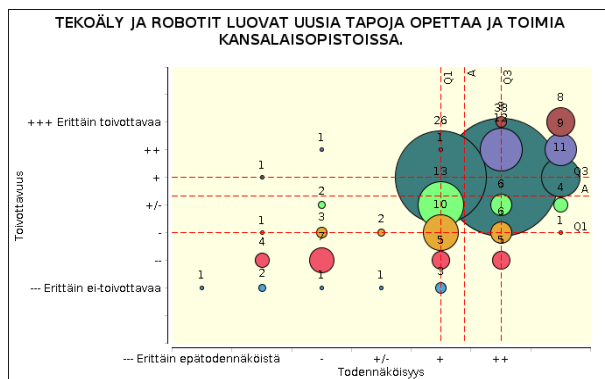
Väitteet

Kuvien tulkinta

Kuvaajia tulkittaessa kannattaa muistaa, että pallojen kokoa ei suoraan voi vertailla keskenään eri kierrosten/vastaajajoukkojen välillä, vaan pallojen koko tulee suhteuttaa kyseisessä kuvassa näkyviin muihin palloihin ja niiden yläpuolella näkyviin lukuihin (vastanneiden määrä). Pallo voi siis olla iso, vaikka vastaajia olisi esim. 1 ja toisaalta pieni vaikka vastaajia olisi 10.

Pallon kokoa kannattaa verrata muihin **samassa kuvassa** oleviin palloihin, mutta **ei muiden kuvien** palloihin. Pallojen väri määräytyy y-akselilla *toivottavuuden* arvon mukaisesti eli **saman väriset pallot ovat samalla toivottavuus-akselin arvolla**.

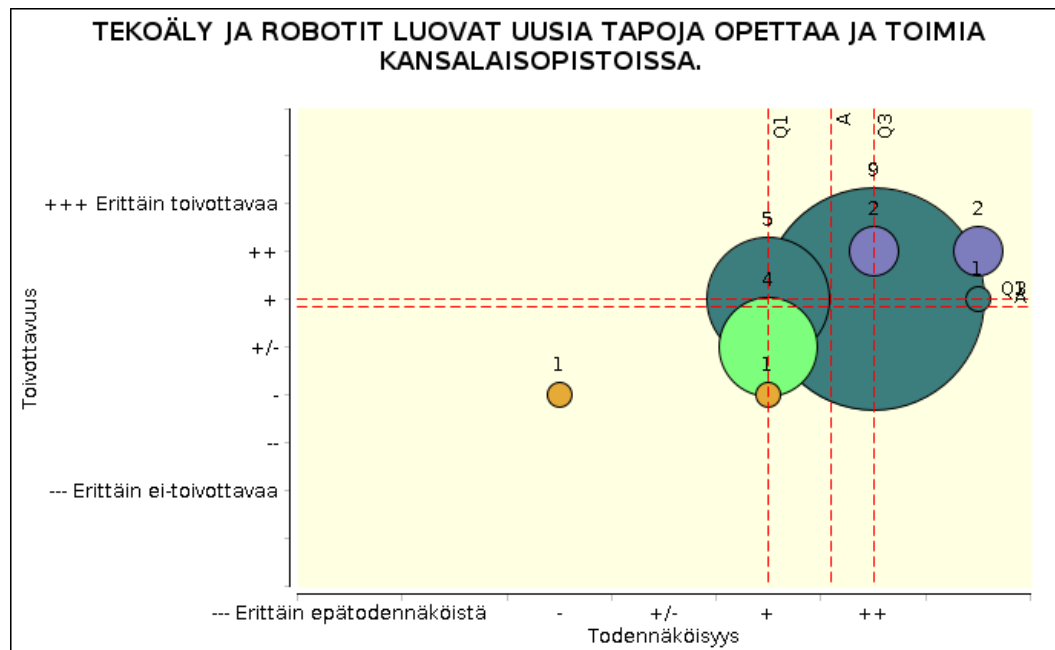
Punaisella katkoviivalla merkitty **A** vastaa kummallakin akselilla vastaajien **keskiarvoa**.

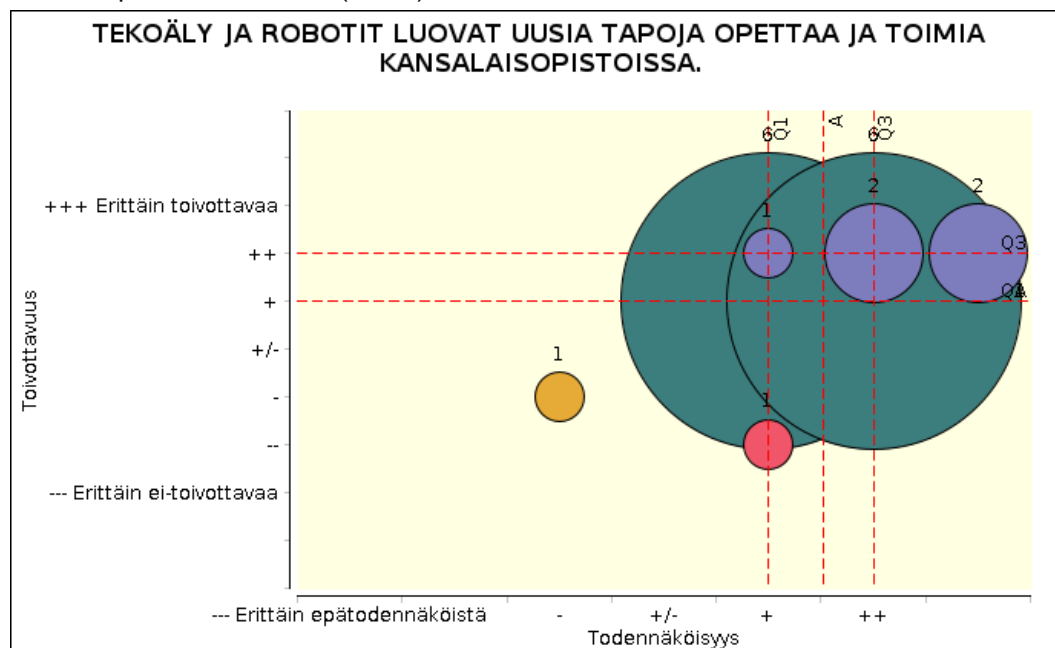

Teknologia vuonna 2030 – 1/2

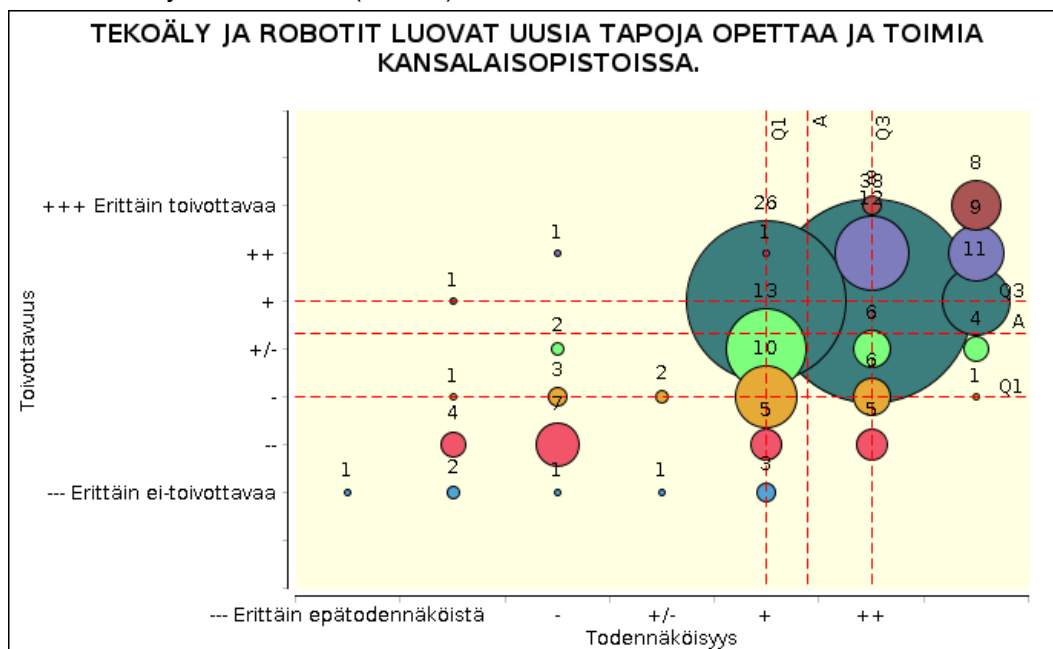
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

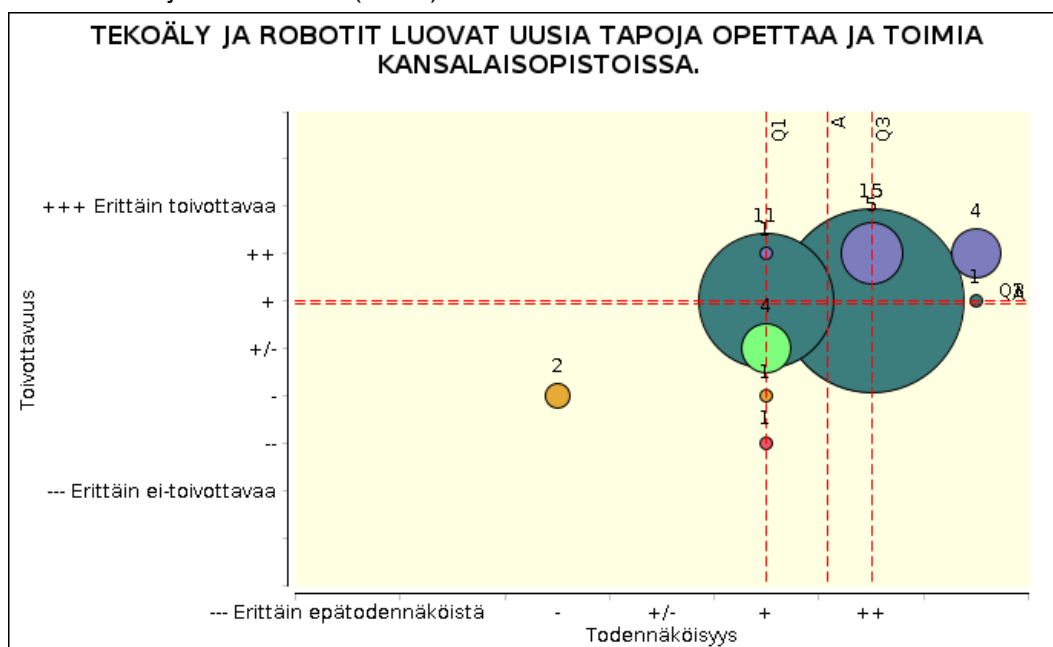

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

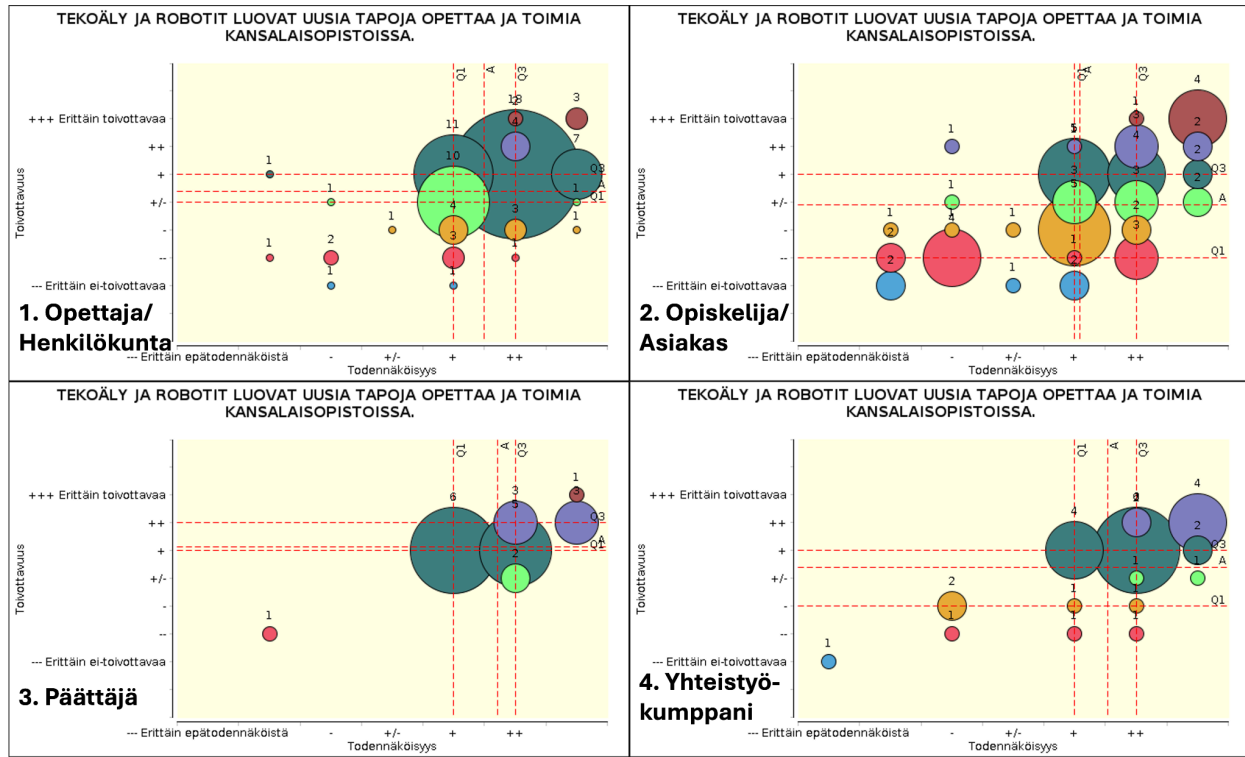
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Todennäköisyys	1.4	2.0
Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Toivottavuus	0.3	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Todennäköisyys	1.6	2.0
Teknologia vuonna 2030 – 1/2/Toivottavuus	0.9	1.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

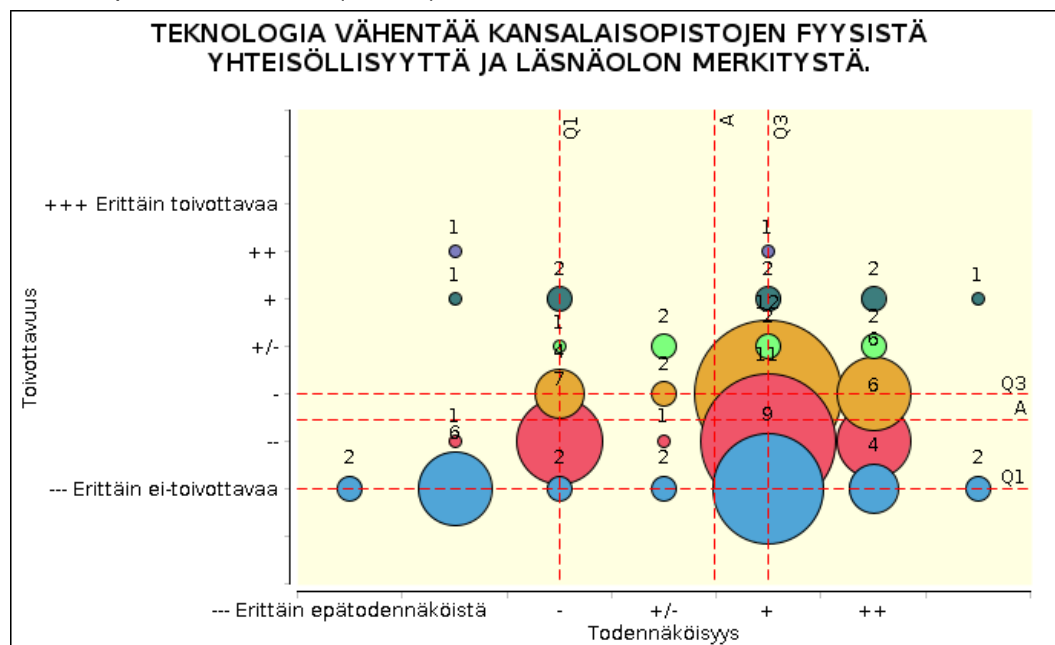
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

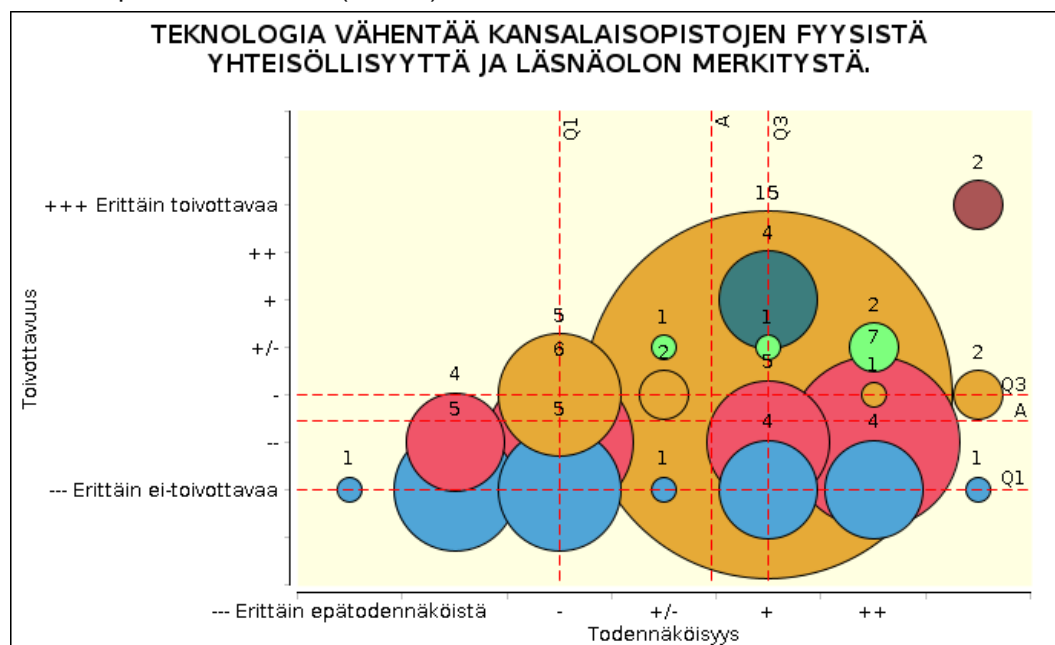
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.

Teknologia vuonna 2030 – 2/2

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

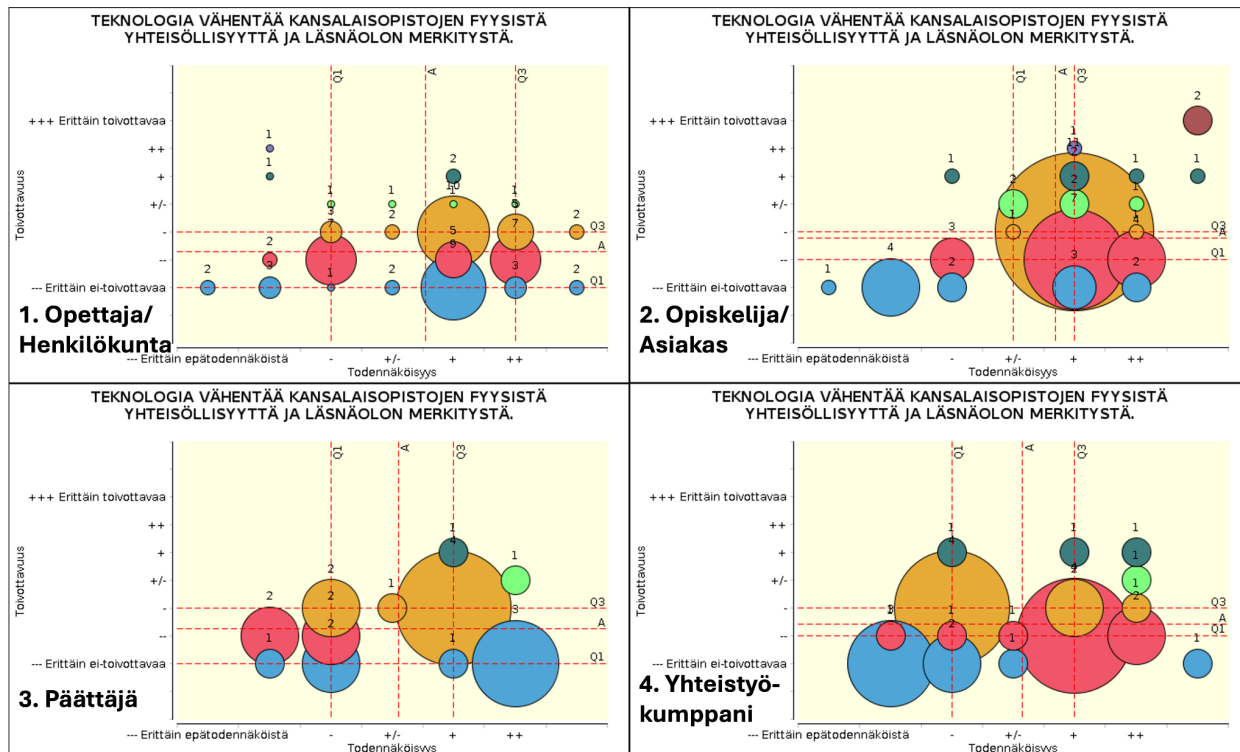
Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

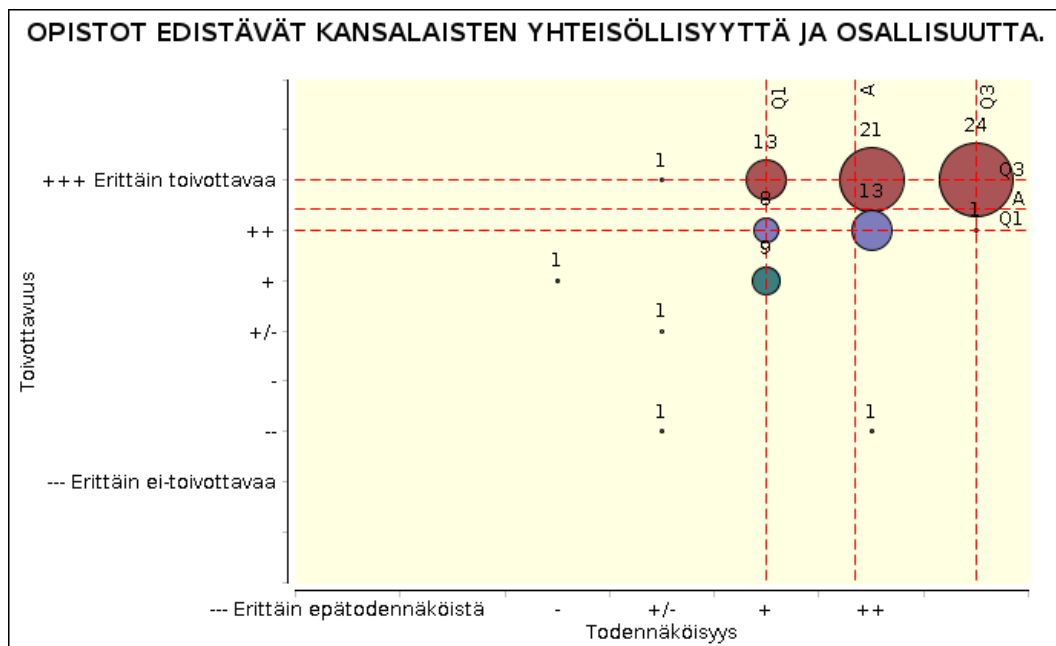
Päätäjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

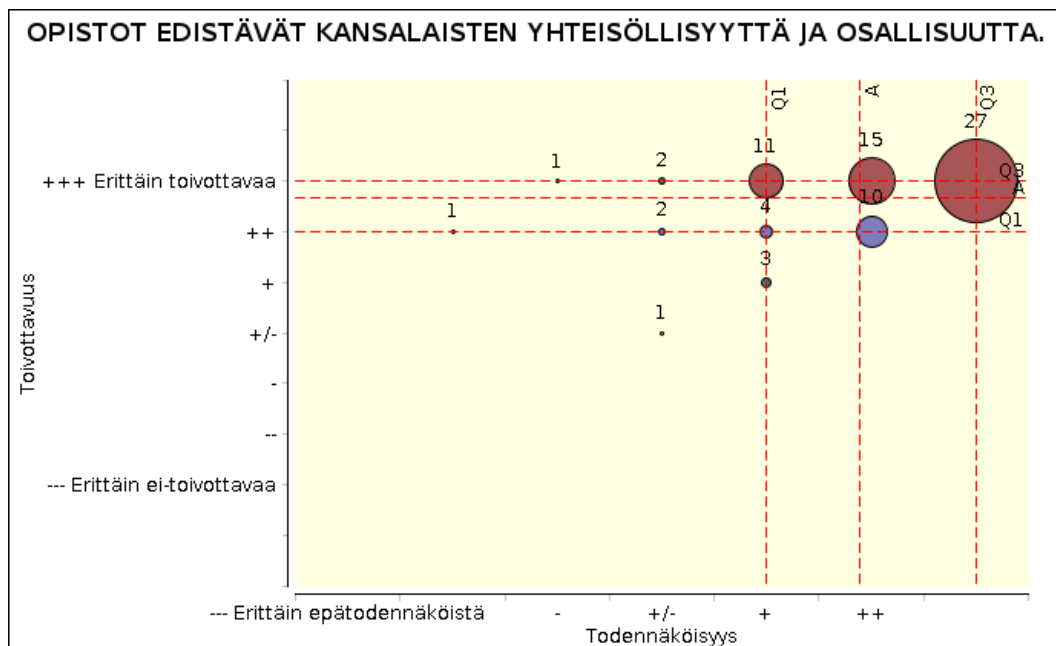
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Asiakas vuonna 2030 – 1/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

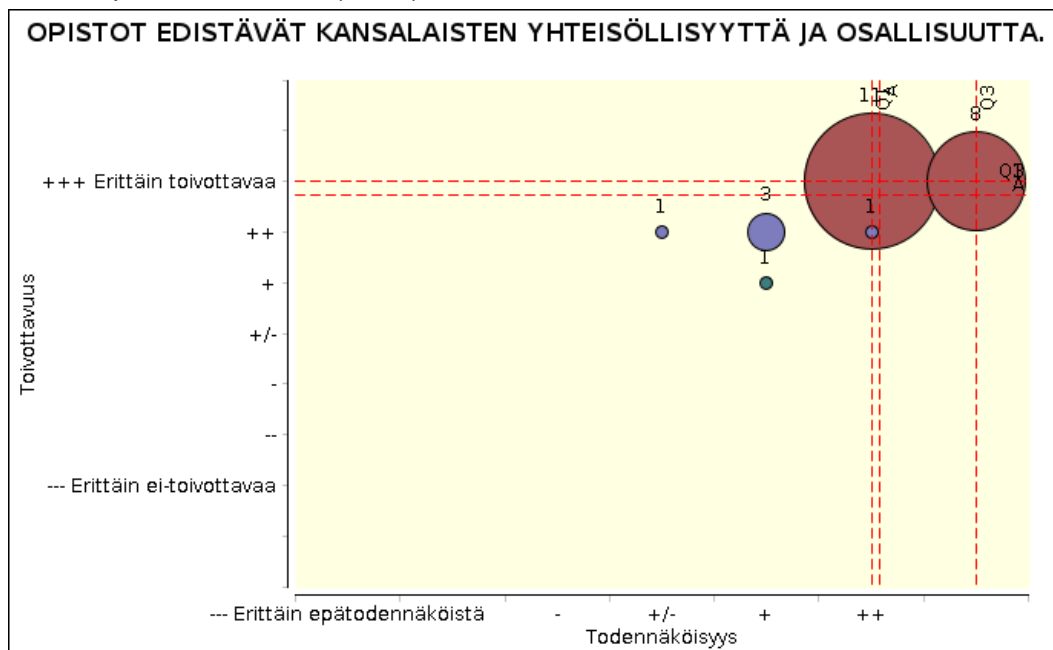

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

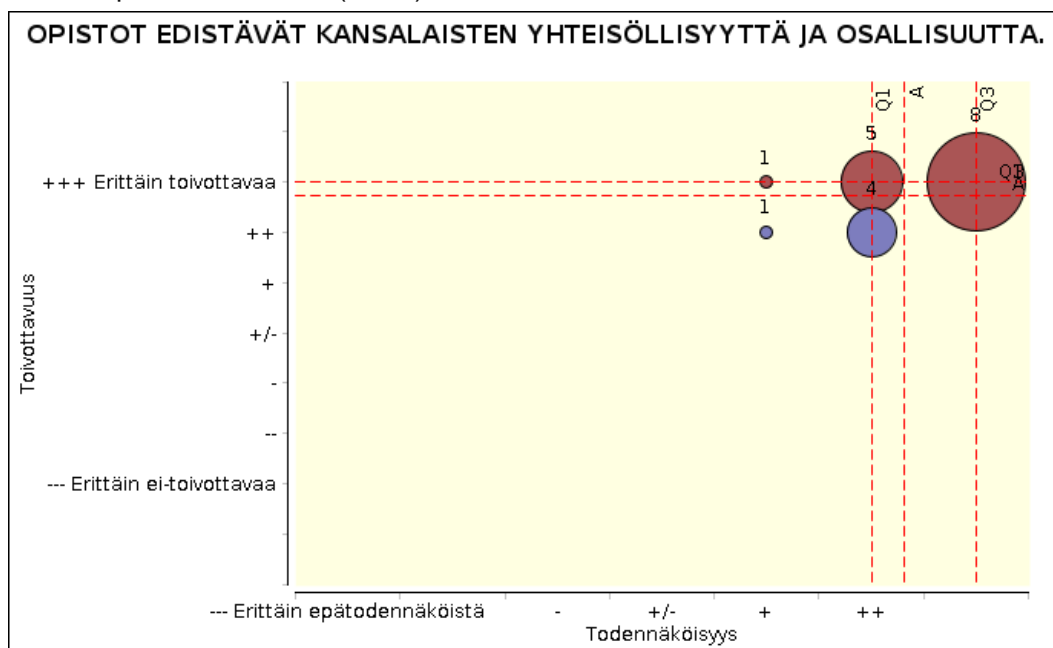

Asiakas vuonna 2030 – 1/4

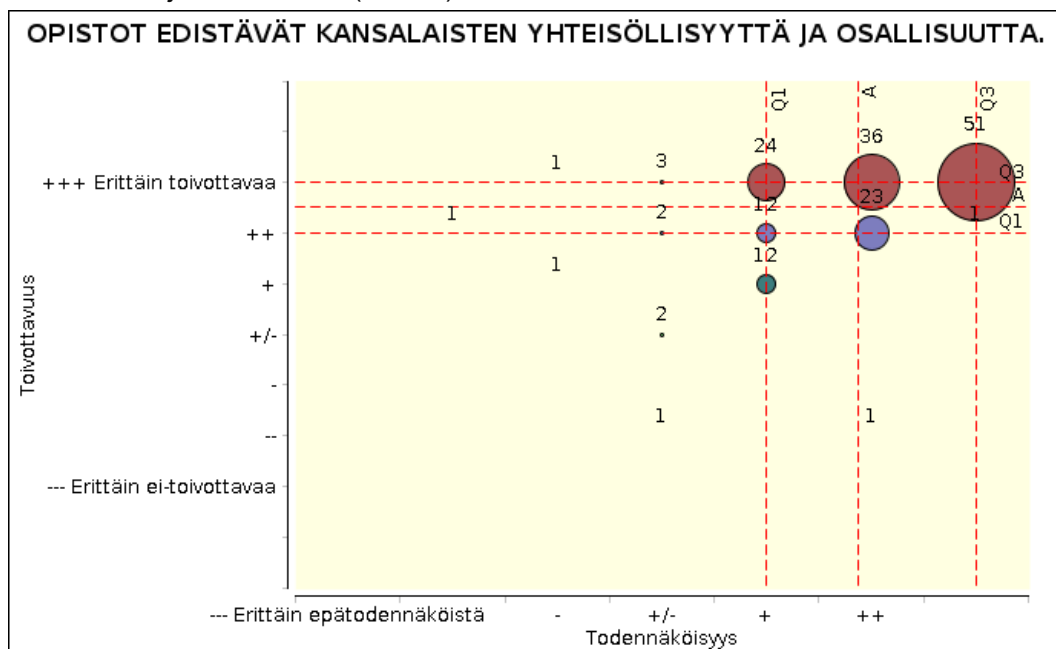
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

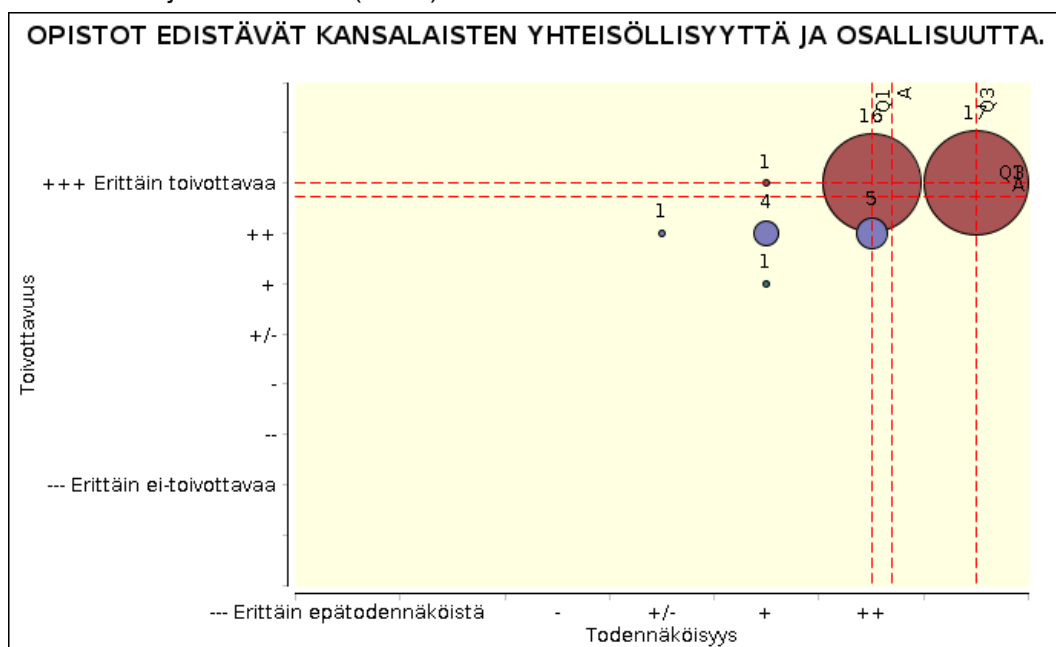

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

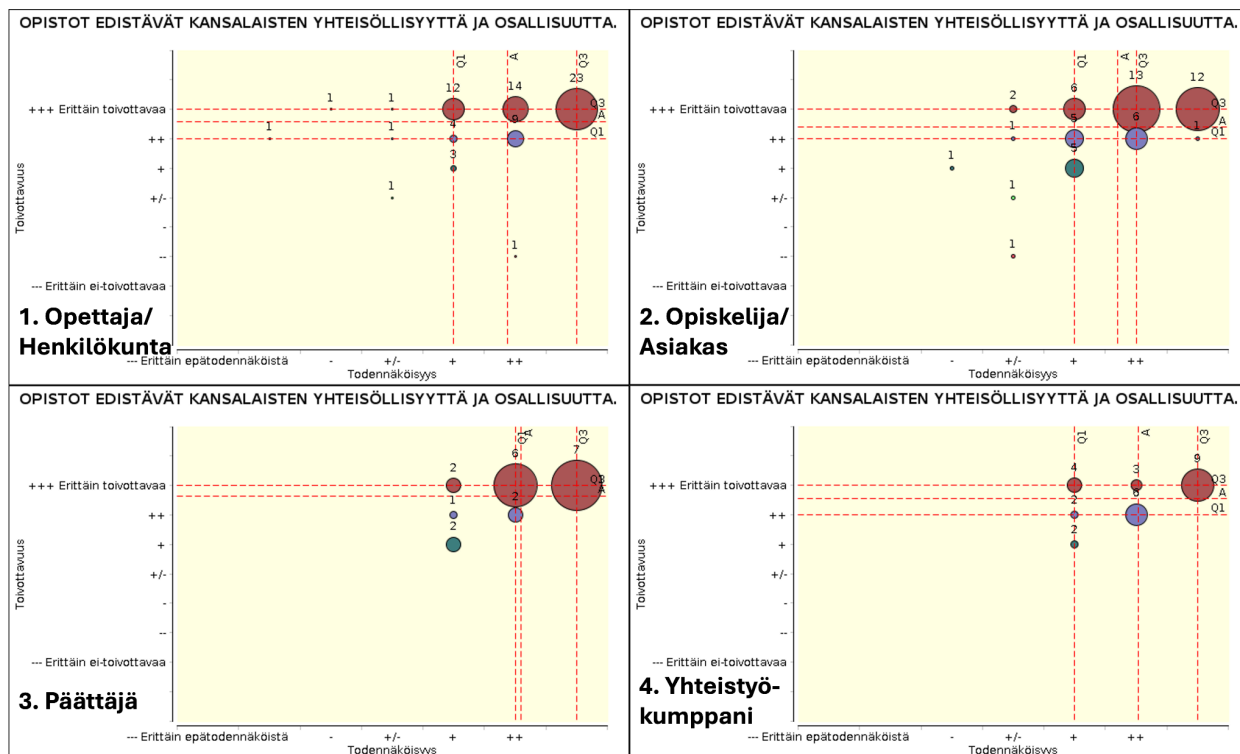
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Todennäköisyys	1.9	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Toivottavuus	2.5	3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Todennäköisyys	2.2	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 1/4/Toivottavuus	2.7	3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

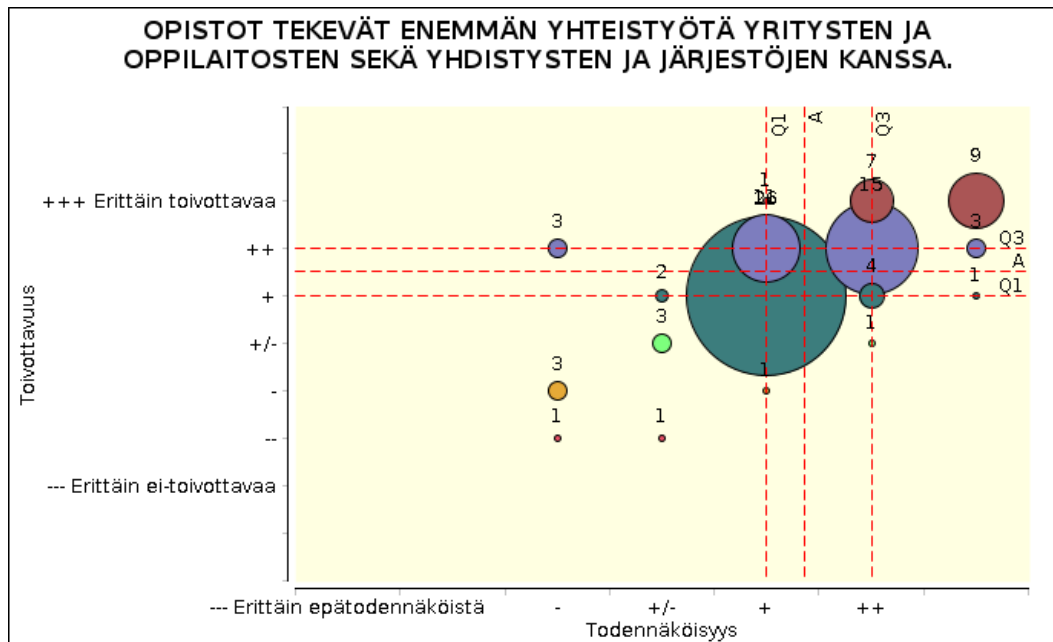
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

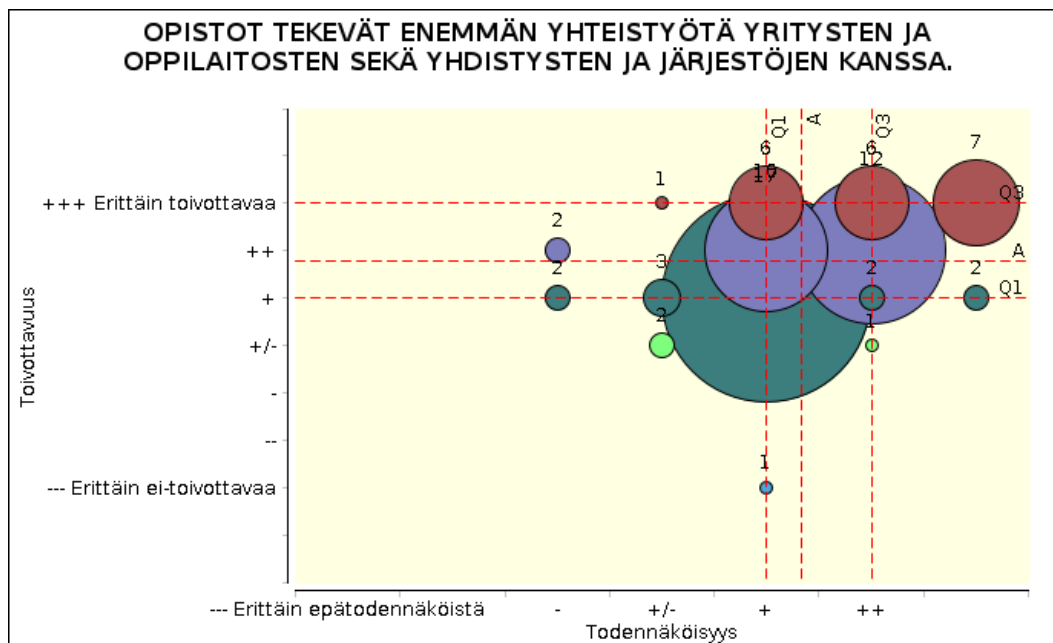
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Asiakas vuonna 2030 – 2/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

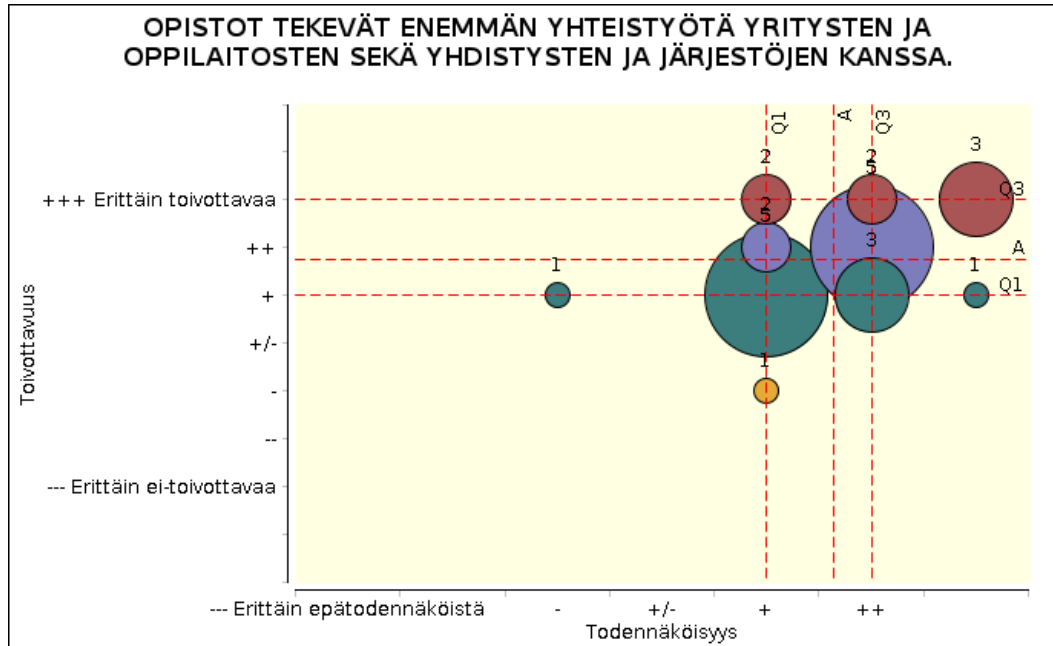

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

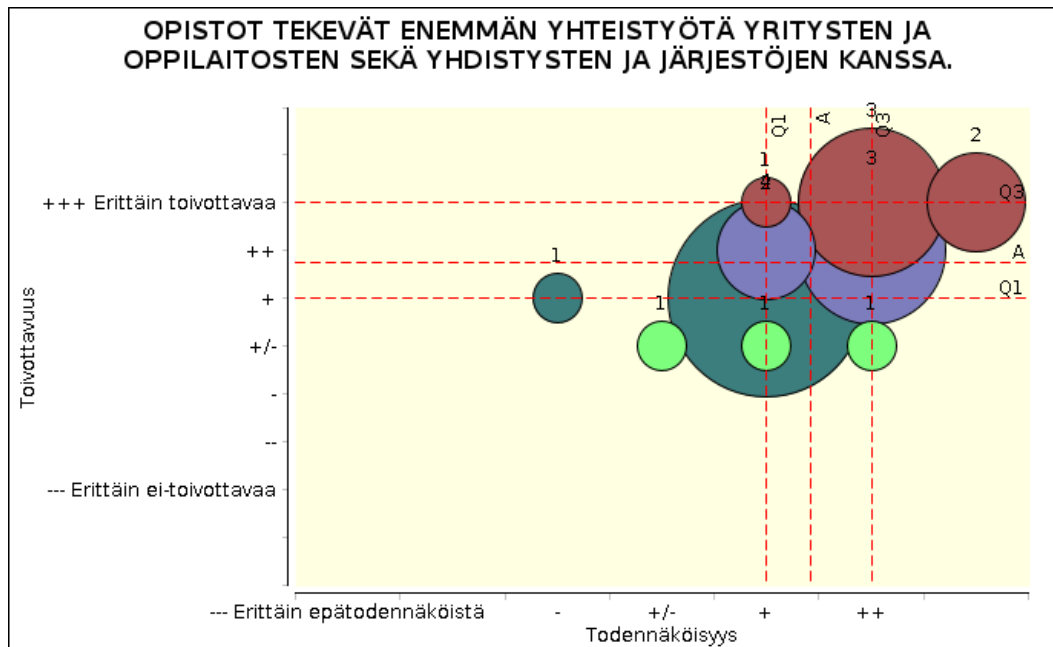

Asiakas vuonna 2030 – 2/4

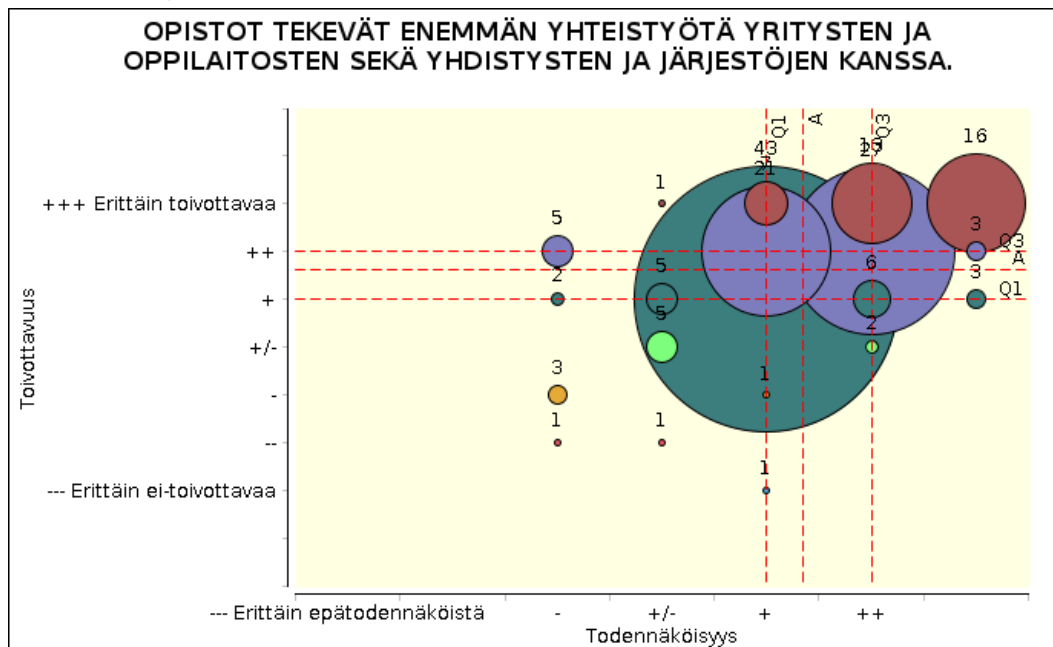
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

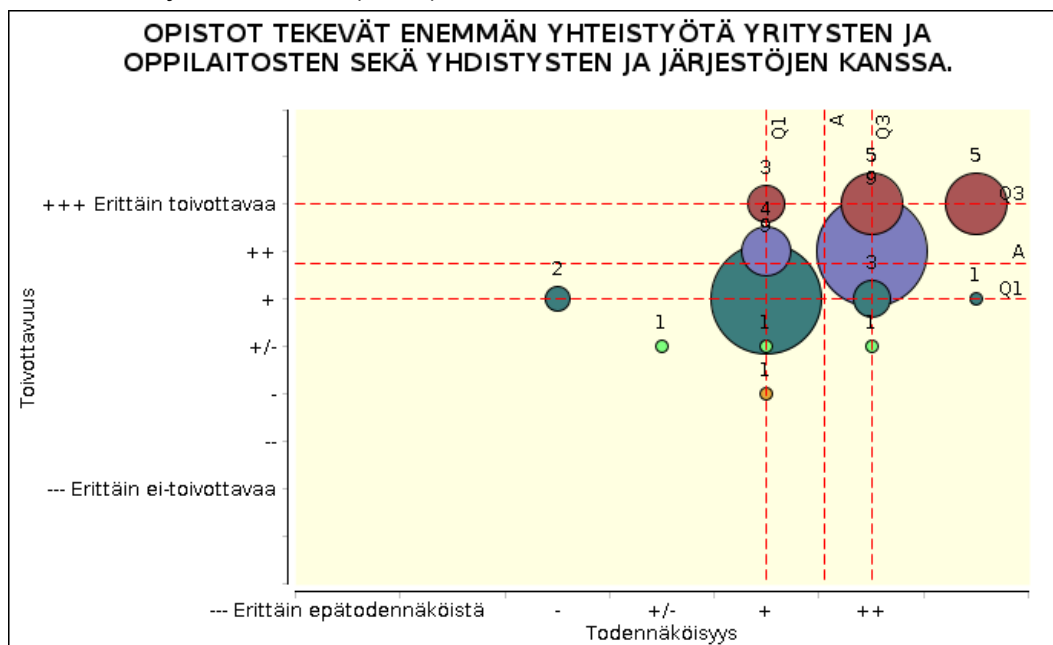

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

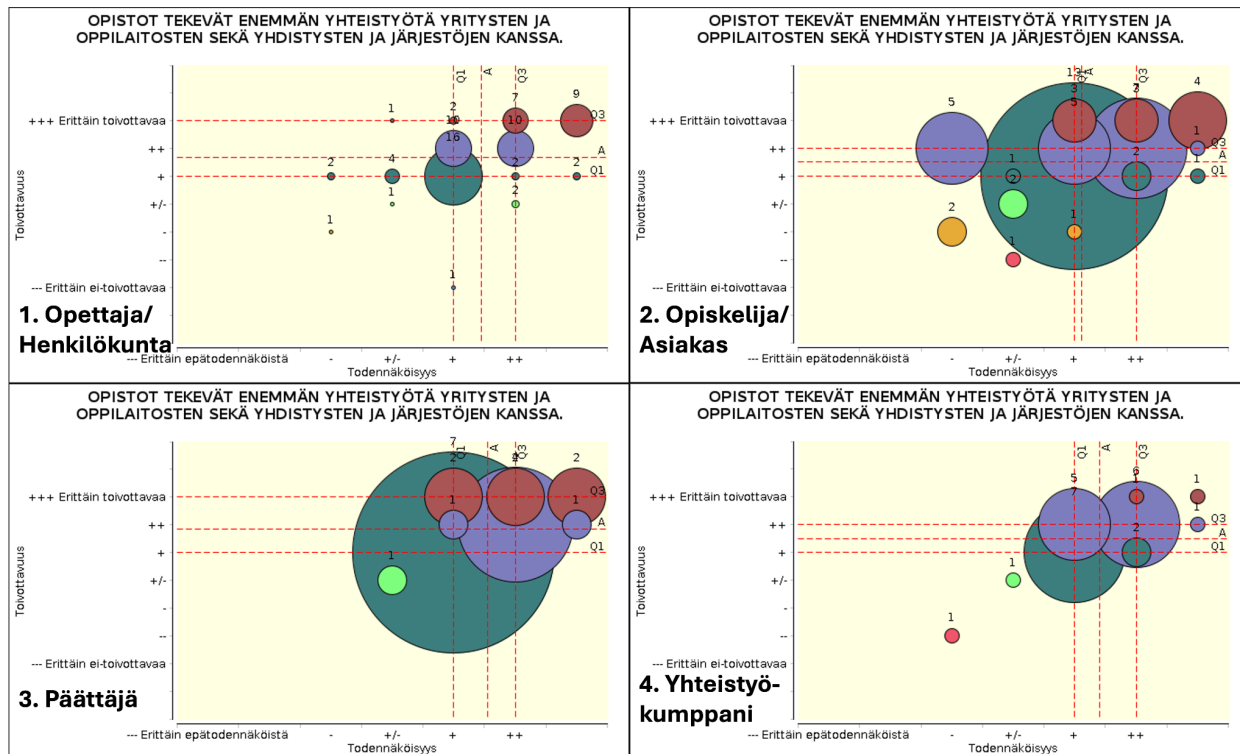
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Todennäköisyys	1.4	1.0
Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Toivottavuus	1.7	2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Todennäköisyys	1.6	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 2/4/Toivottavuus	1.8	2.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

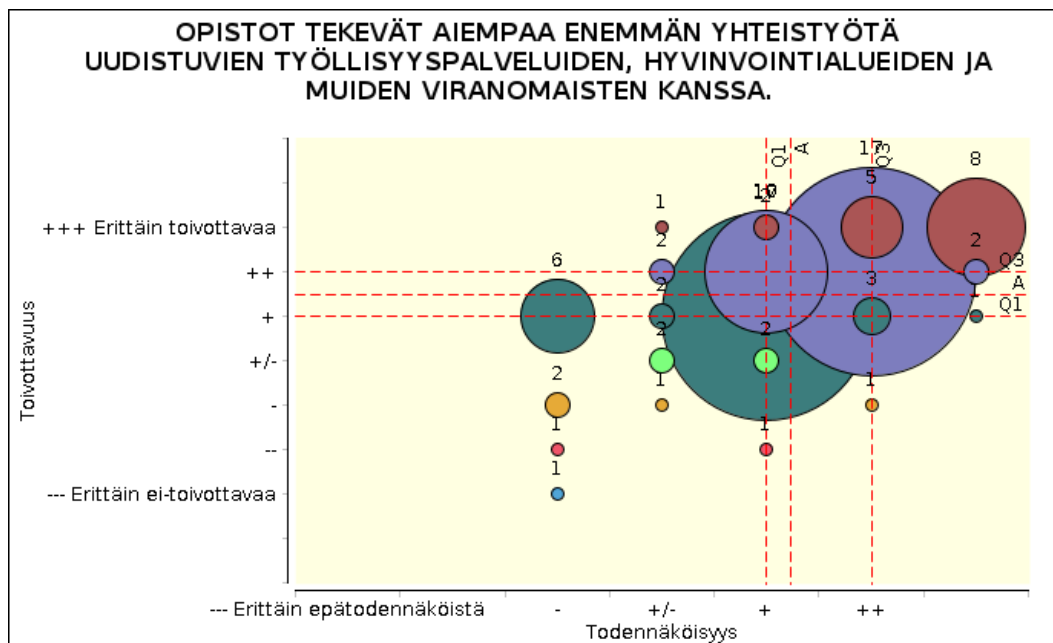
Päätäjät (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

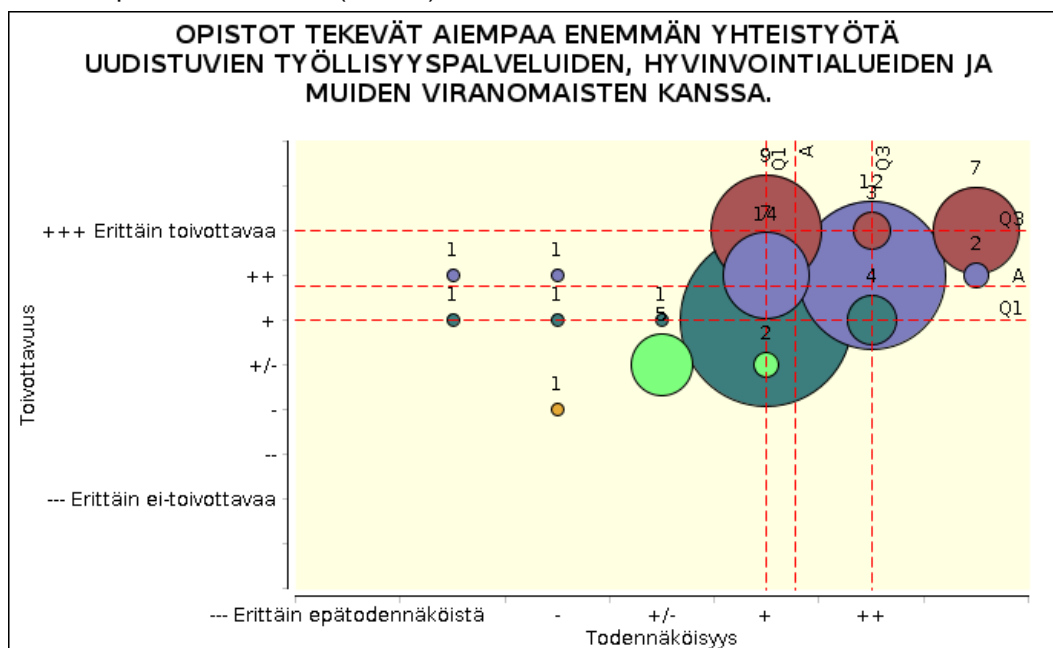
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.

Asiakas vuonna 2030 – 3/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

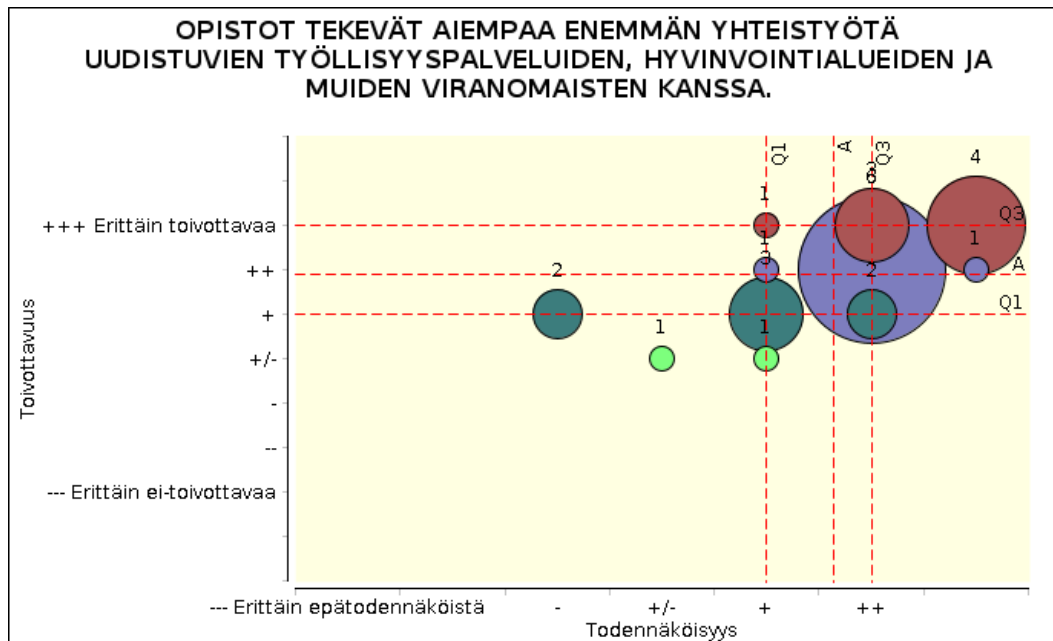

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

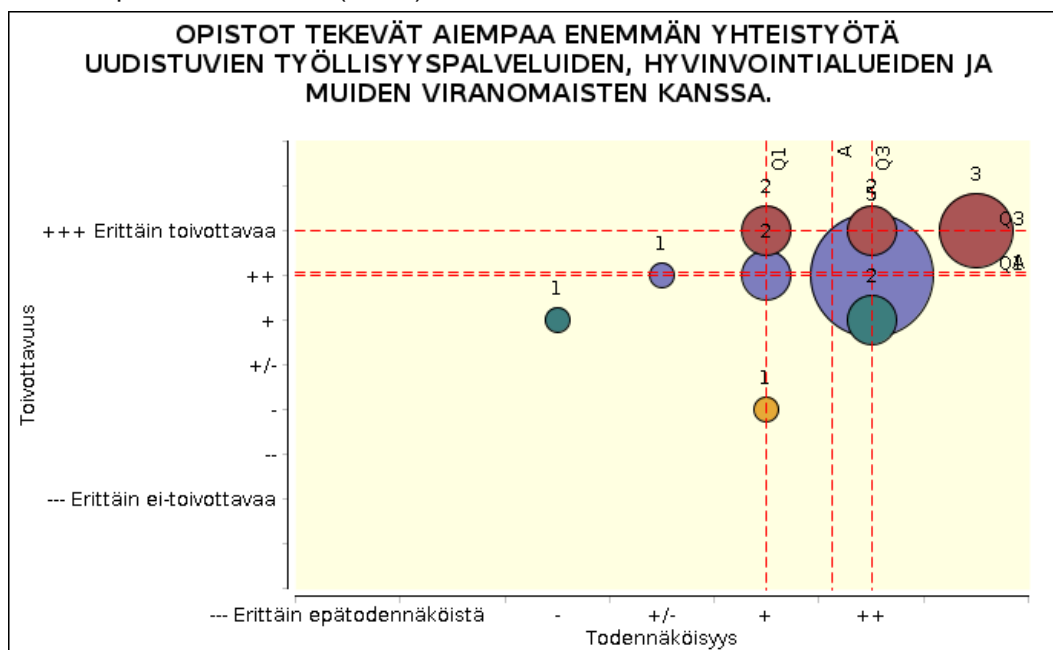

Asiakas vuonna 2030 – 3/4

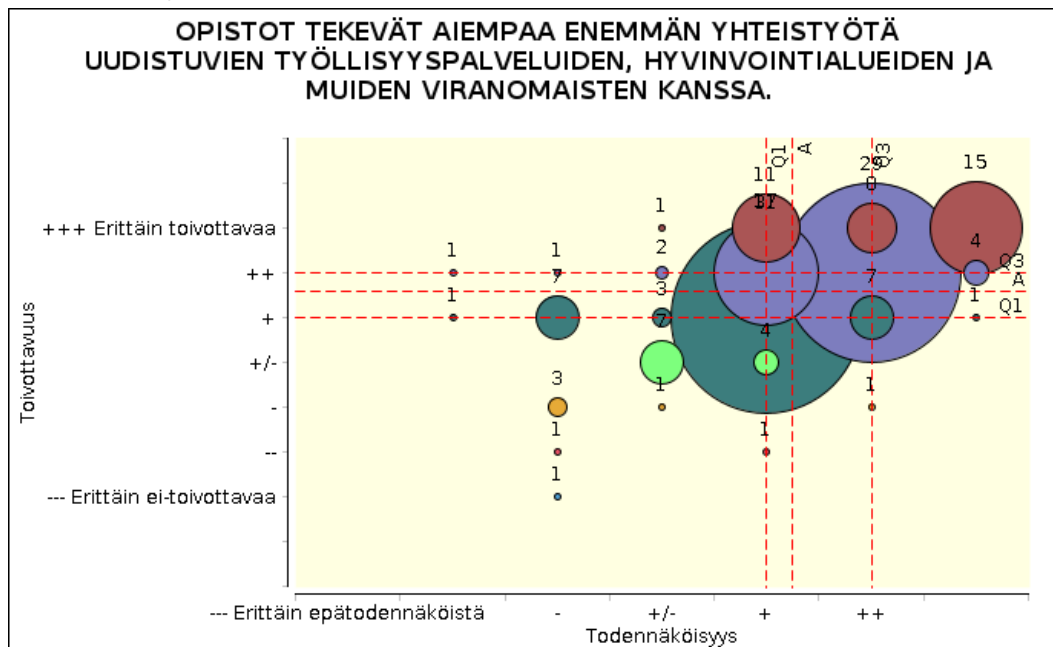
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

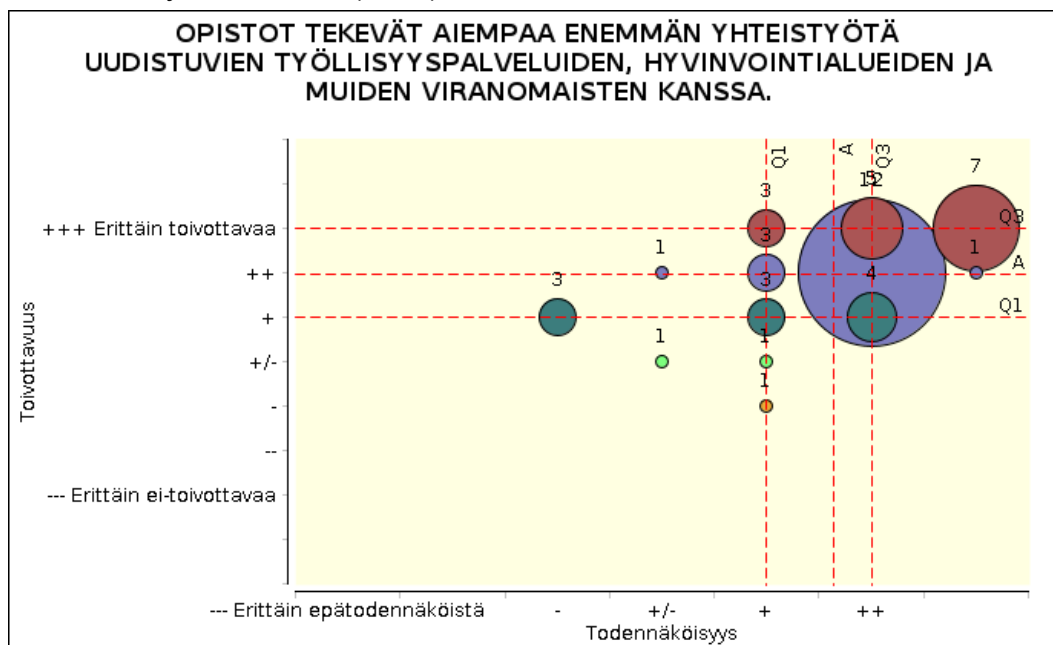

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

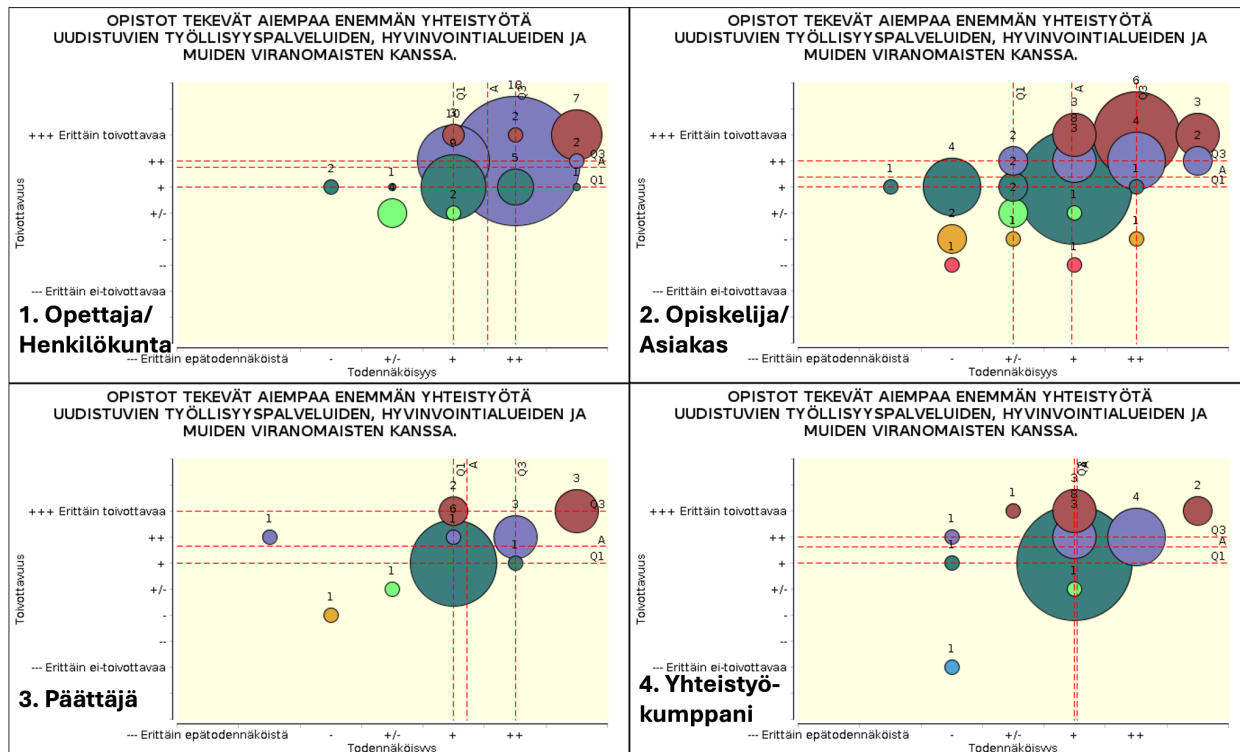
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Todennäköisyys	1.3	1.0
Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Toivottavuus	1.6	2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Todennäköisyys	1.6	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 3/4/Toivottavuus	2.0	2.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

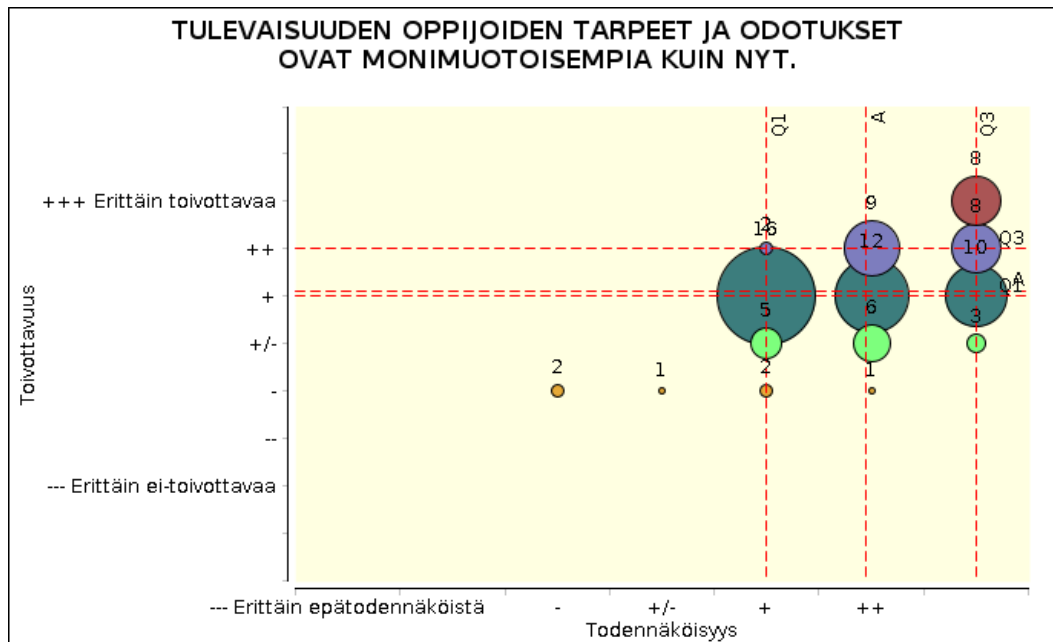
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

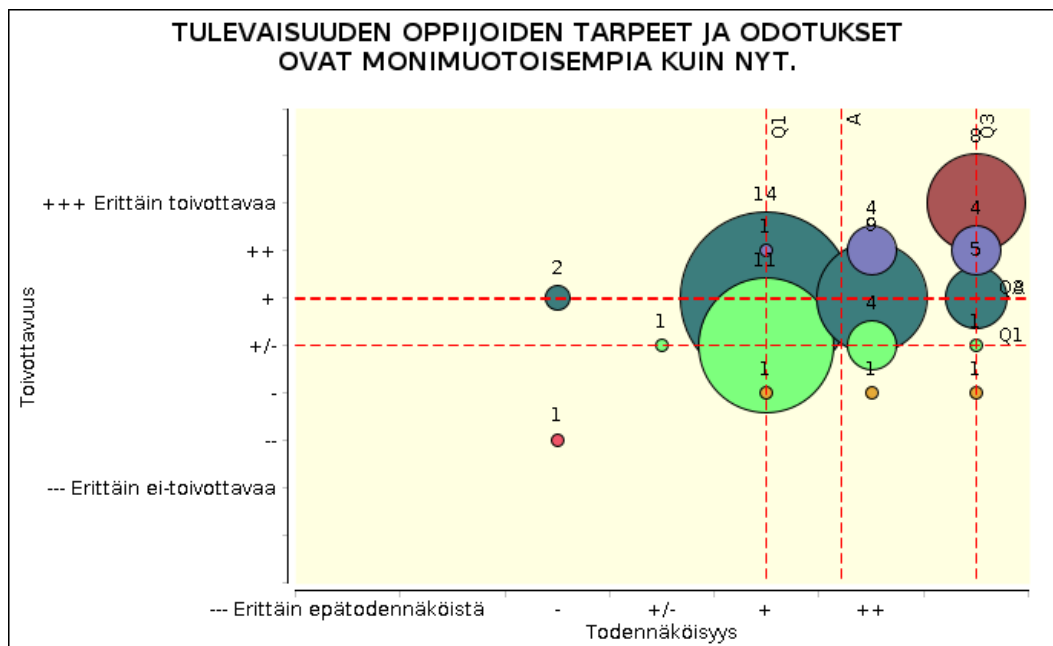
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.

Asiakas vuonna 2030 – 4/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

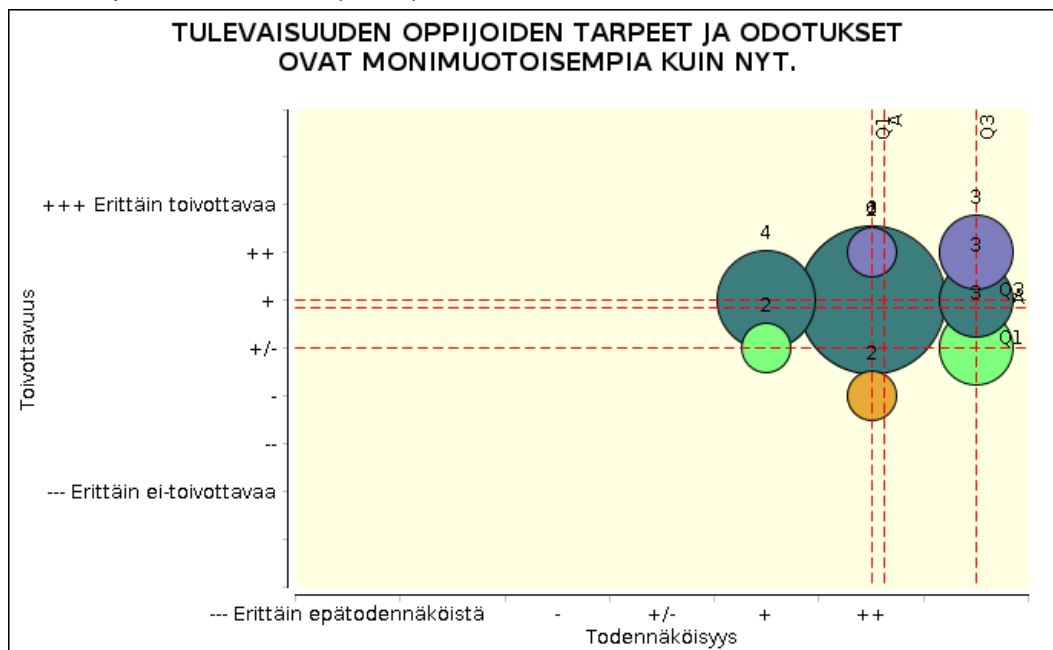

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

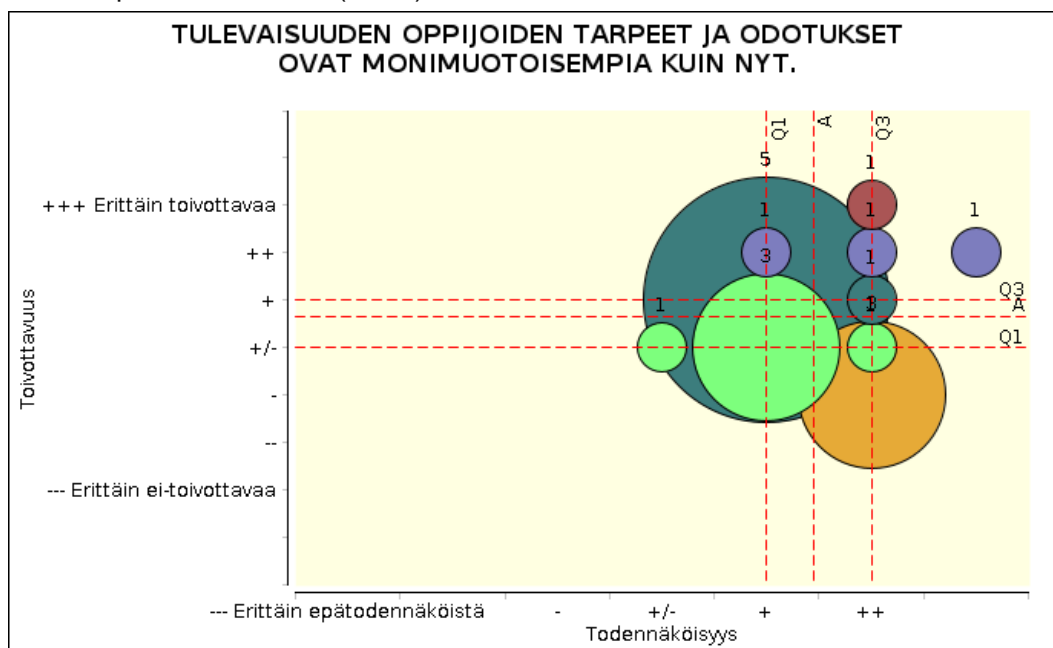

Asiakas vuonna 2030 – 4/4

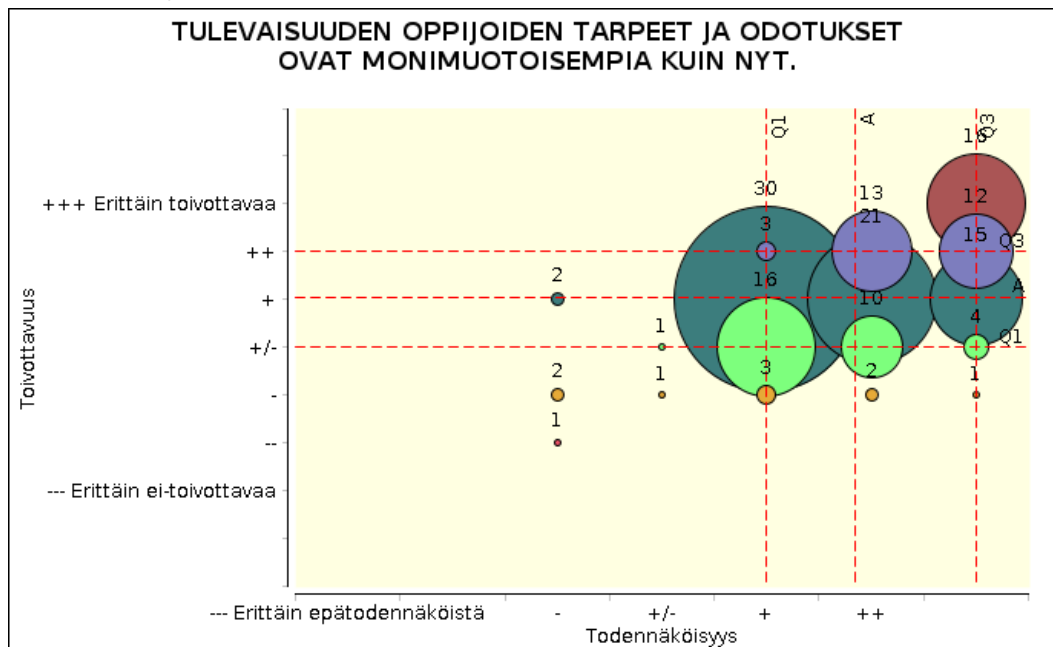
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

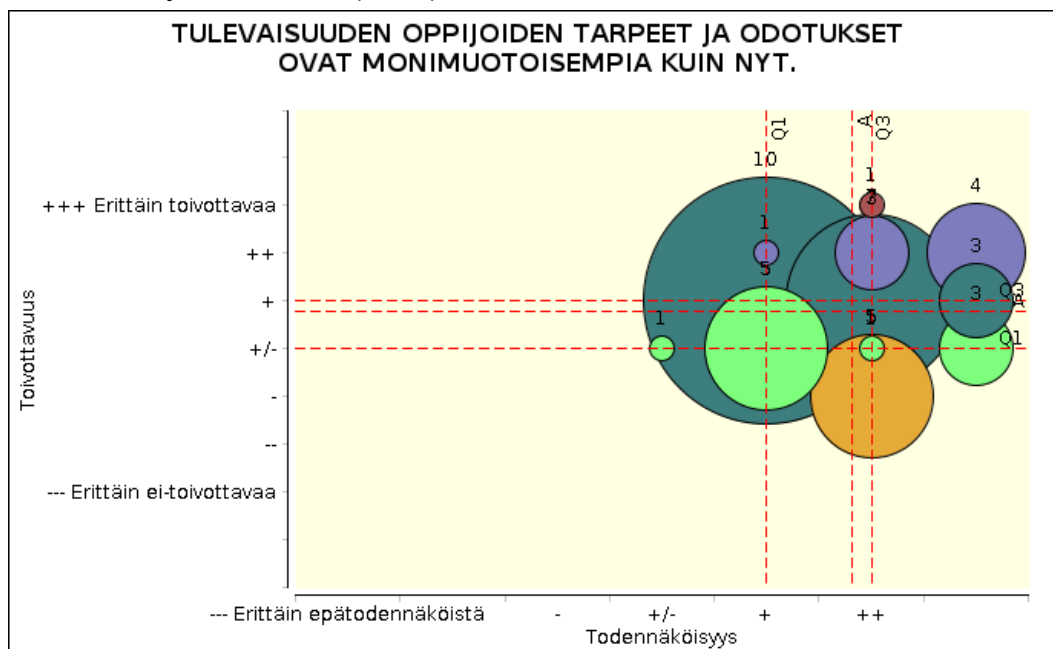

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

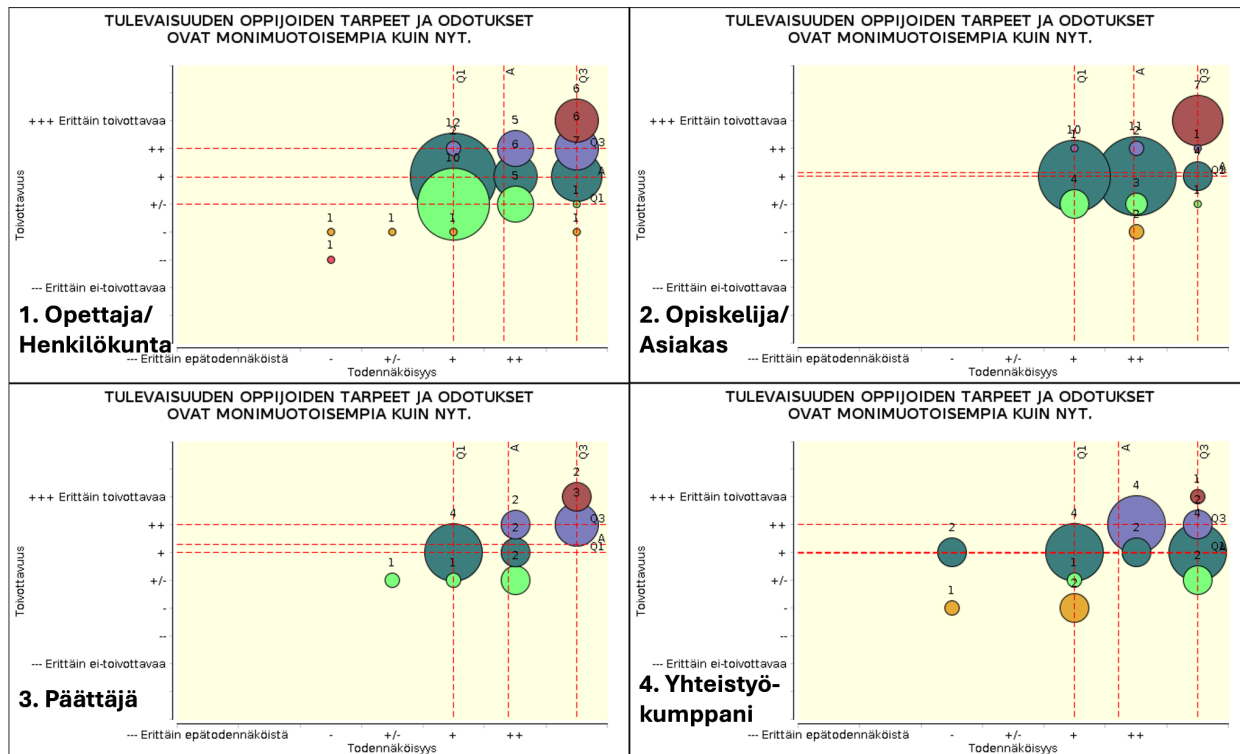
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Todennäköisyys	1.9	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Toivottavuus	1.0	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Todennäköisyys	1.8	2.0
Asiakas vuonna 2030 – 4/4/Toivottavuus	0.8	1.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

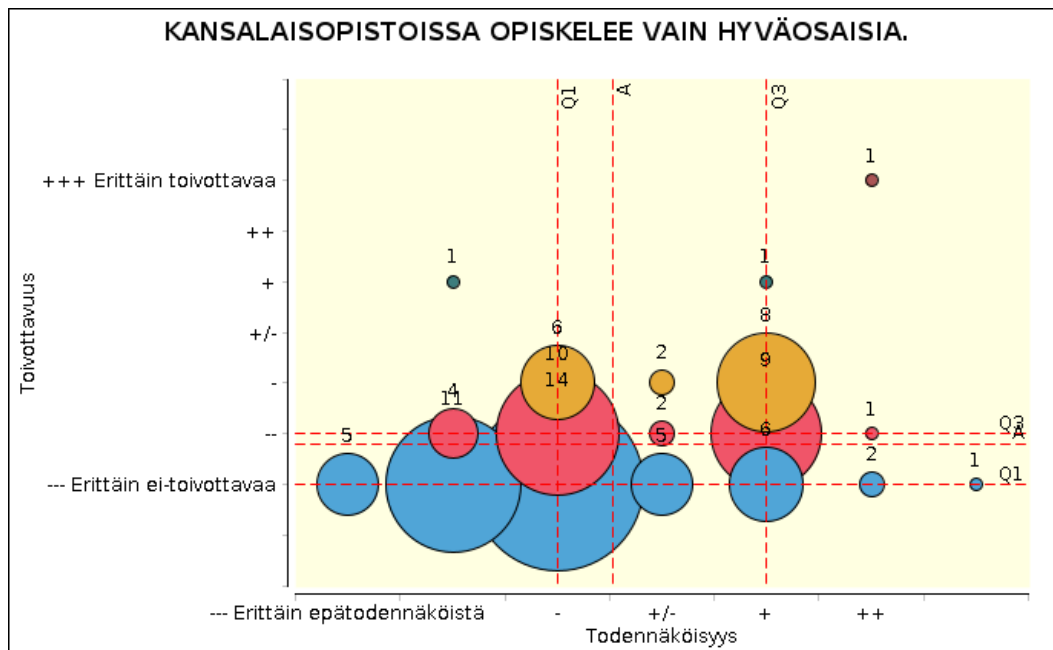
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

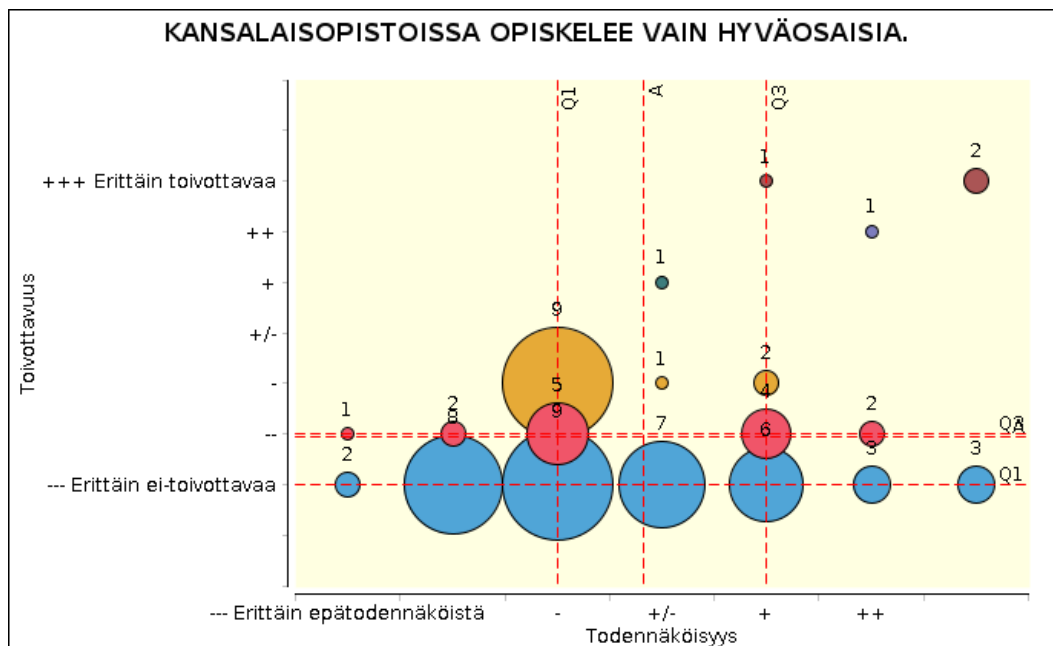
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

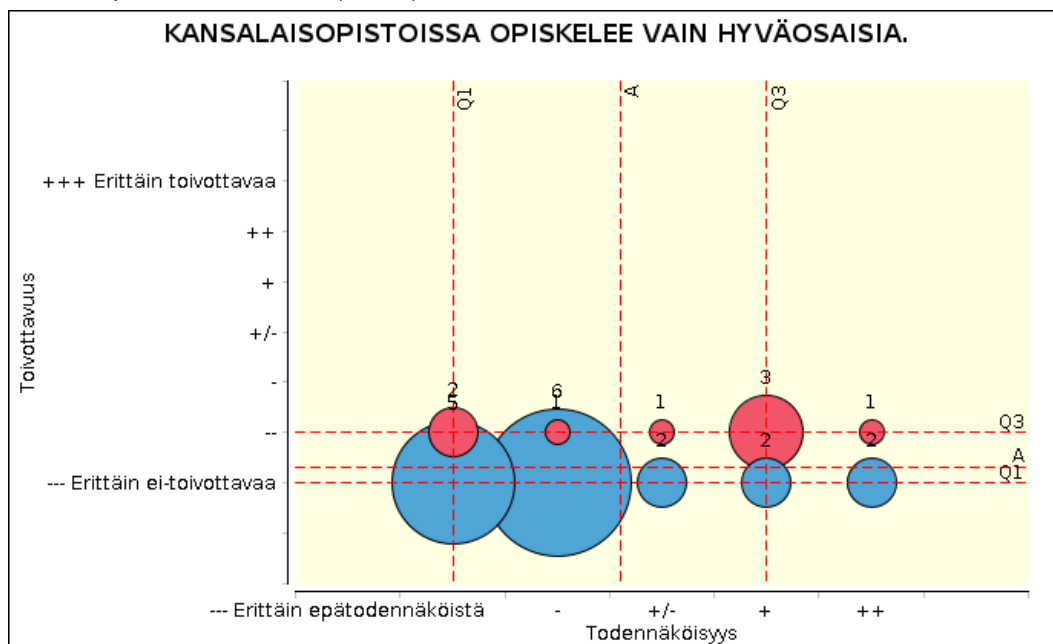

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

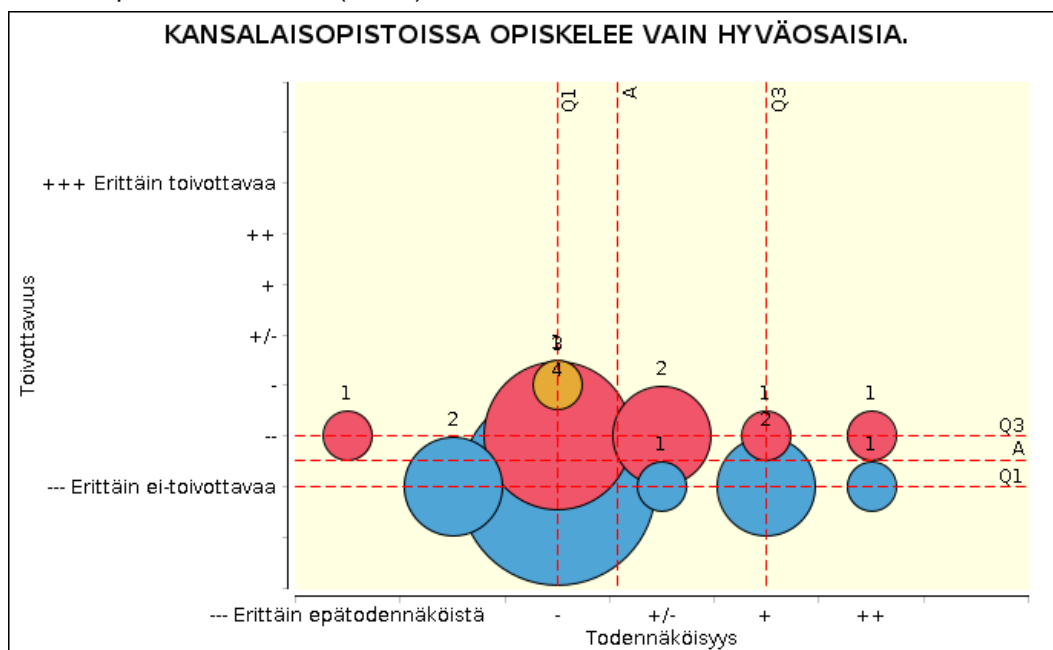

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5

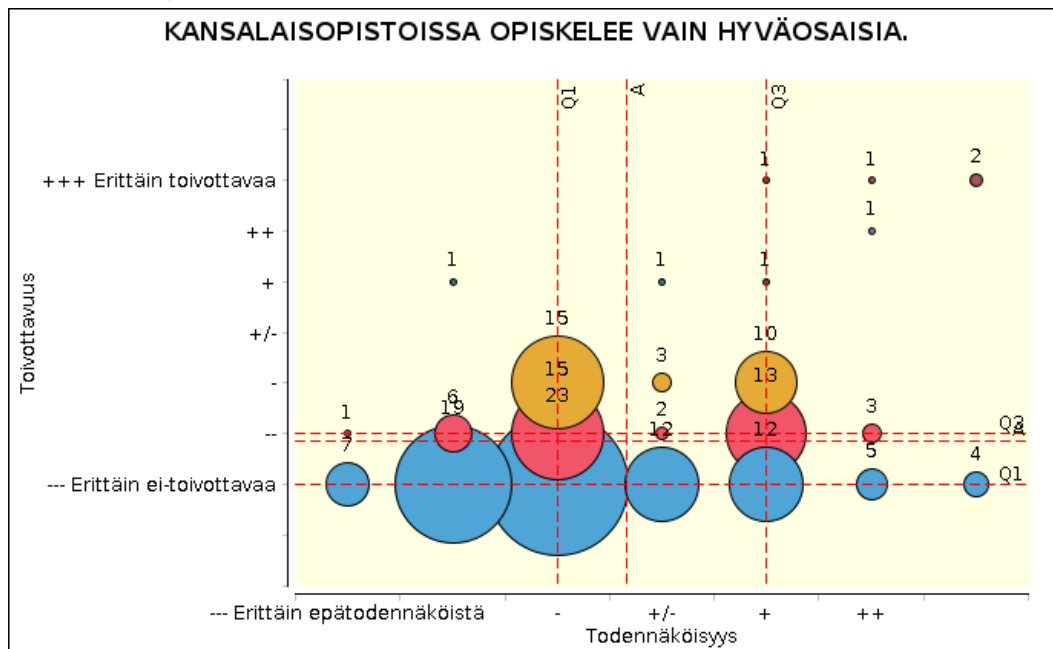
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

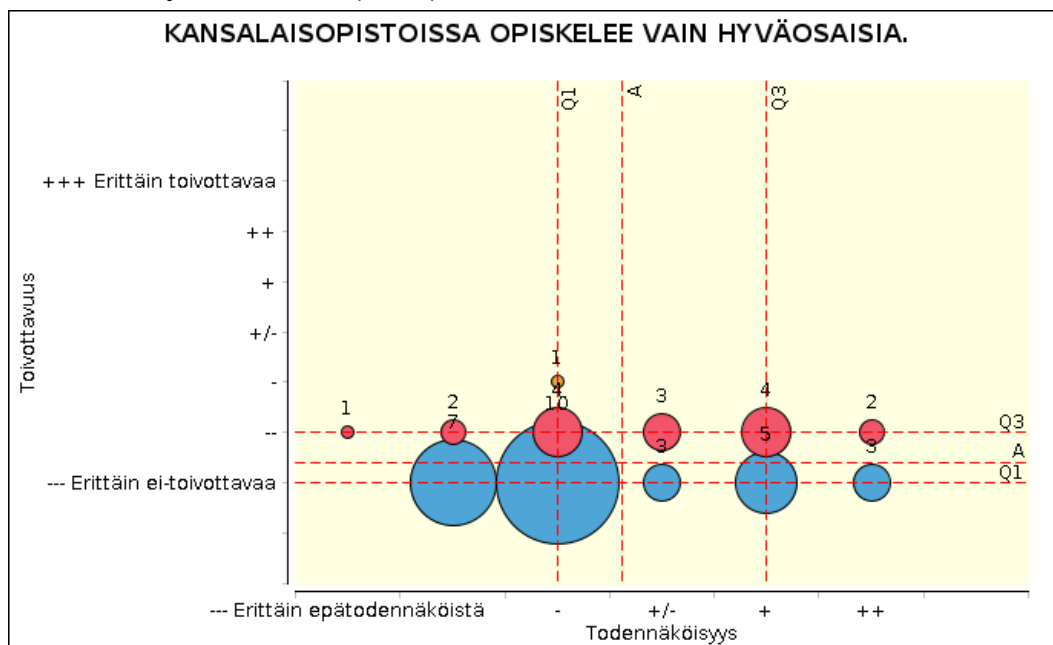

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

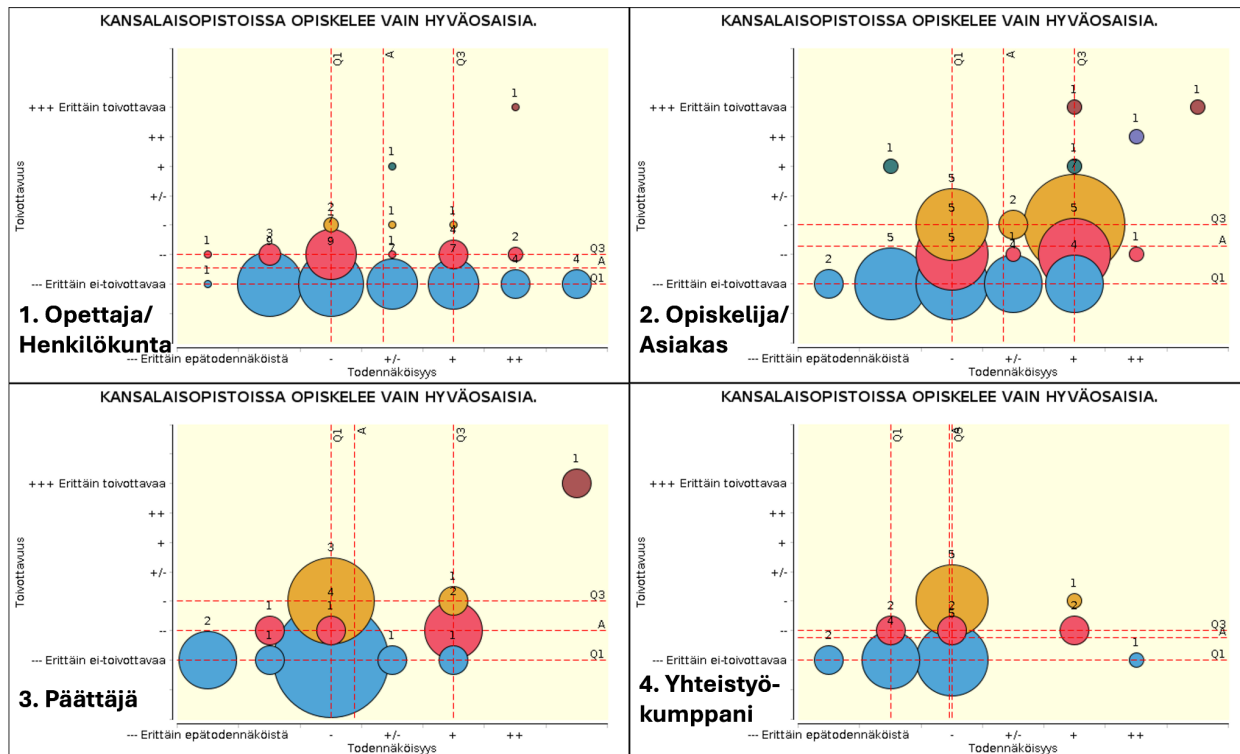
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Todennäköisyys	-0.4	-1.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Toivottavuus	-2.2	-3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Todennäköisyys	-0.4	-1.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 1/5/Toivottavuus	-2.6	-3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

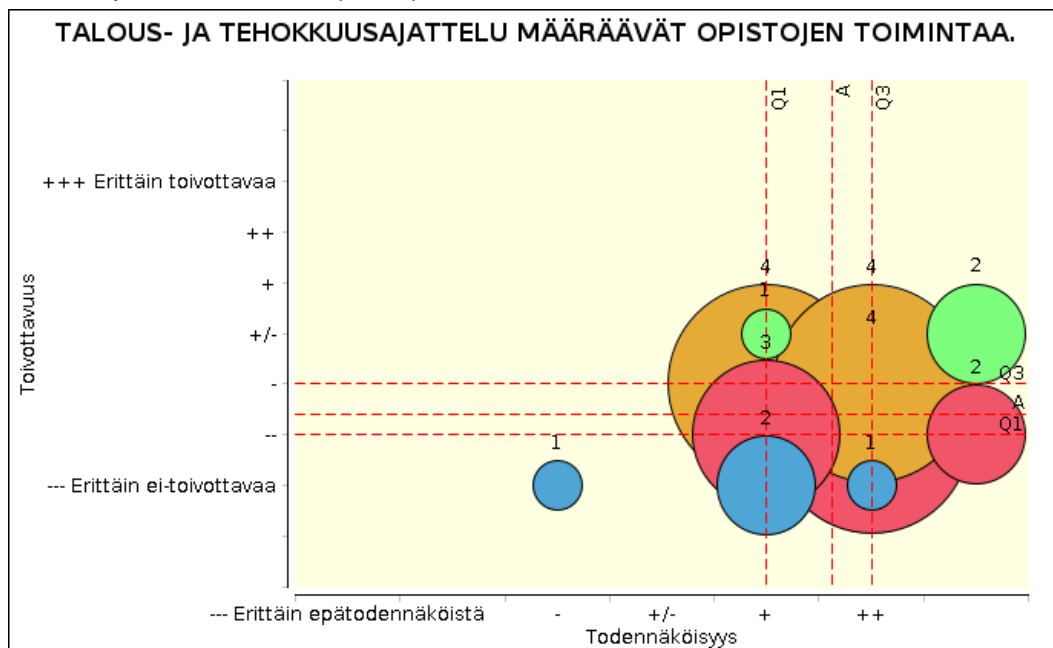
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

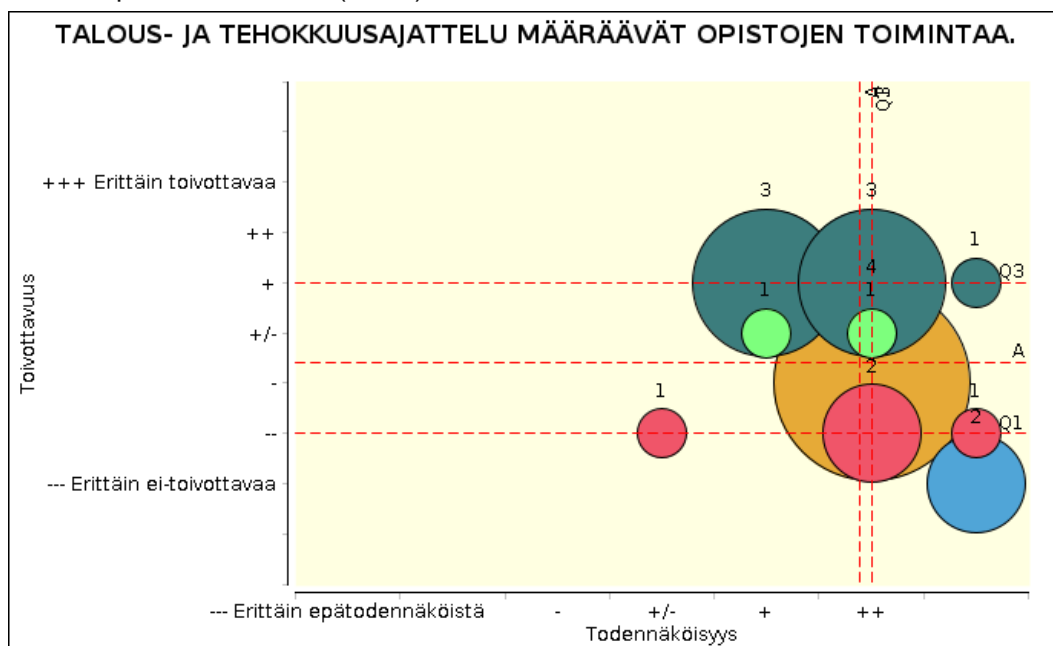

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5

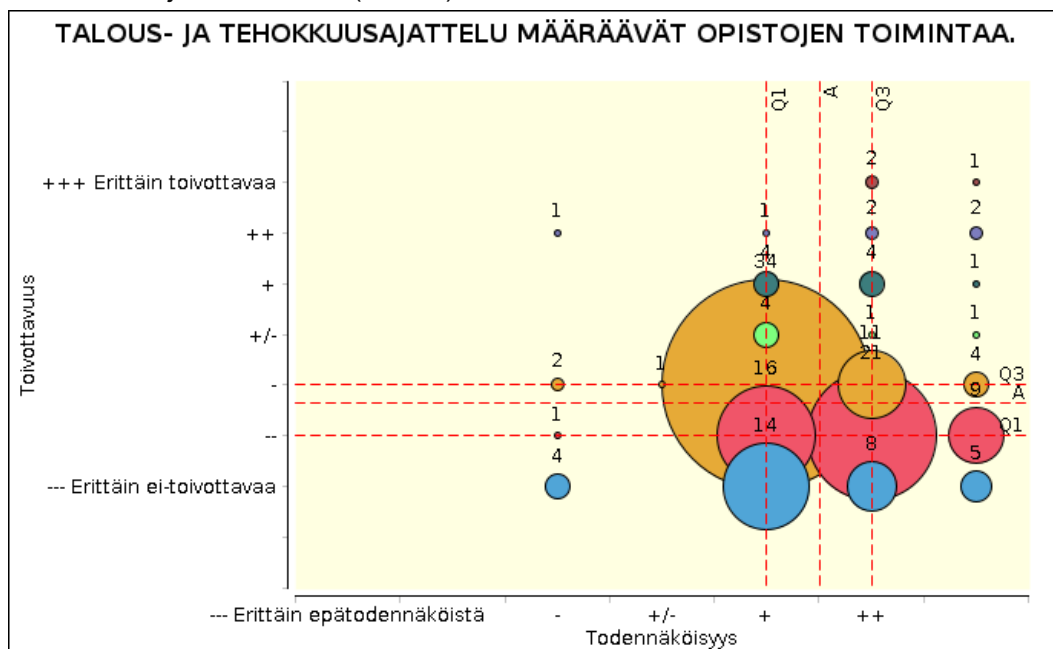
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

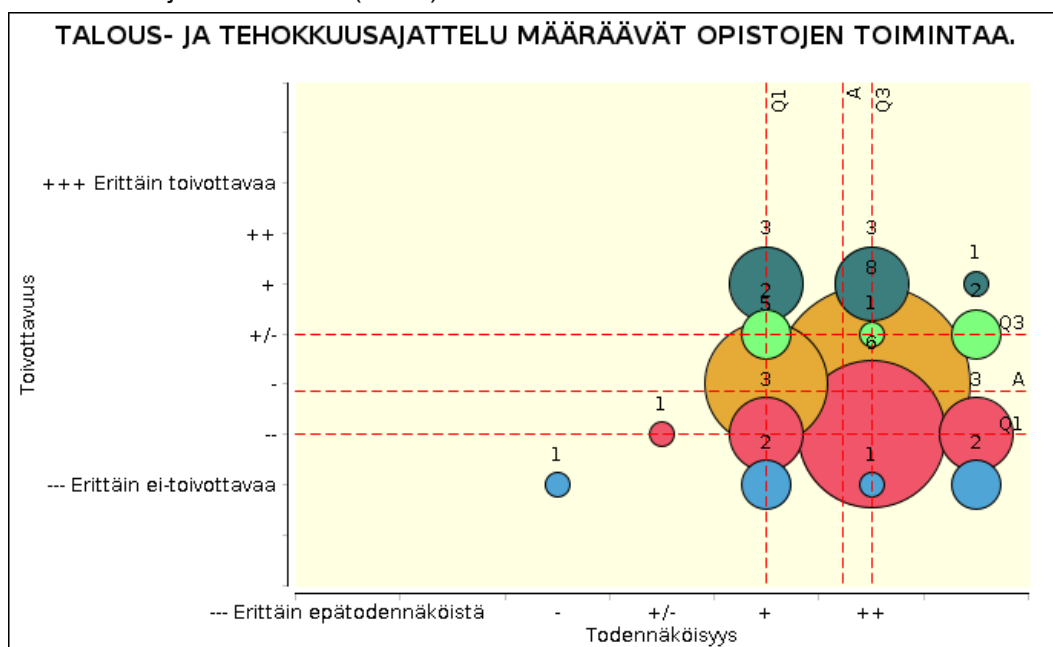

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

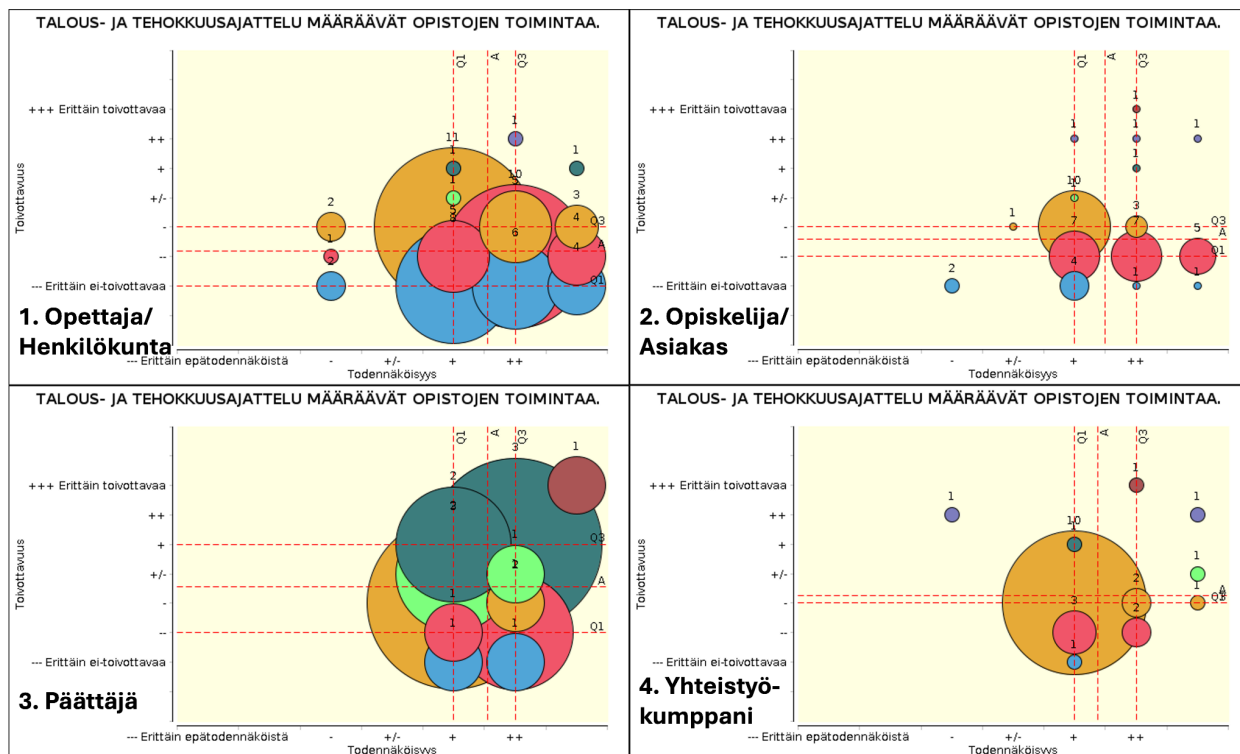
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Todennäköisyys	1.5	1.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Toivottavuus	-1.4	-2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Todennäköisyys	1.7	2.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 2/5/Toivottavuus	-1.1	-1.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

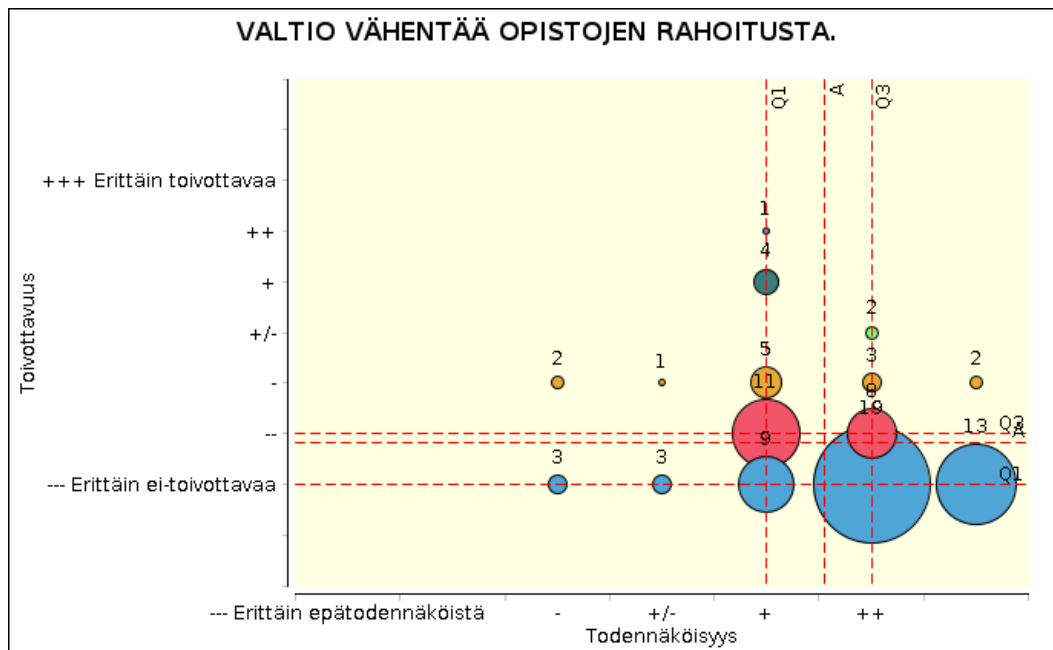
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

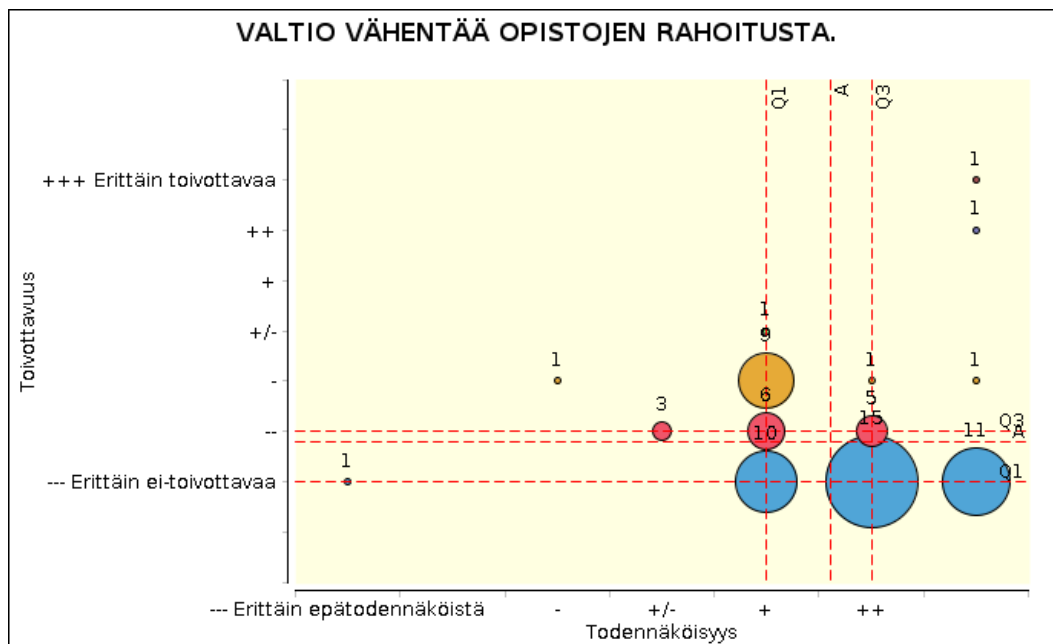
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta.

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

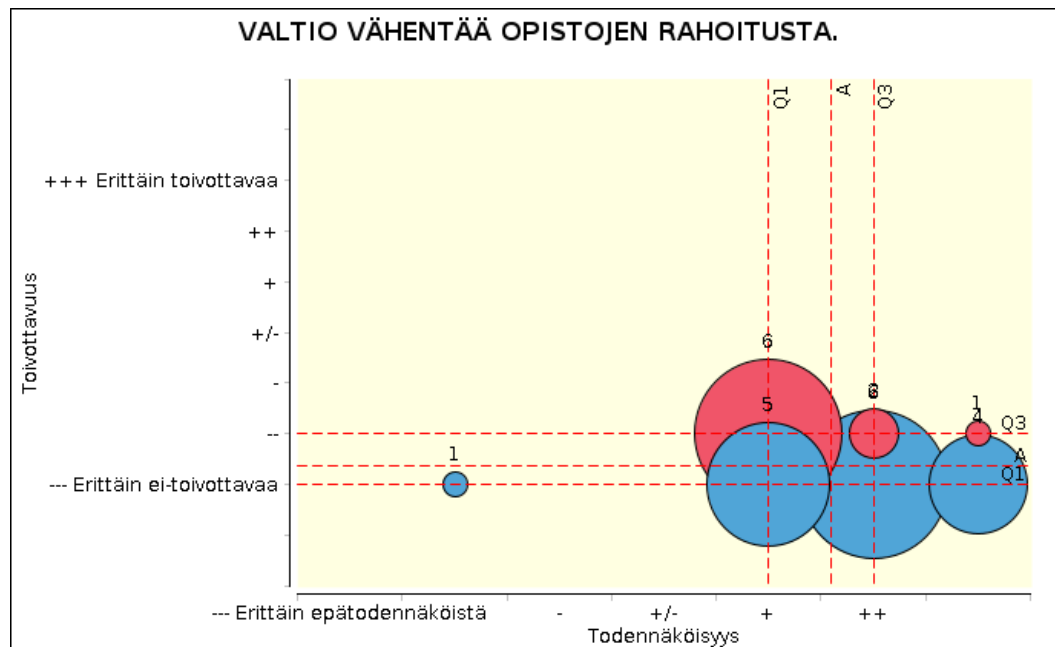

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

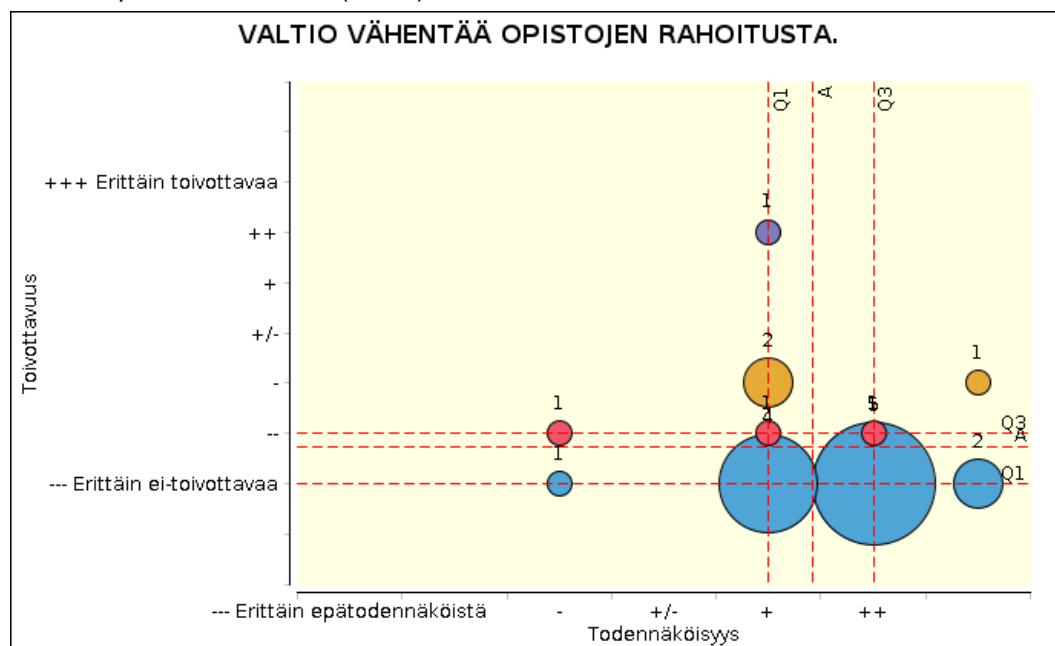

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5

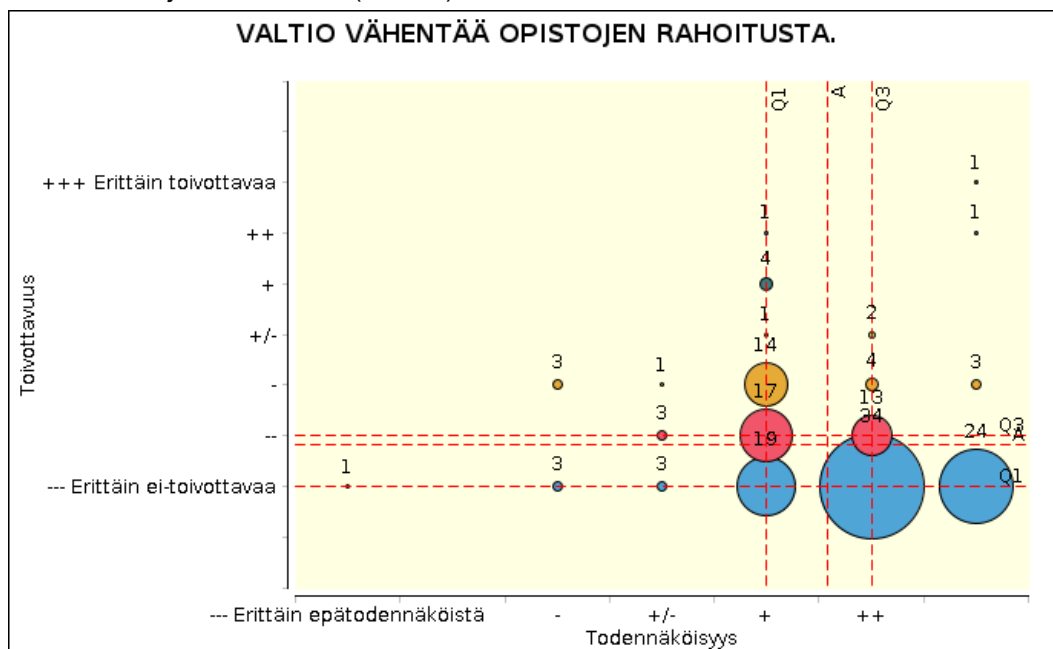
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

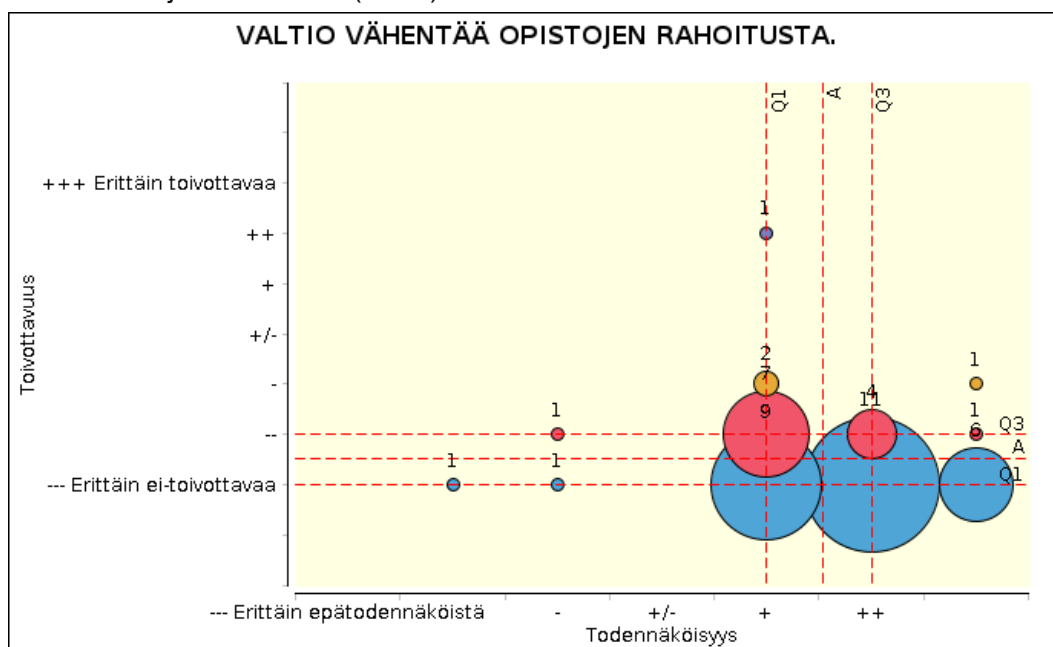

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

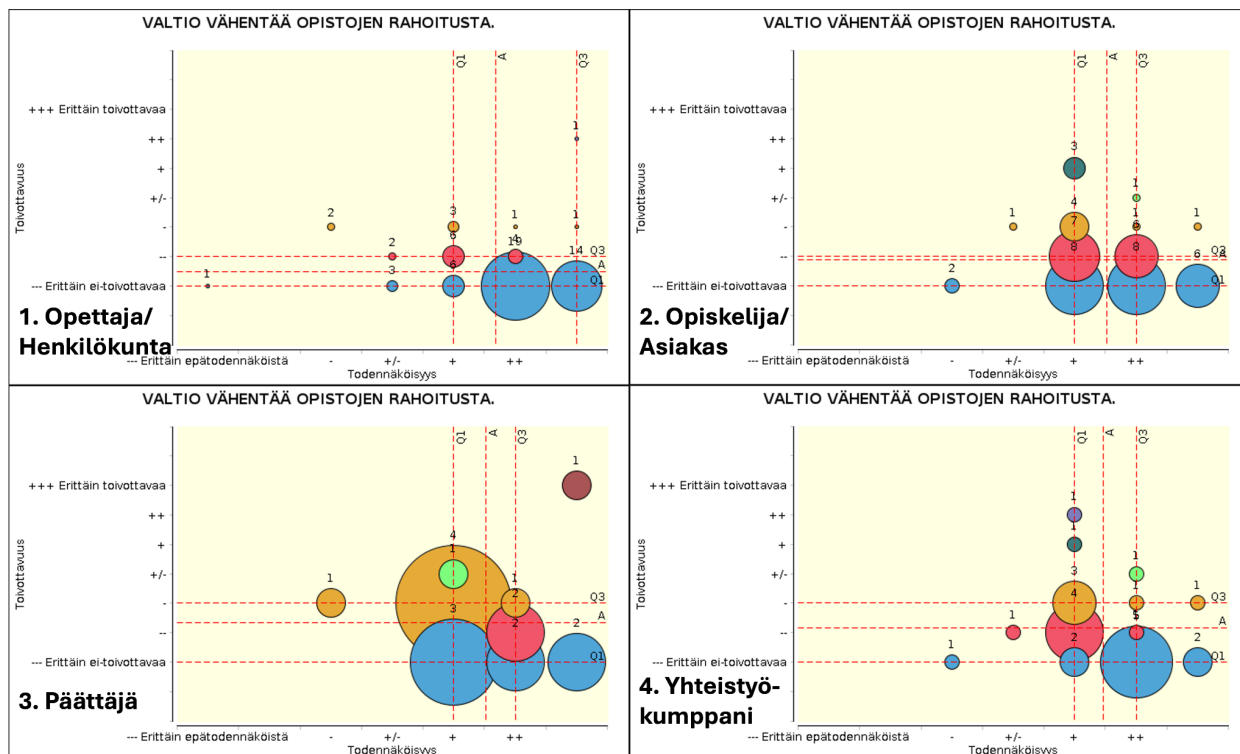
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Todennäköisyys	1.6	2.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Toivottavuus	-2.2	-3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Todennäköisyys	1.5	2.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 3/5/Toivottavuus	-2.5	-3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

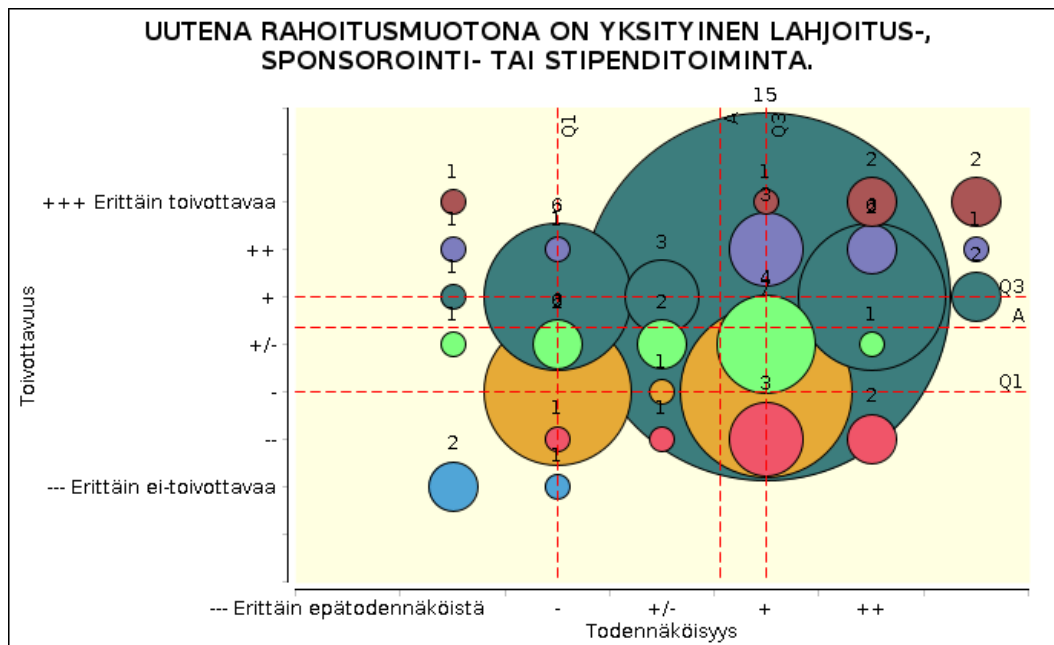
Opiskelija/Asiakas (N=84)

Päätätjä (N=33)

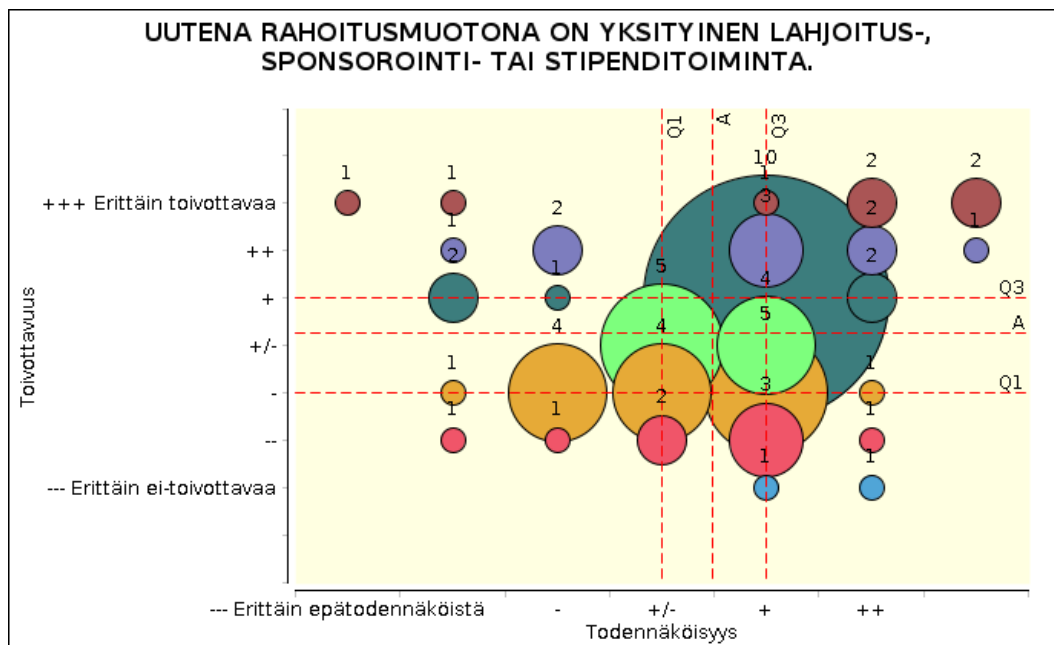
Yhteistyökumppani (N=31)

10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5
 Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

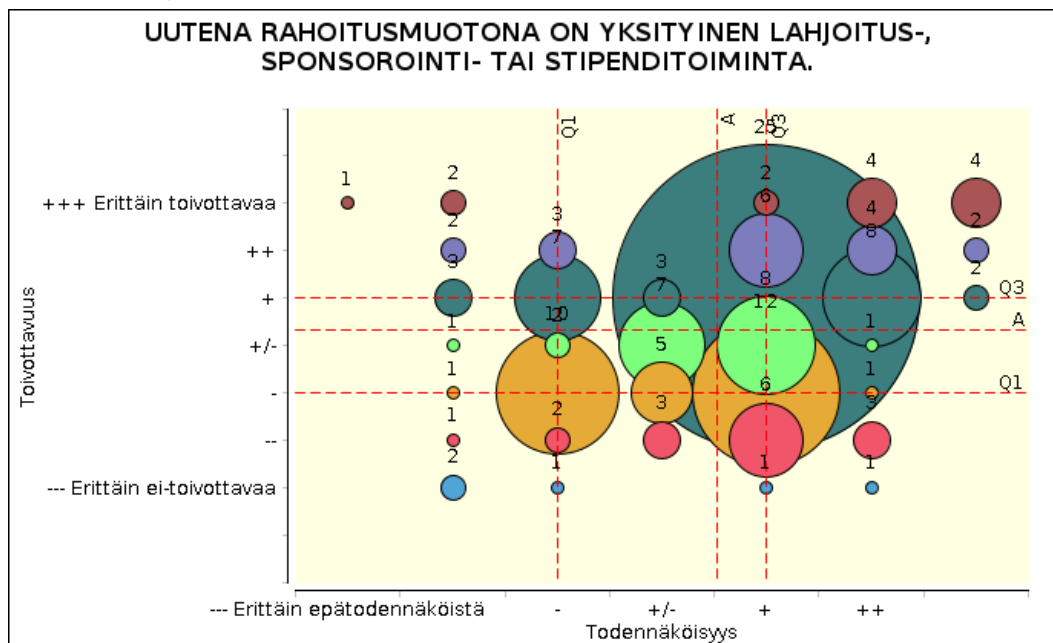

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

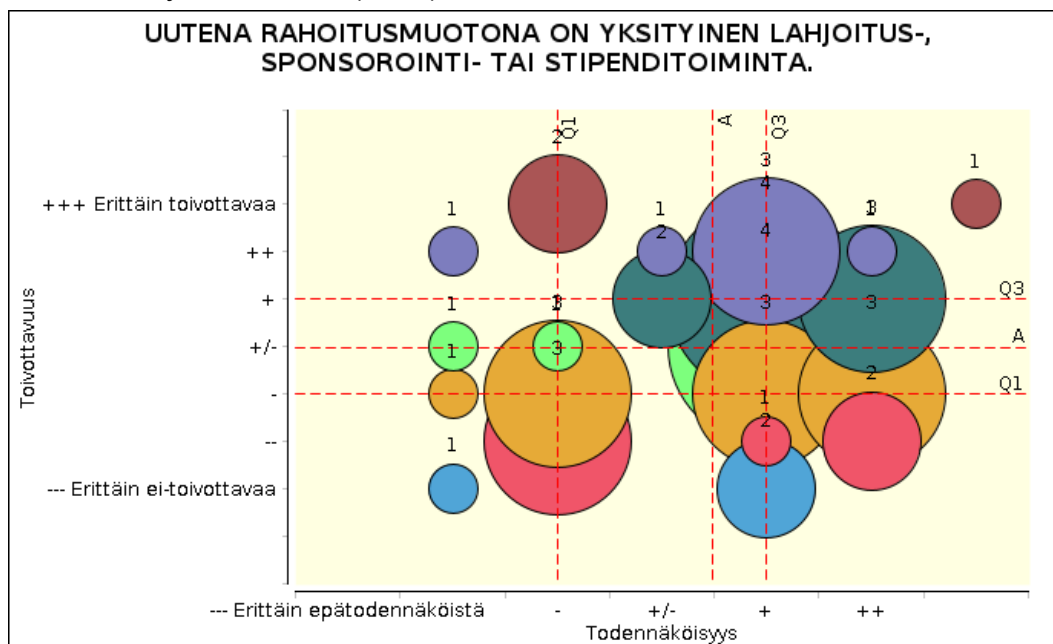

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

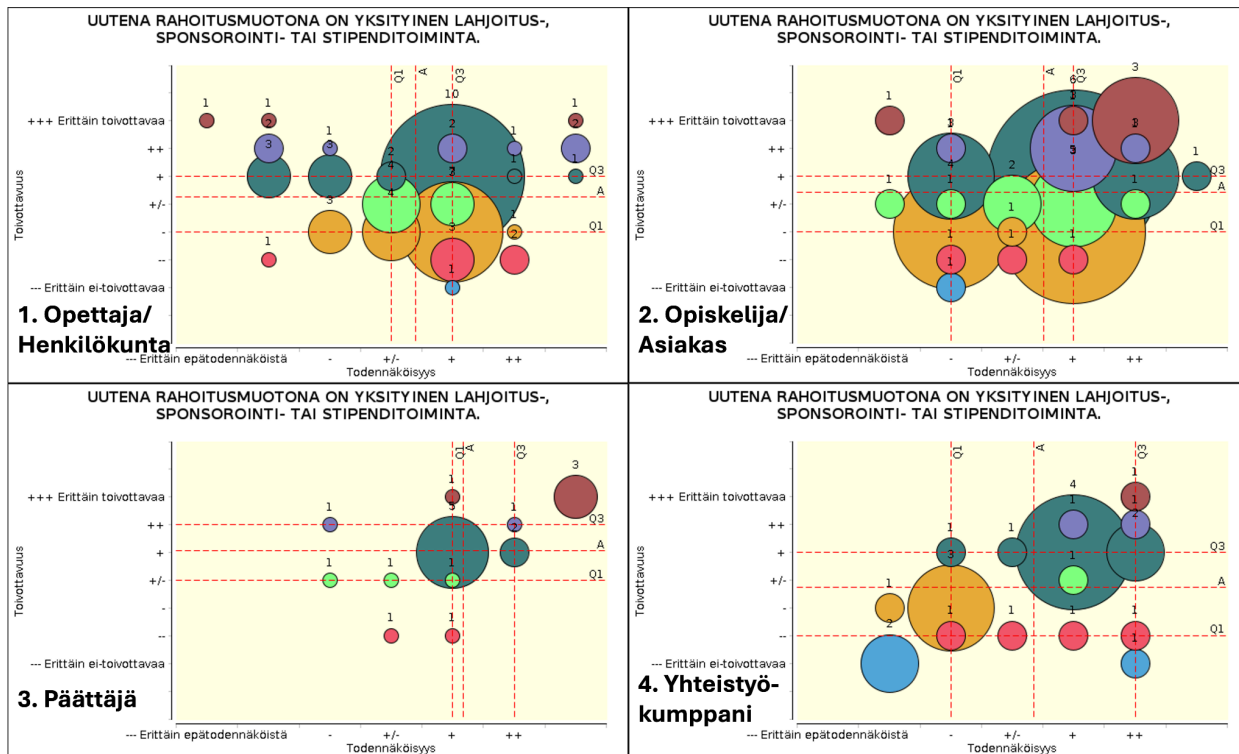
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Todennäköisyys	0.5	1.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Toivottavuus	0.3	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Todennäköisyys	0.5	1.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 4/5/Toivottavuus	-0.02	0.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

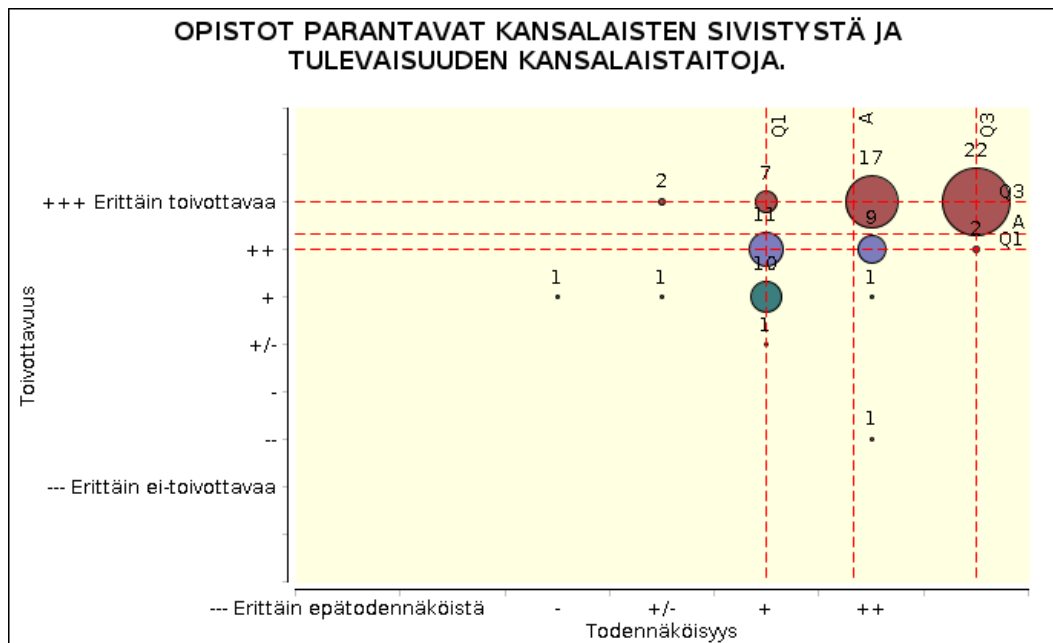
Päätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

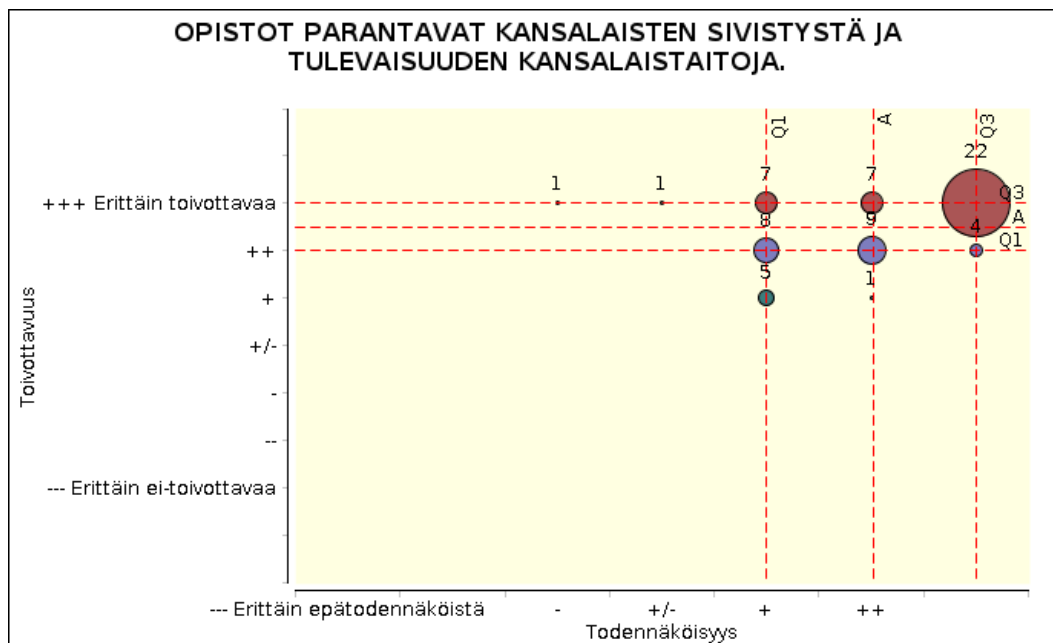
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

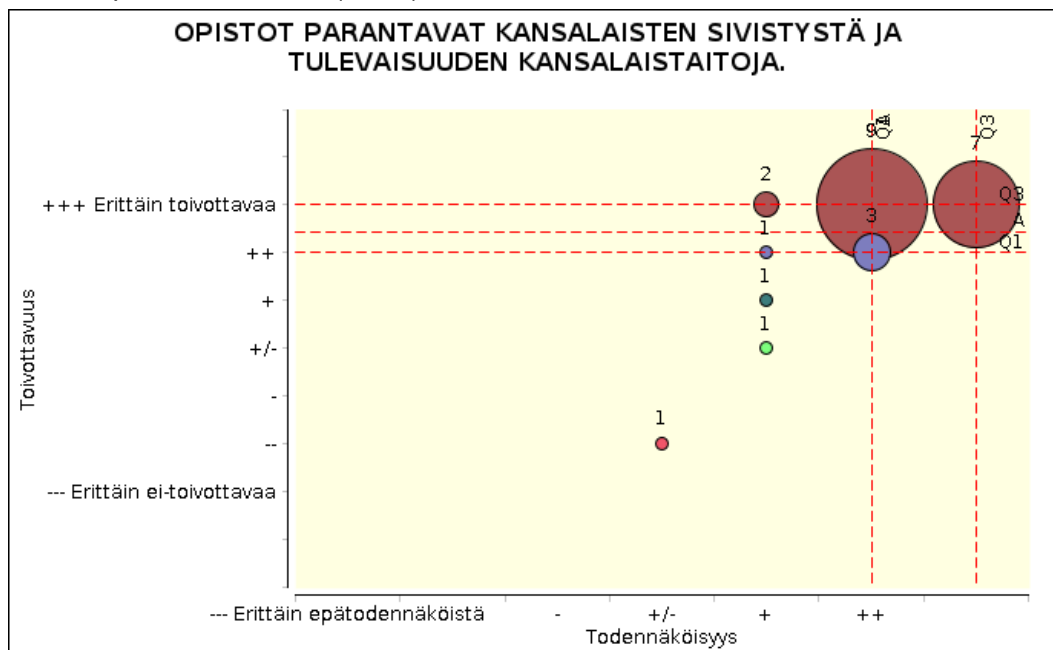

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

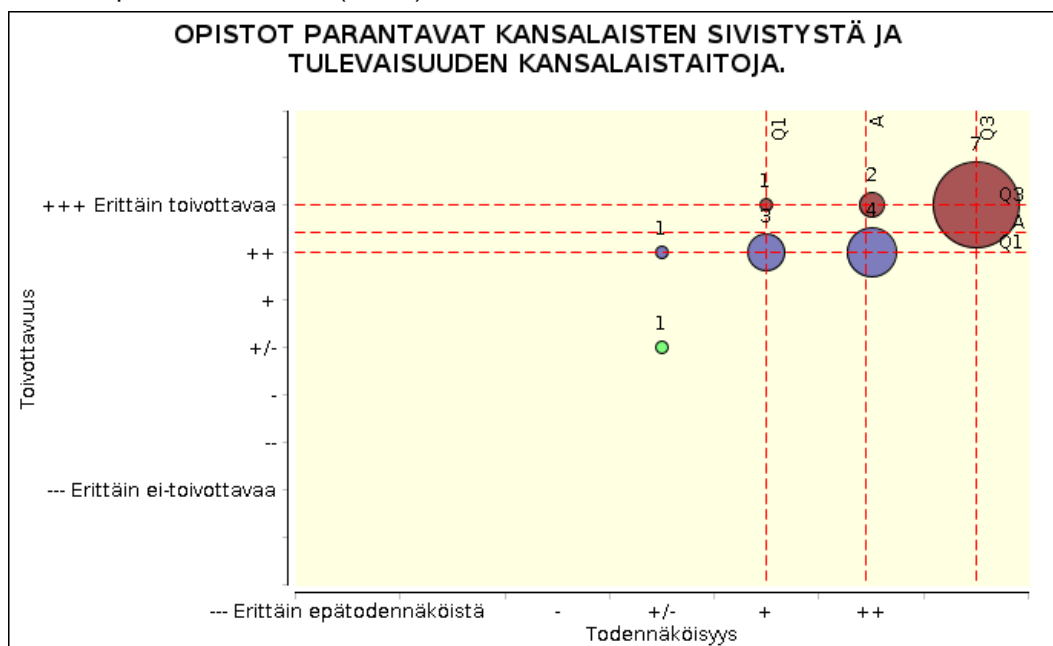

Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5

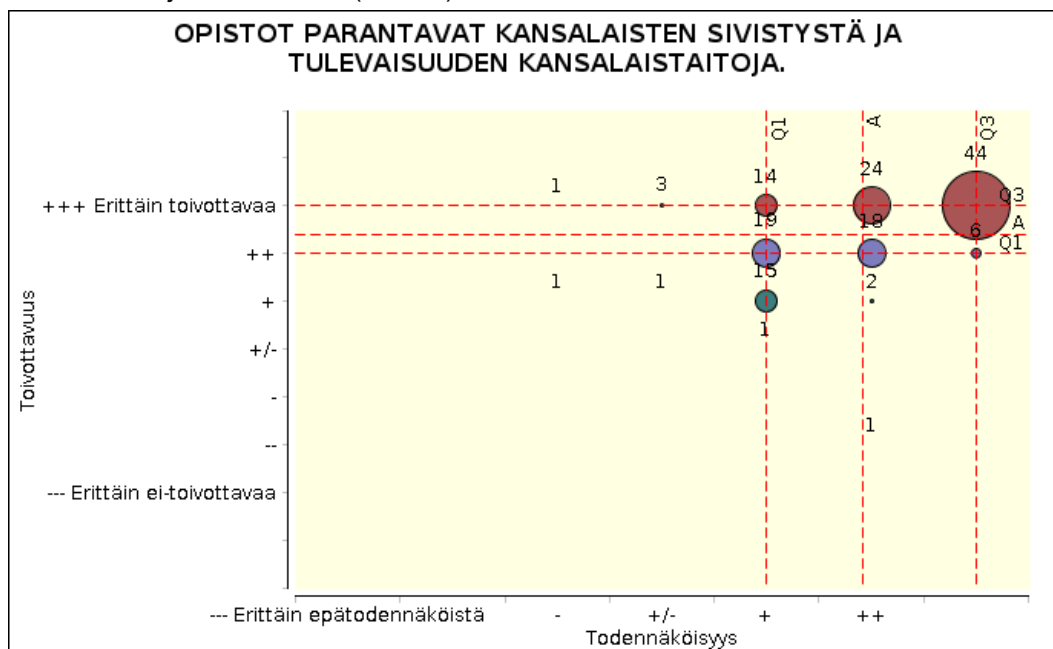
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

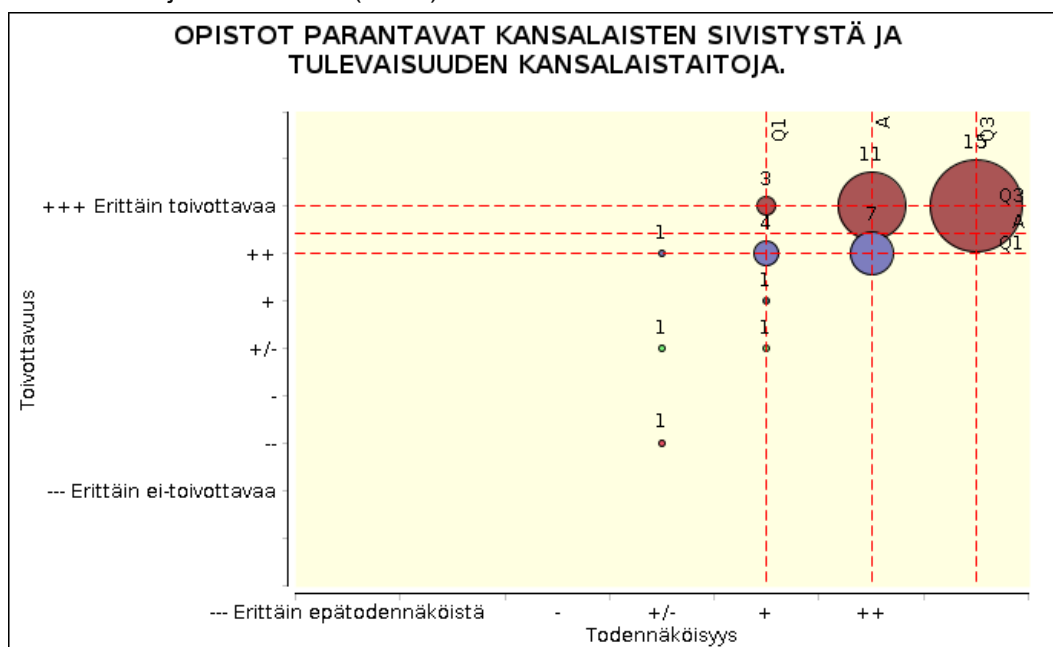

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

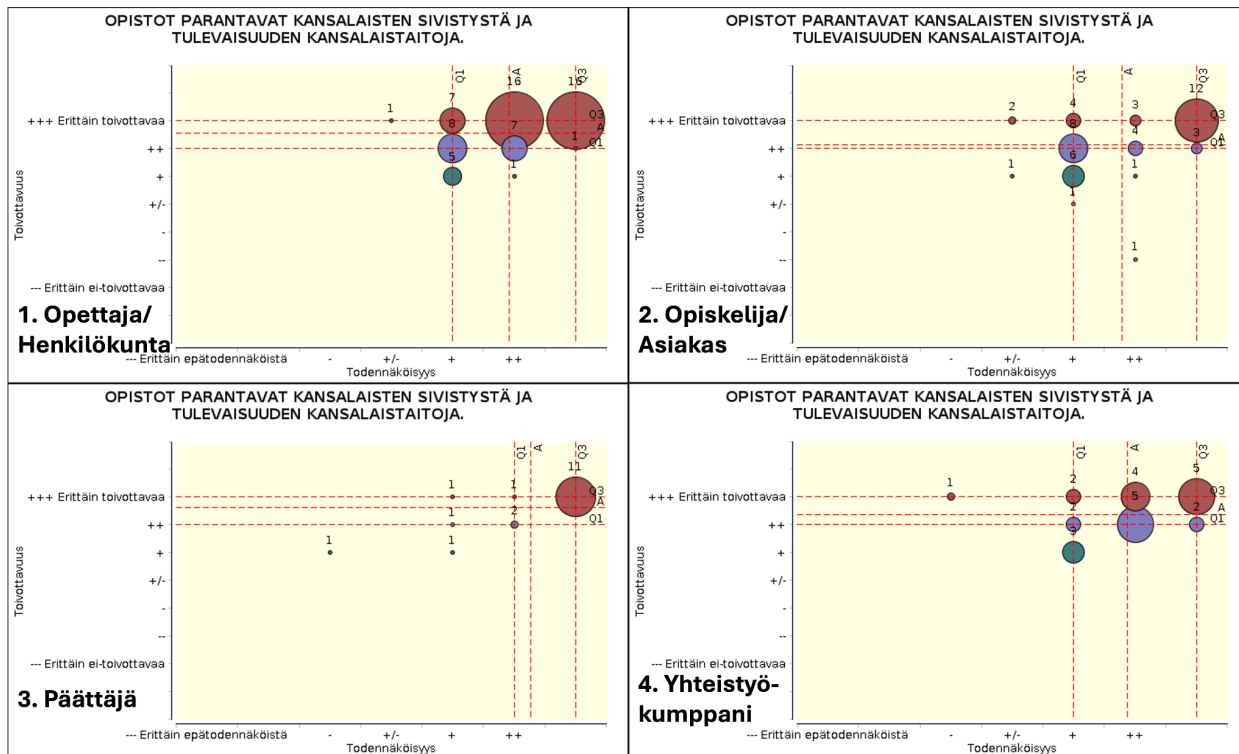
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Todennäköisyys	1.9	2.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Toivottavuus	2.4	3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Todennäköisyys	2.0	2.0
Politiikka ja talous vuonna 2030 – 5/5/Toivottavuus	2.4	3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

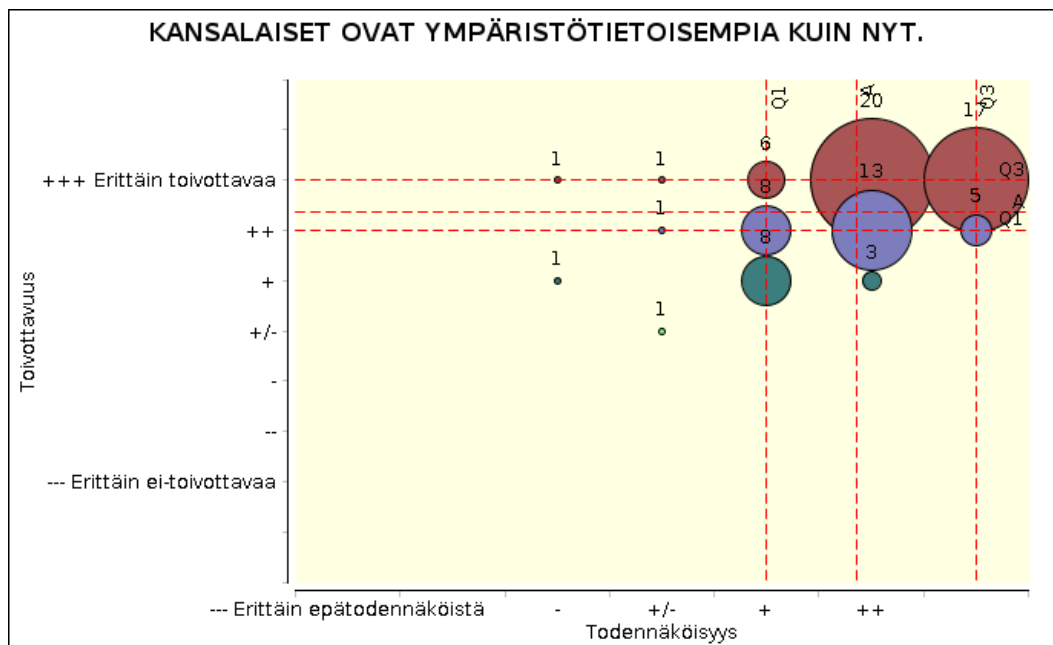
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

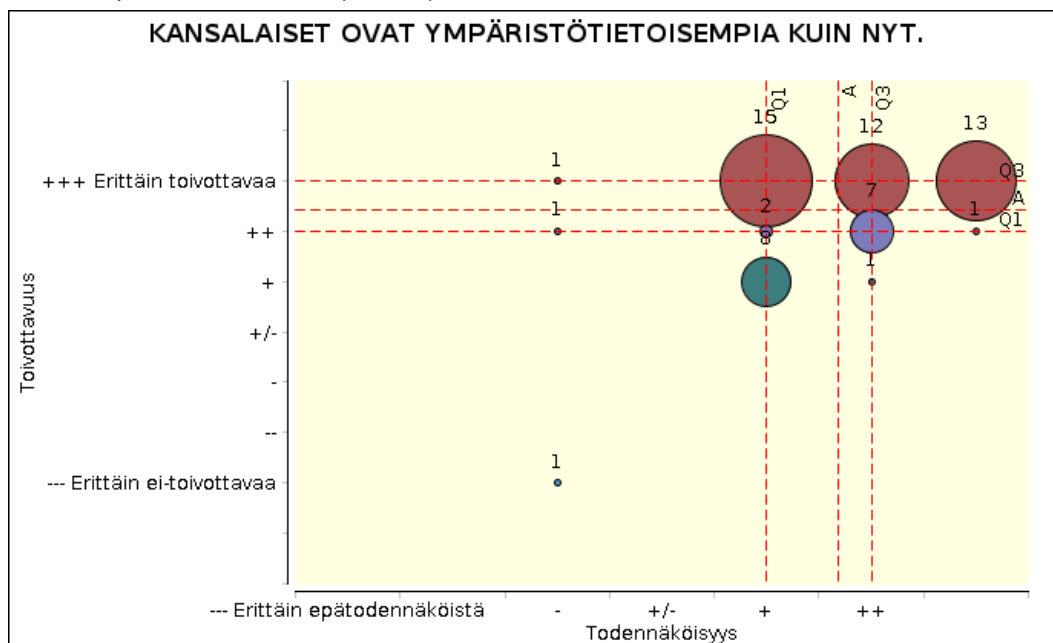
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.

Ympäristö vuonna 2030 – 1/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

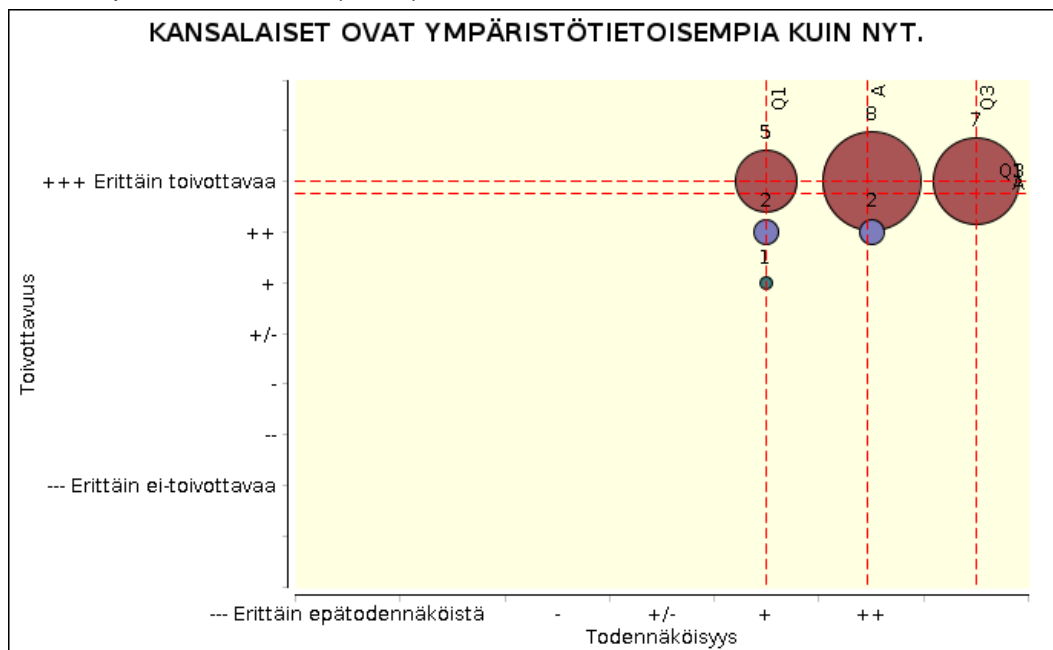

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

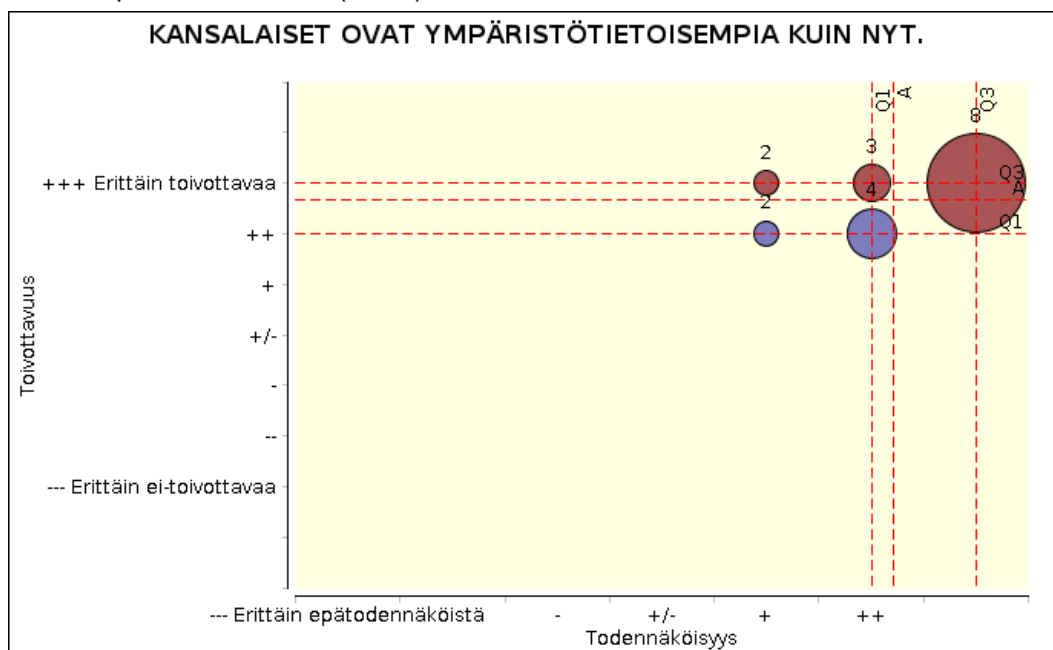

Ympäristö vuonna 2030 – 1/4

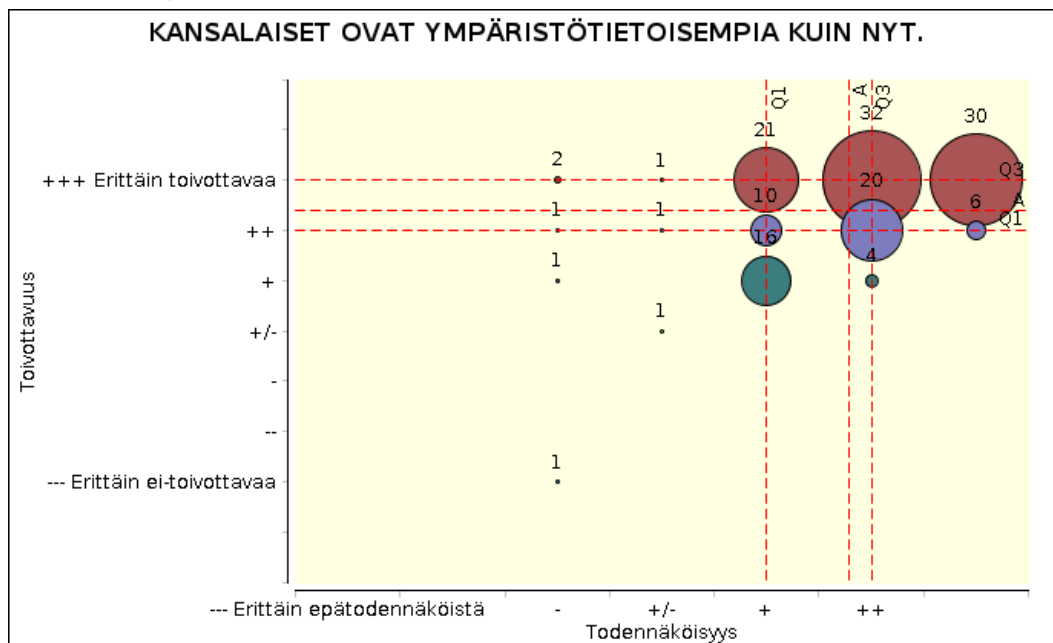
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

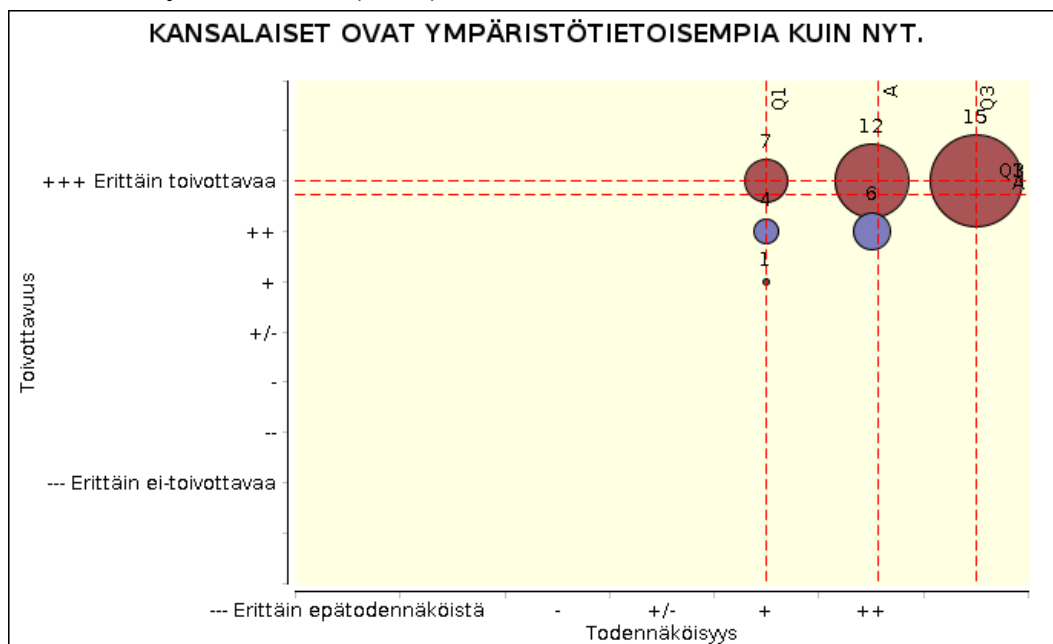

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Todennäköisyys	1.8	2.0
Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Toivottavuus	2.4	3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

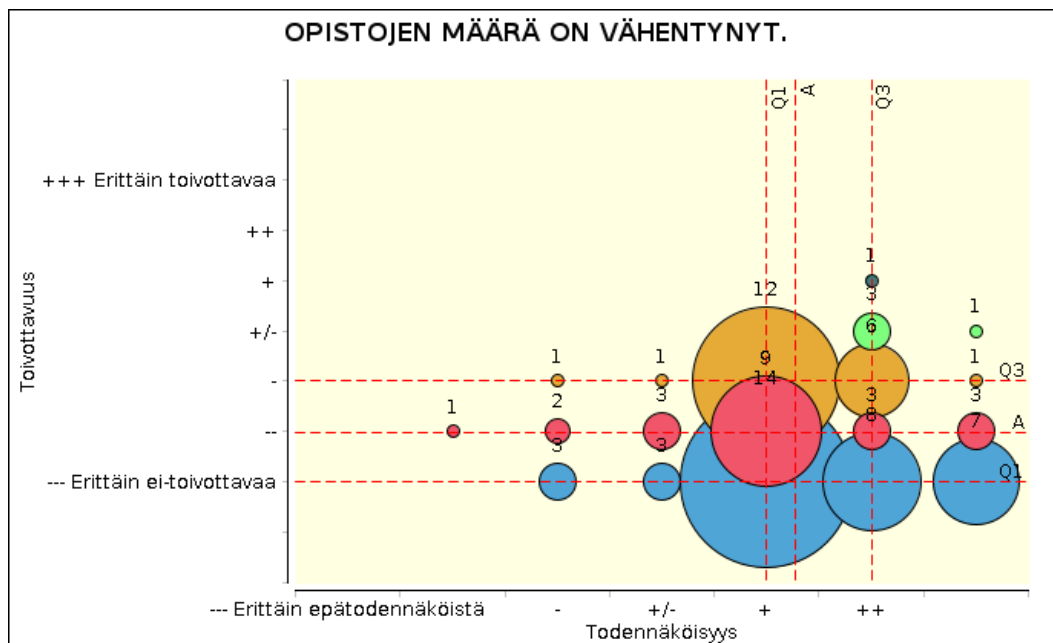
Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Todennäköisyys	2.1	2.0
Ympäristö vuonna 2030 – 1/4/Toivottavuus	2.7	3.0

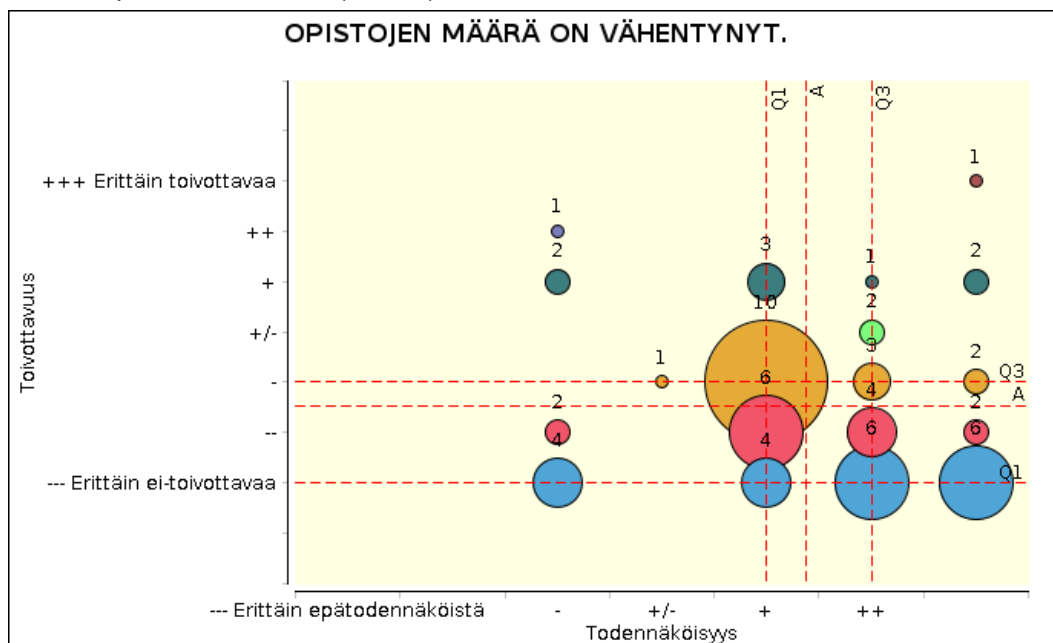
13 – Opistojen määrä on vähentynyt.

Ympäristö vuonna 2030 – 2/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

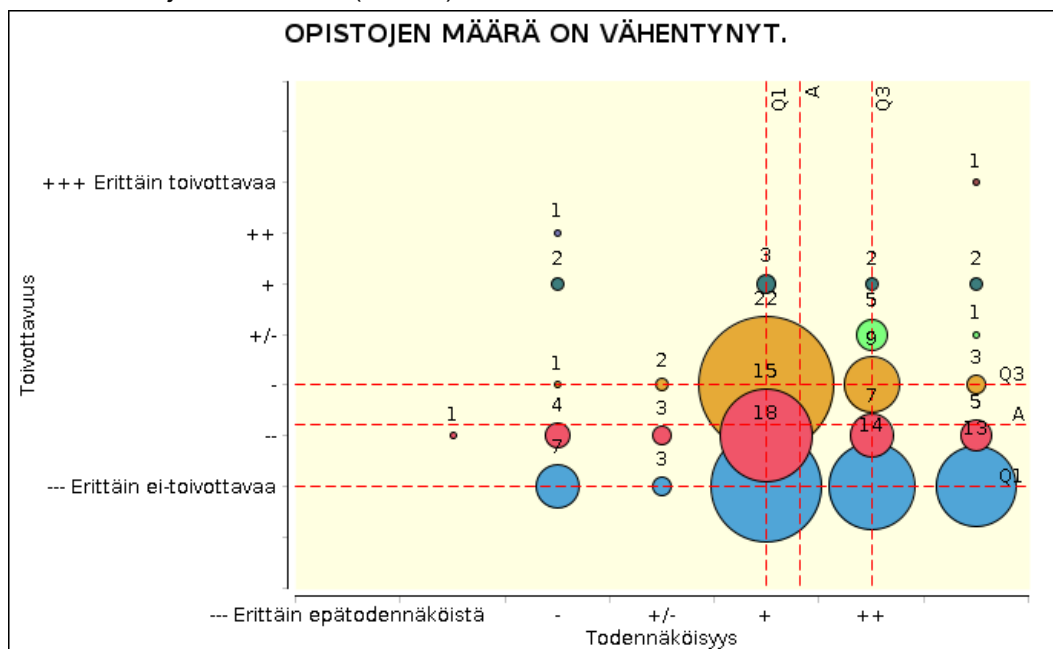

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

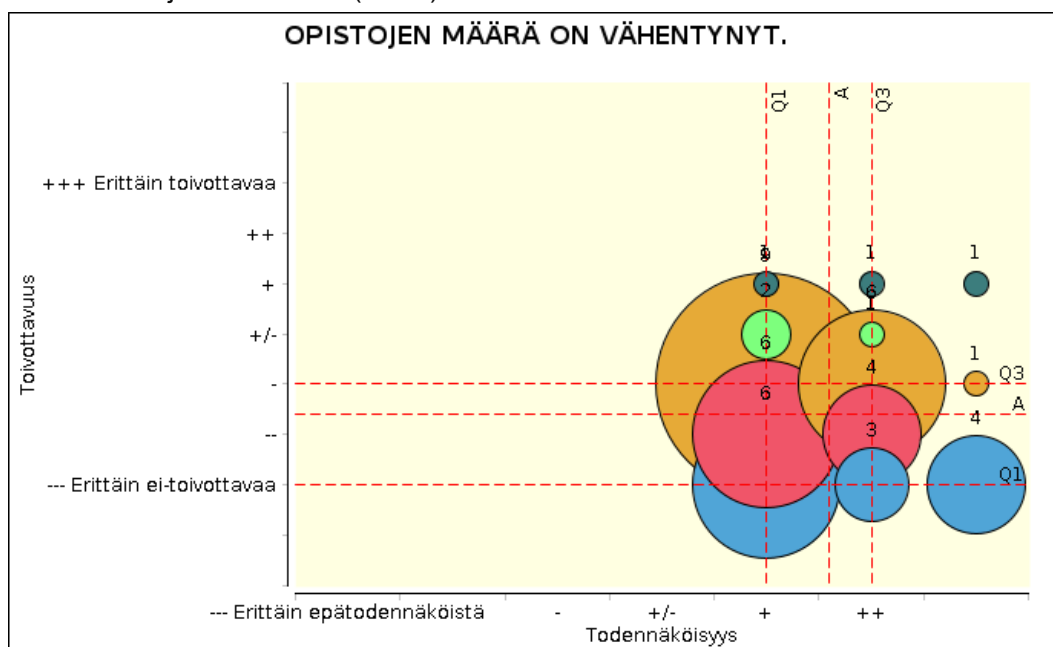

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

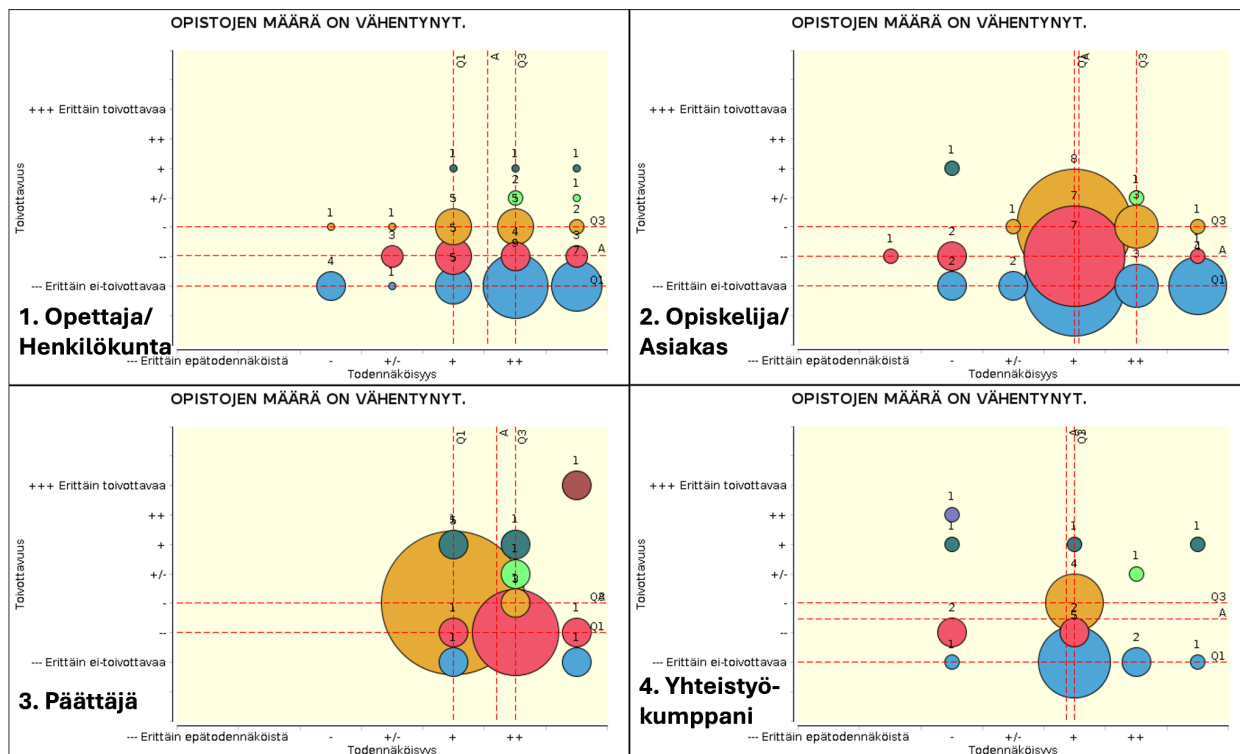
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Todennäköisyys	1.3	1.0
Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Toivottavuus	-1.8	-2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Todennäköisyys	1.6	1.0
Ympäristö vuonna 2030 – 2/4/Toivottavuus	-1.6	-2.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

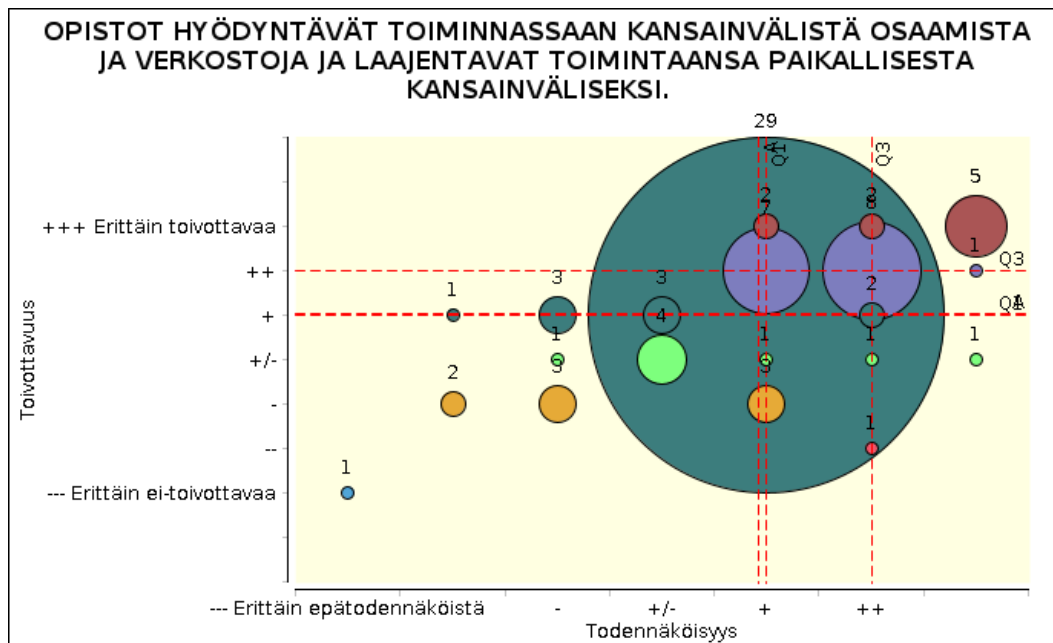
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

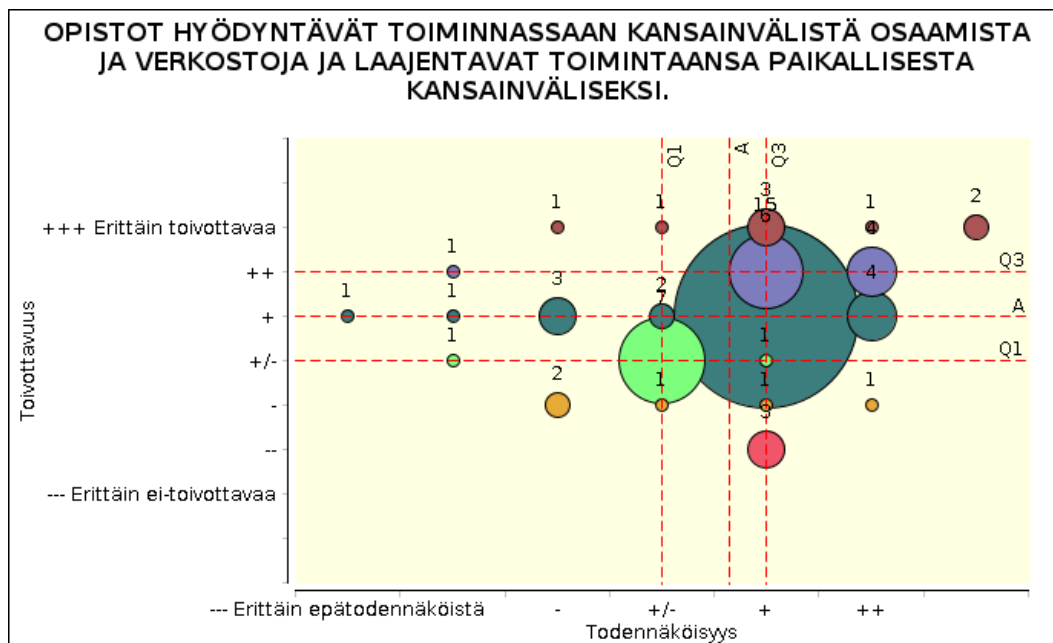
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.

Ympäristö vuonna 2030 – 3/4

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

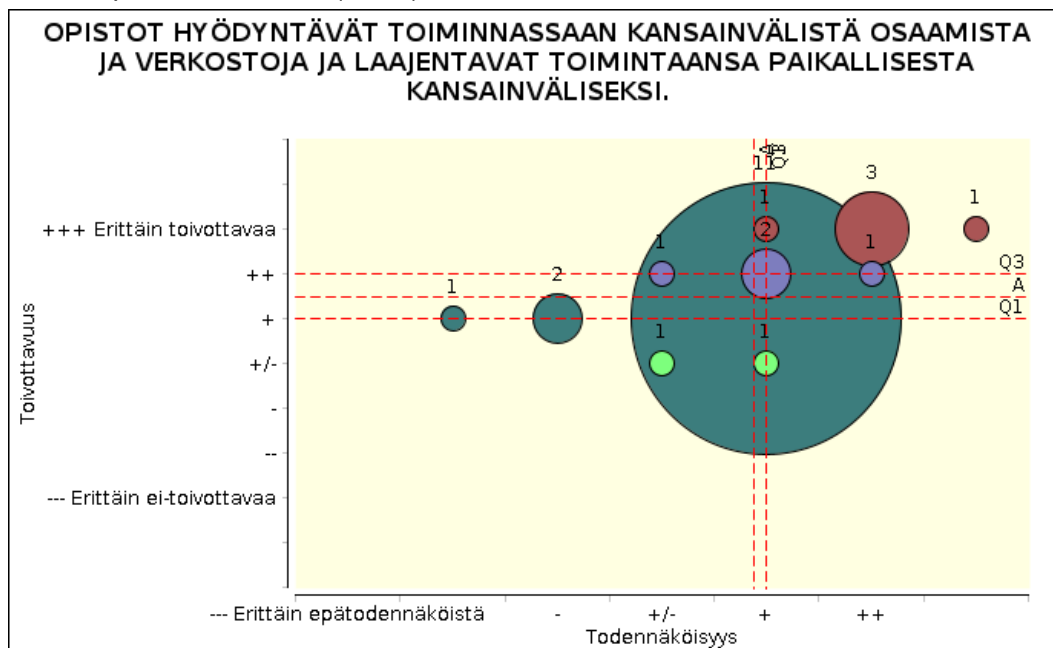

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

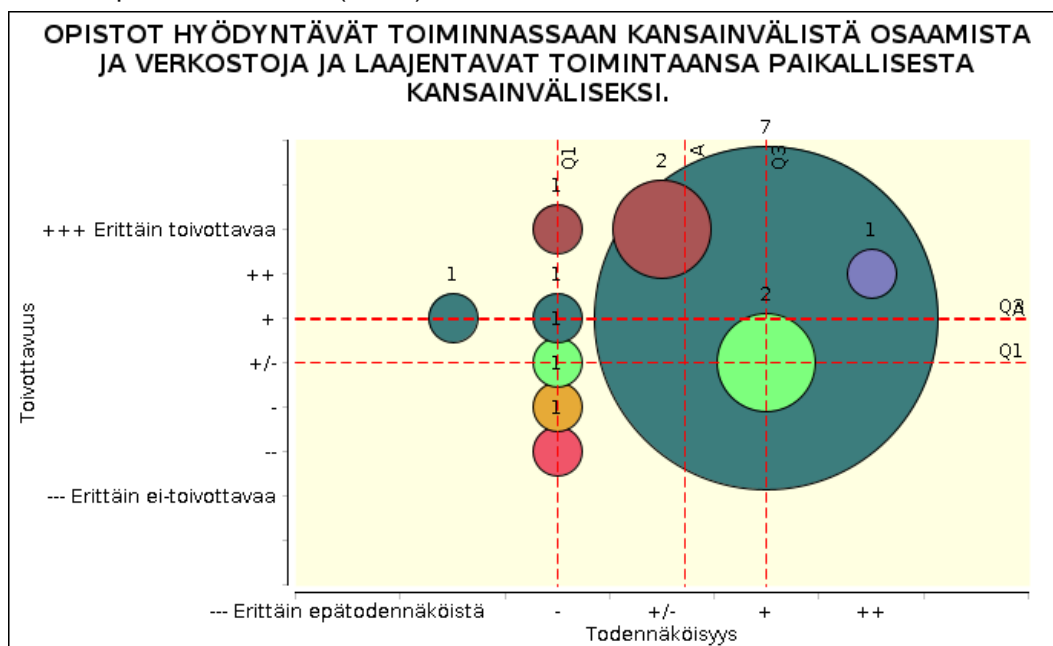

Ympäristö vuonna 2030 – 3/4

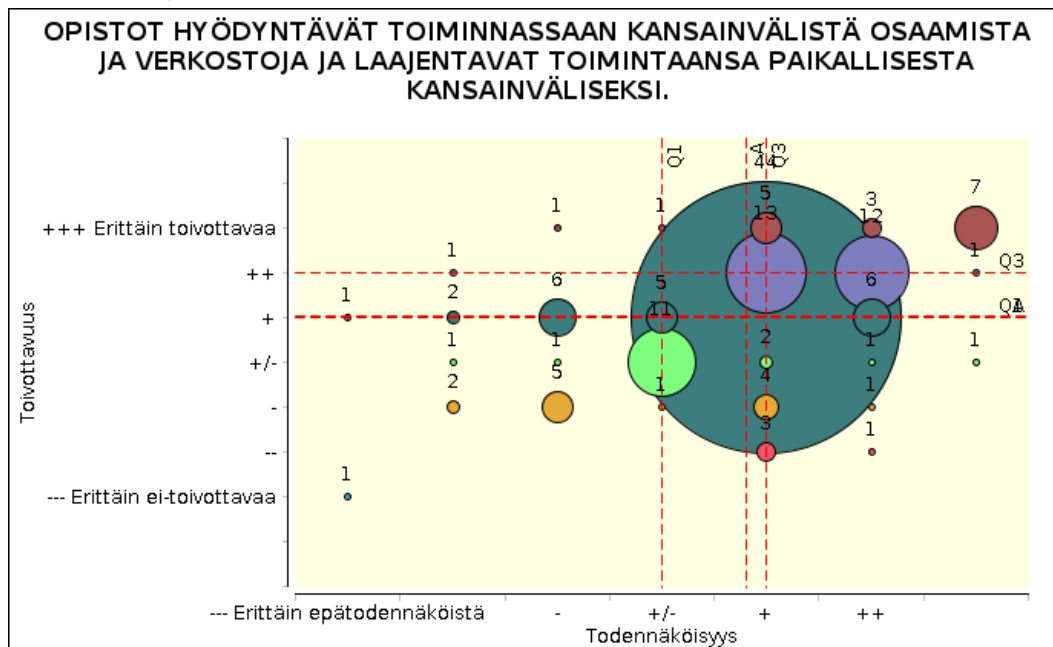
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

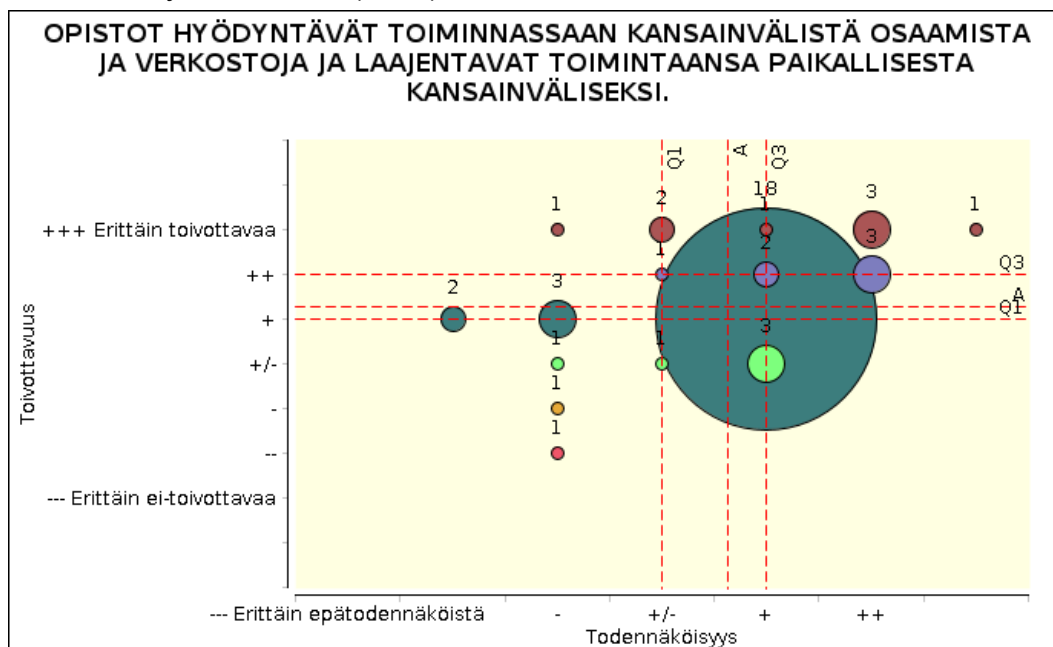

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

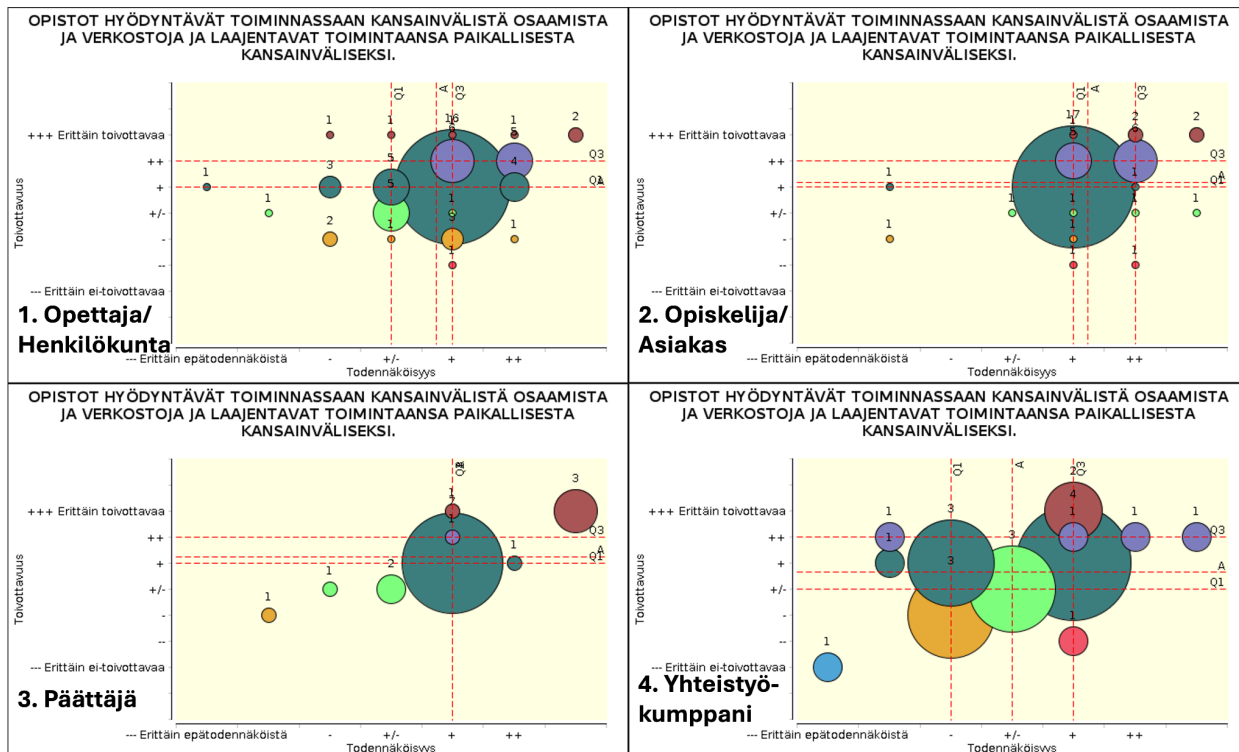
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Todennäköisyys	0.8	1.0
Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Toivottavuus	1.0	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Todennäköisyys	0.6	1.0
Ympäristö vuonna 2030 – 3/4/Toivottavuus	1.3	1.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

Päätätjä (N=33)

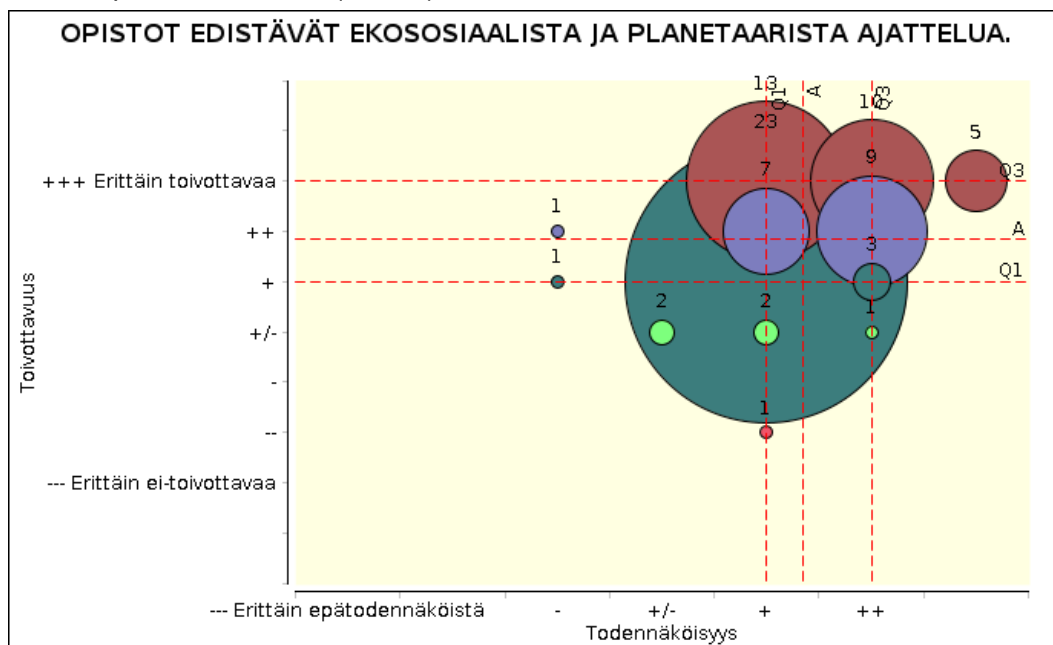
Yhteistyökumppani (N=31)

15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.

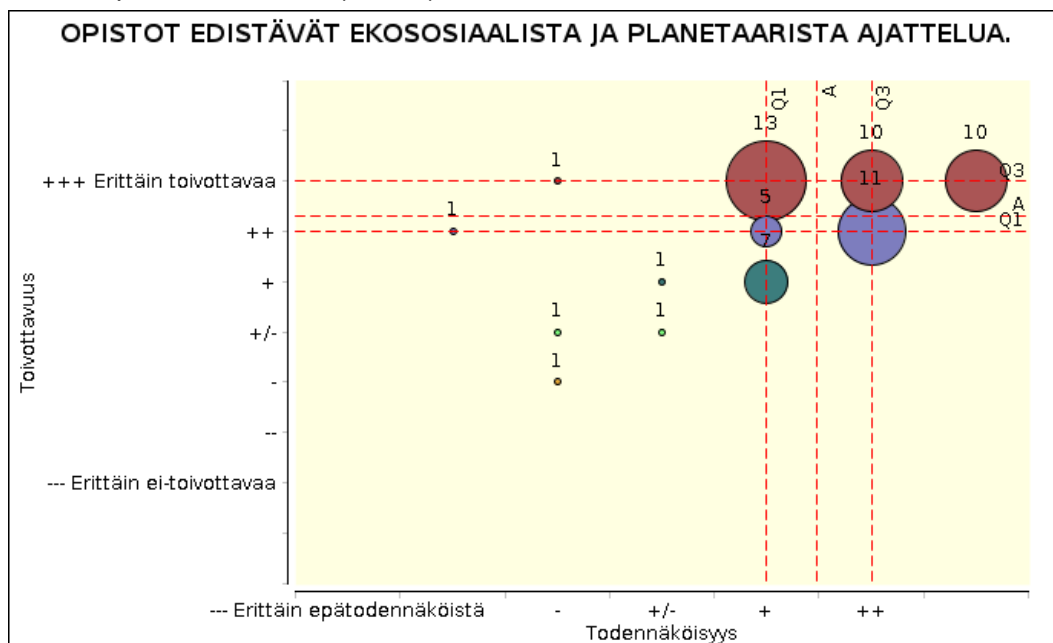
Ympäristö vuonna 2030 – 4/4

- **Ekososiaalinen ajattelu:** Kestävän kehityksen ajattelua, jossa yhdistyvät ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat.
- **Planetaarinen ajattelu:** Globaalin vastuullisuuden ja kestävyuden ajattelutapa, jossa huomioidaan maapallon rajalliset resurssit ja ekologinen tasapaino.

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

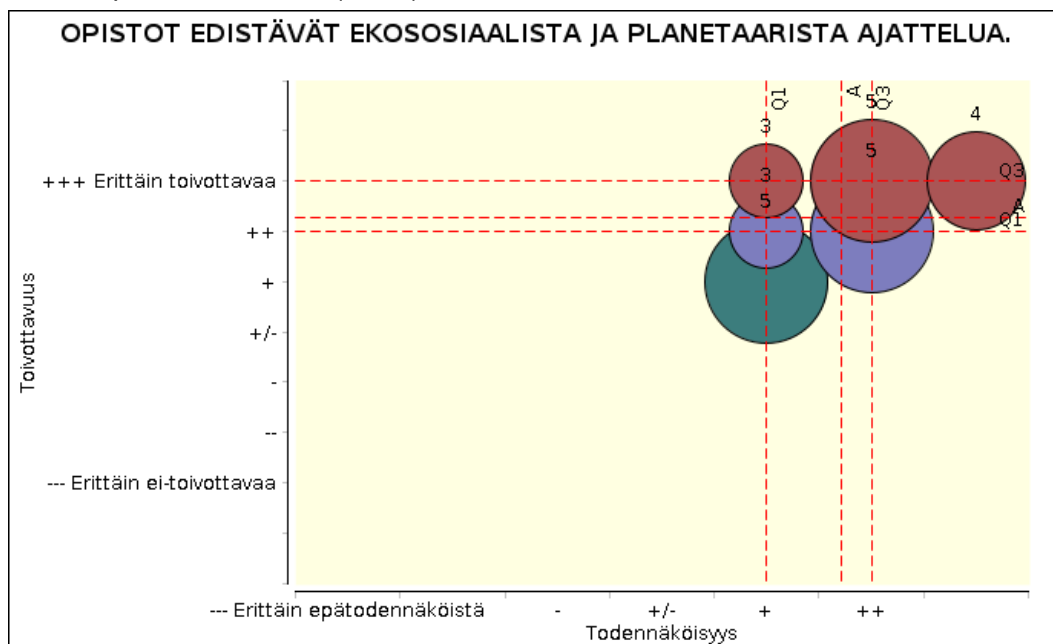

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

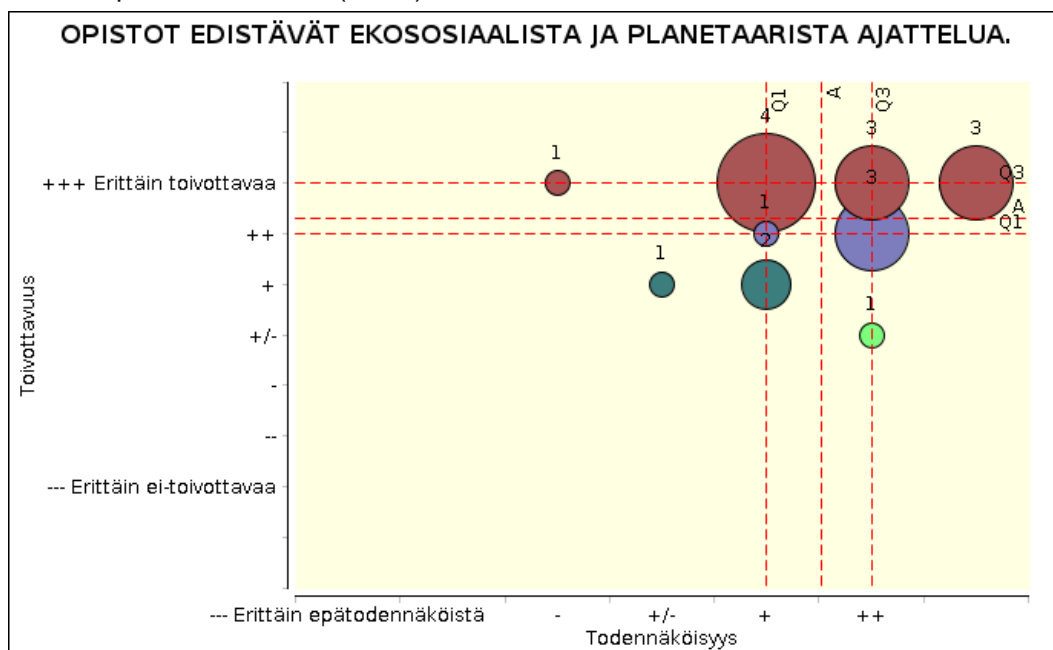

Ympäristö vuonna 2030 – 4/4

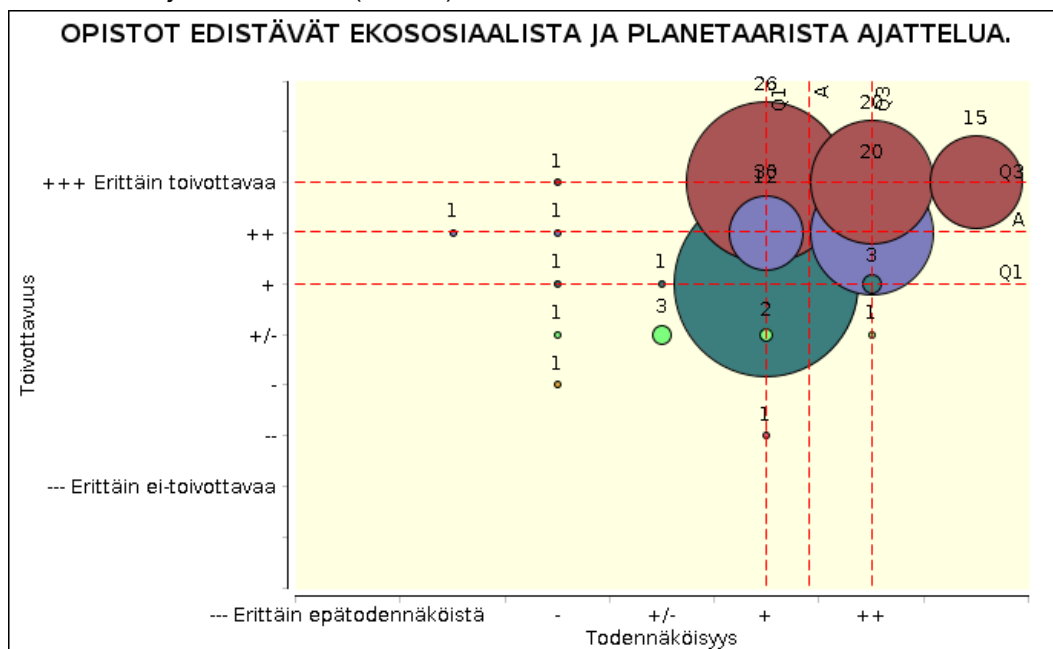
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

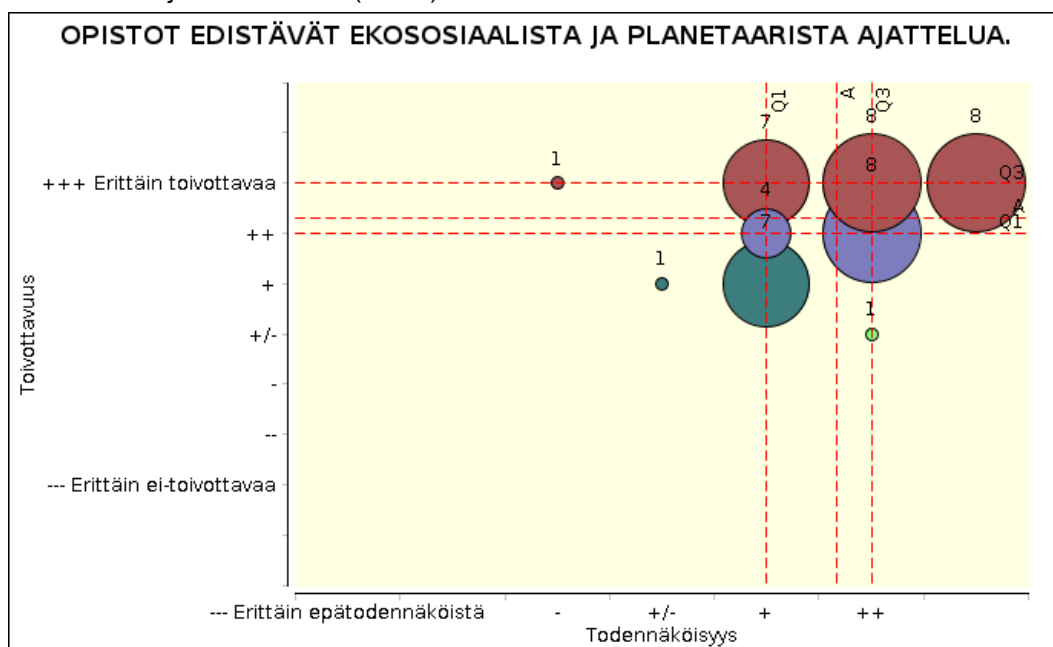

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

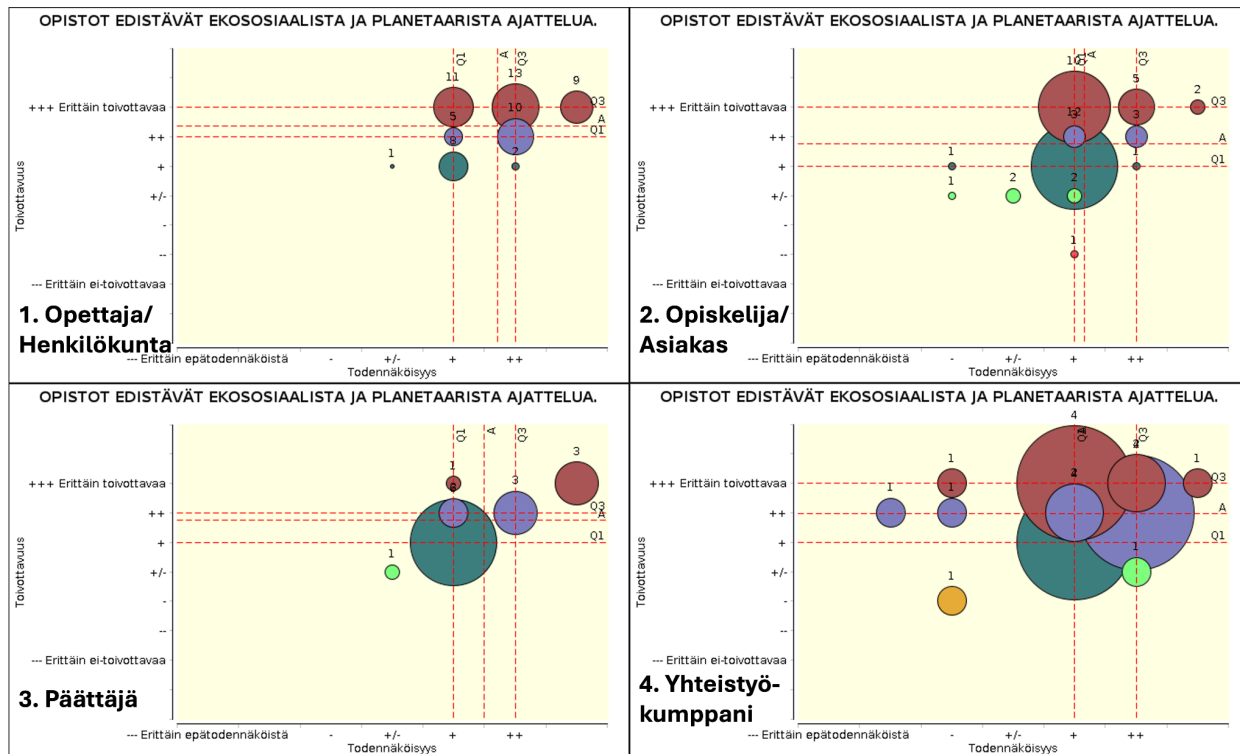
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Todennäköisyys	1.4	1.0
Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Toivottavuus	2.1	2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Todennäköisyys	1.7	2.0
Ympäristö vuonna 2030 – 4/4/Toivottavuus	2.3	3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

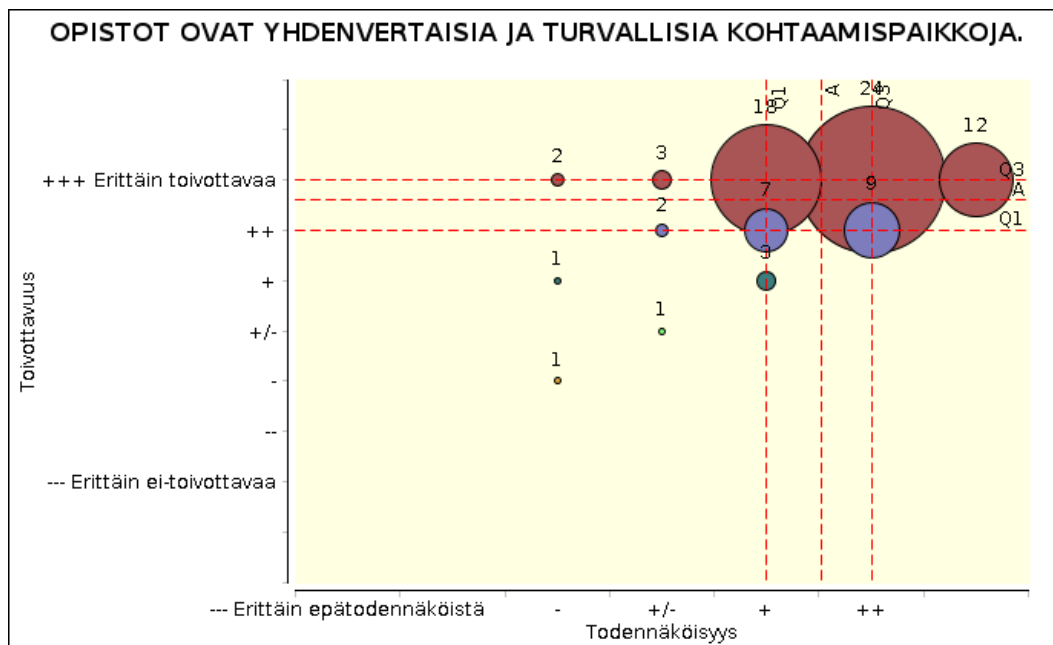
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

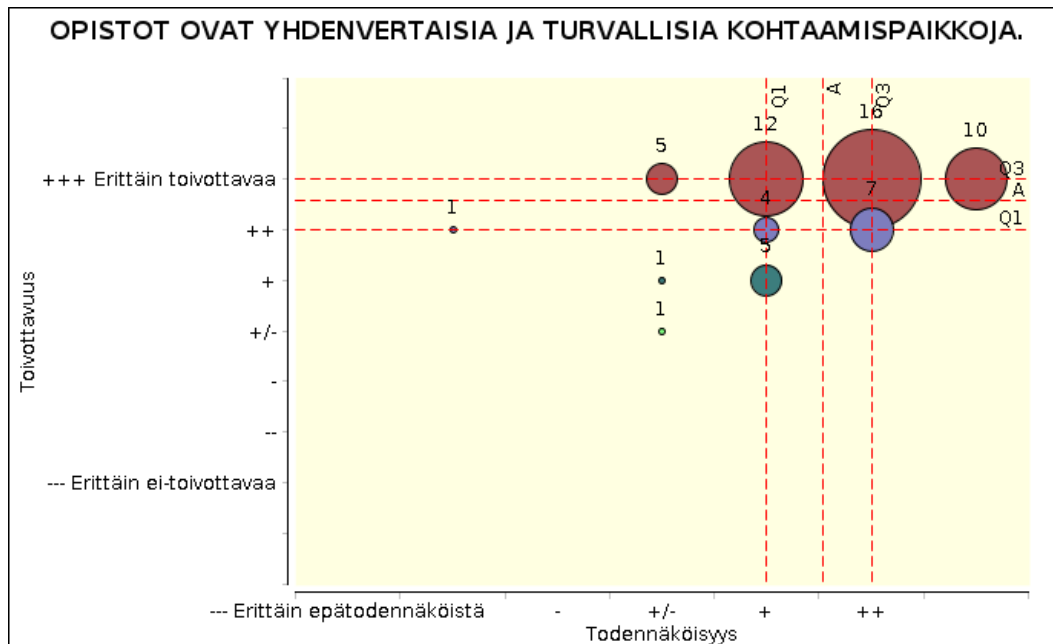
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

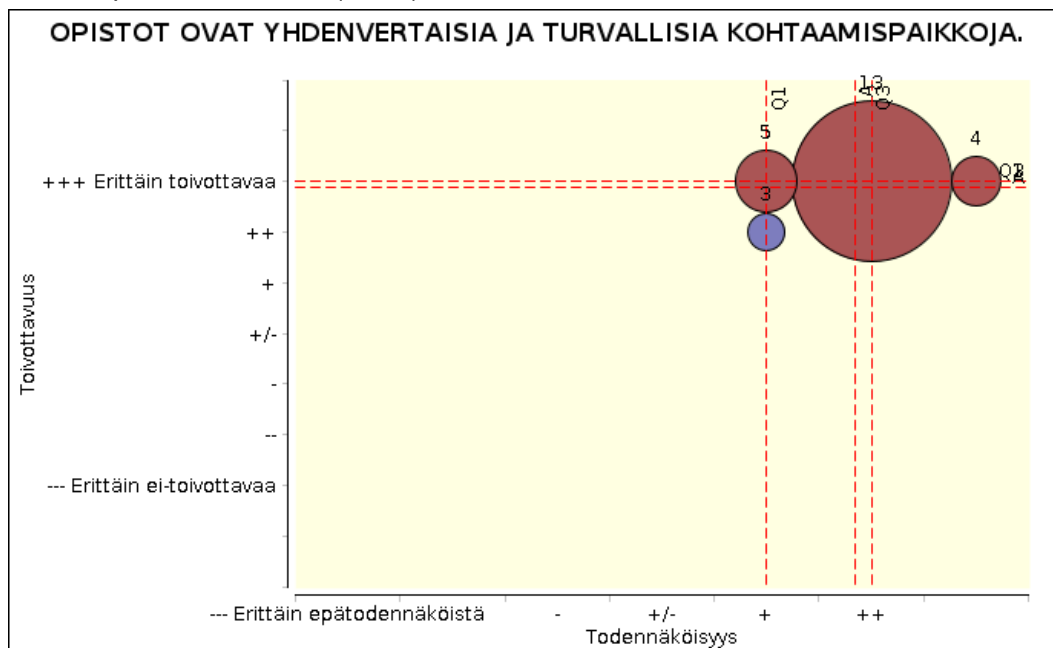

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

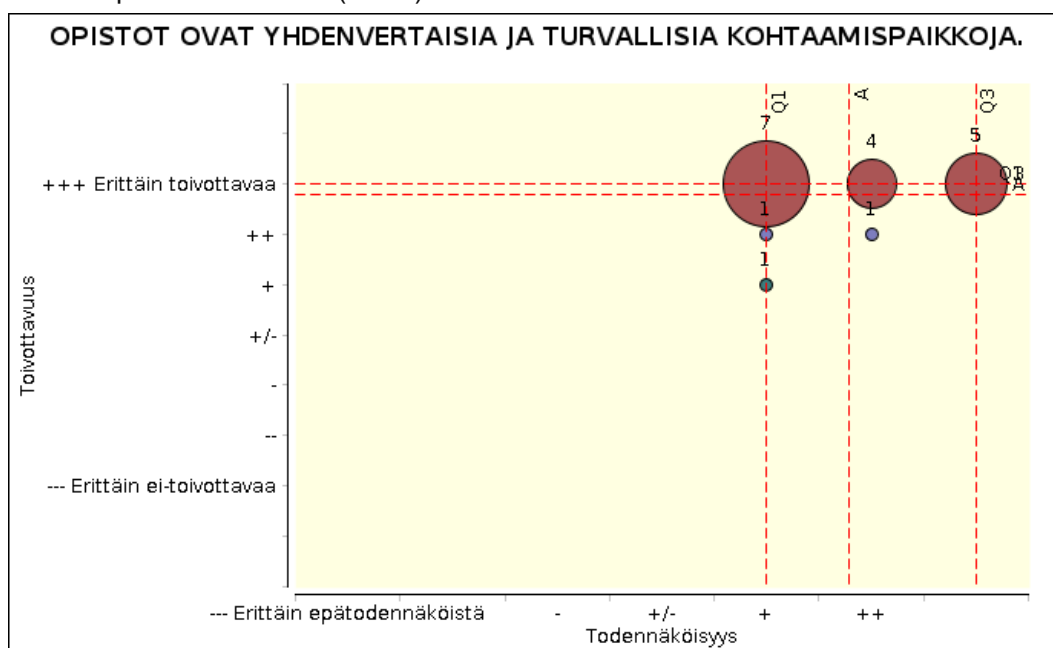

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6

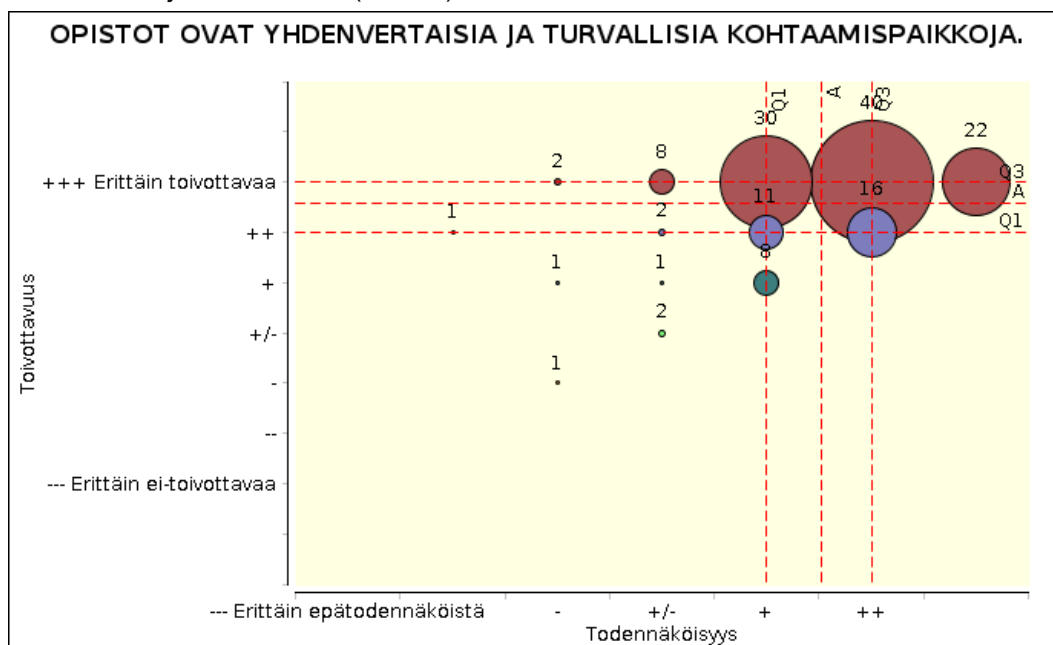
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

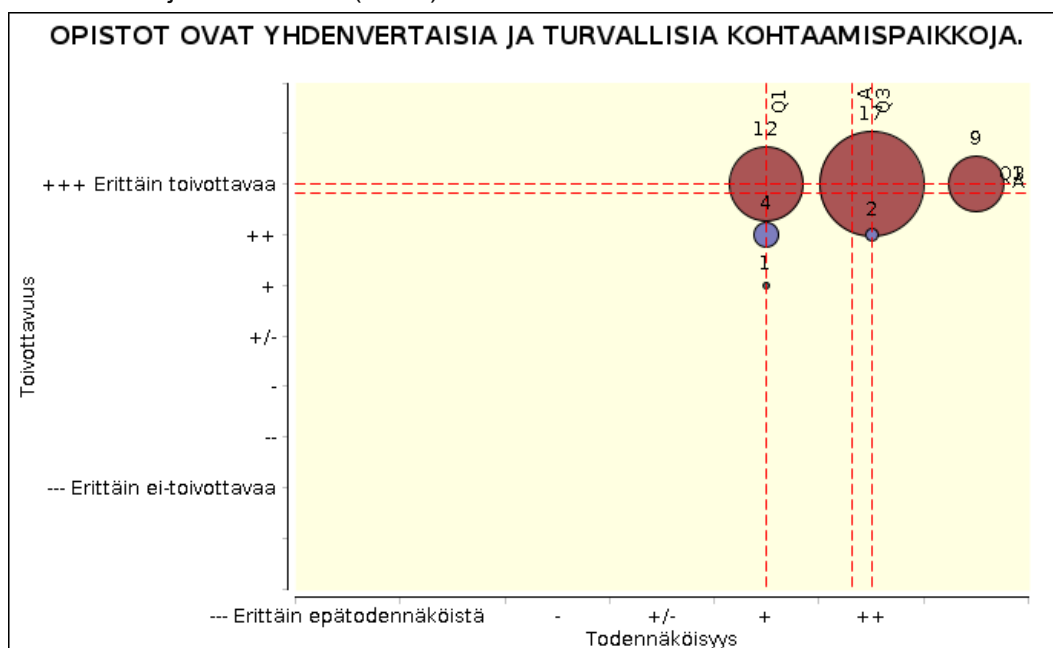

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

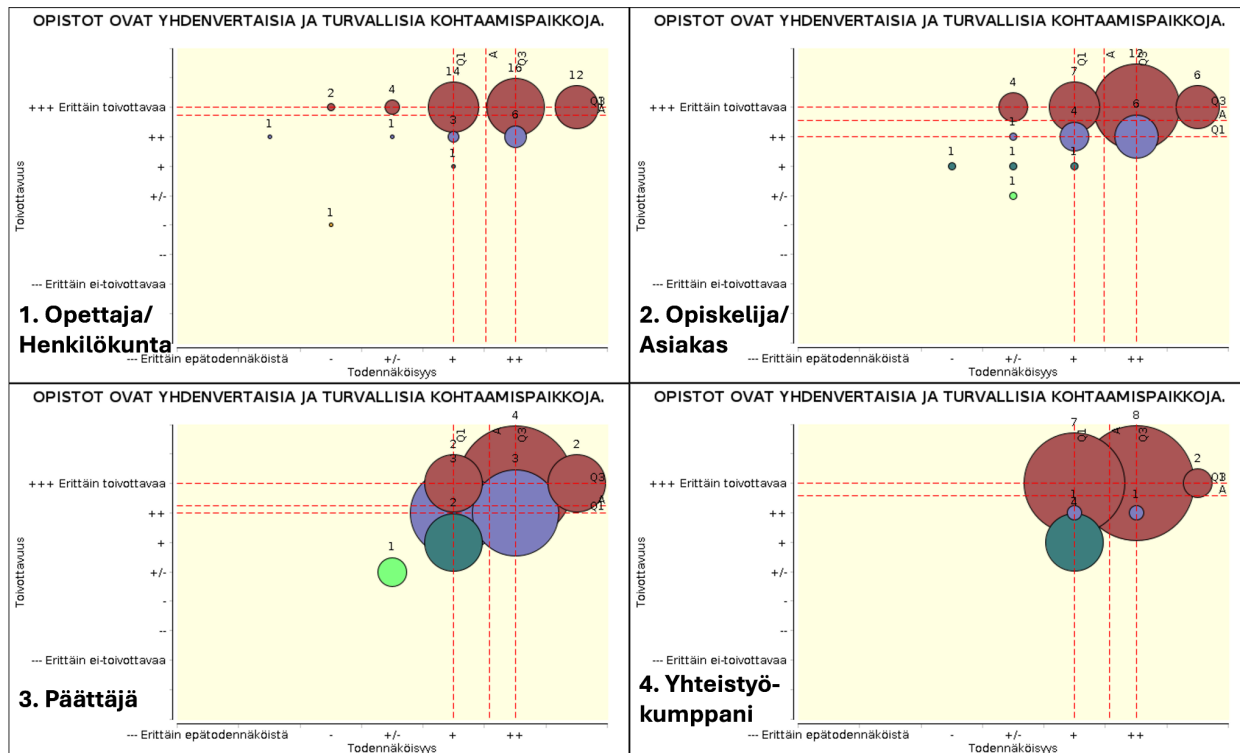
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Todennäköisyys	1.5	2.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Toivottavuus	2.6	3.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Todennäköisyys	1.8	2.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 1/6/Toivottavuus	2.8	3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

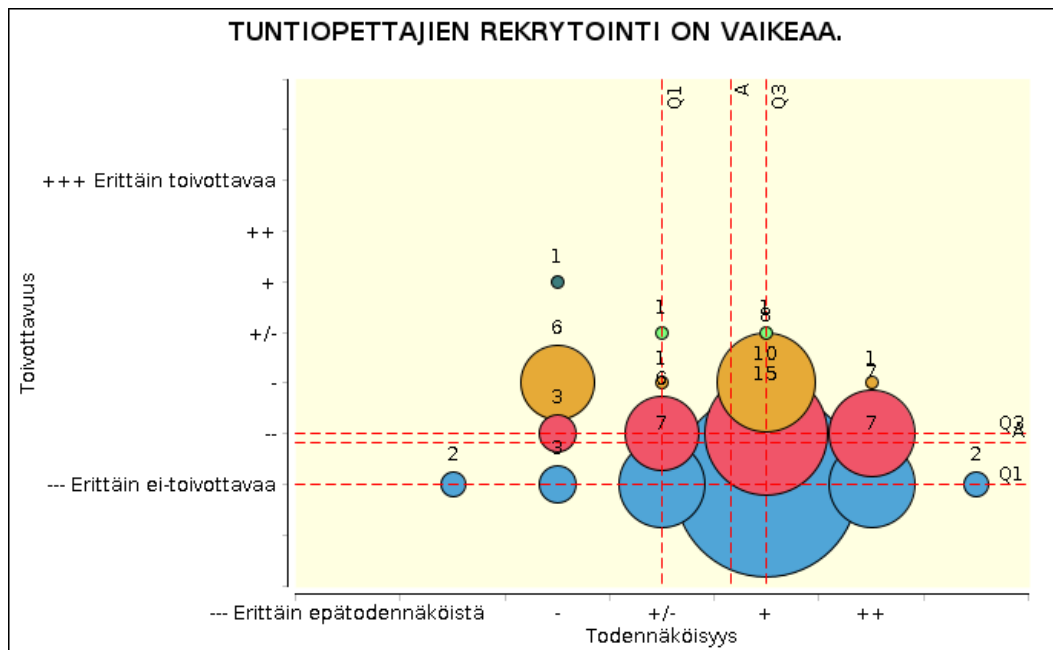
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

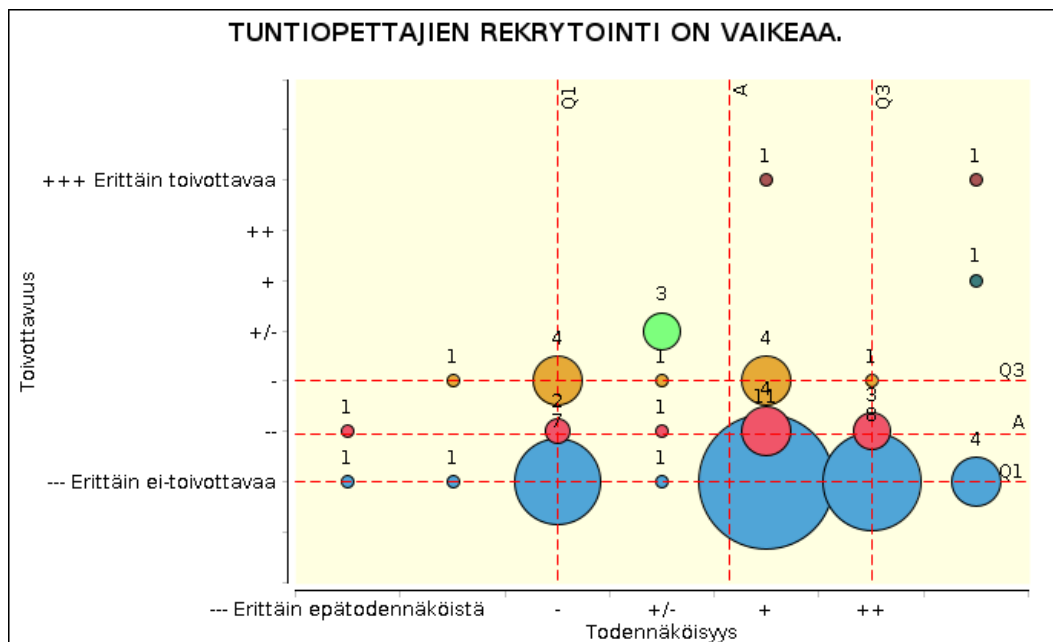
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

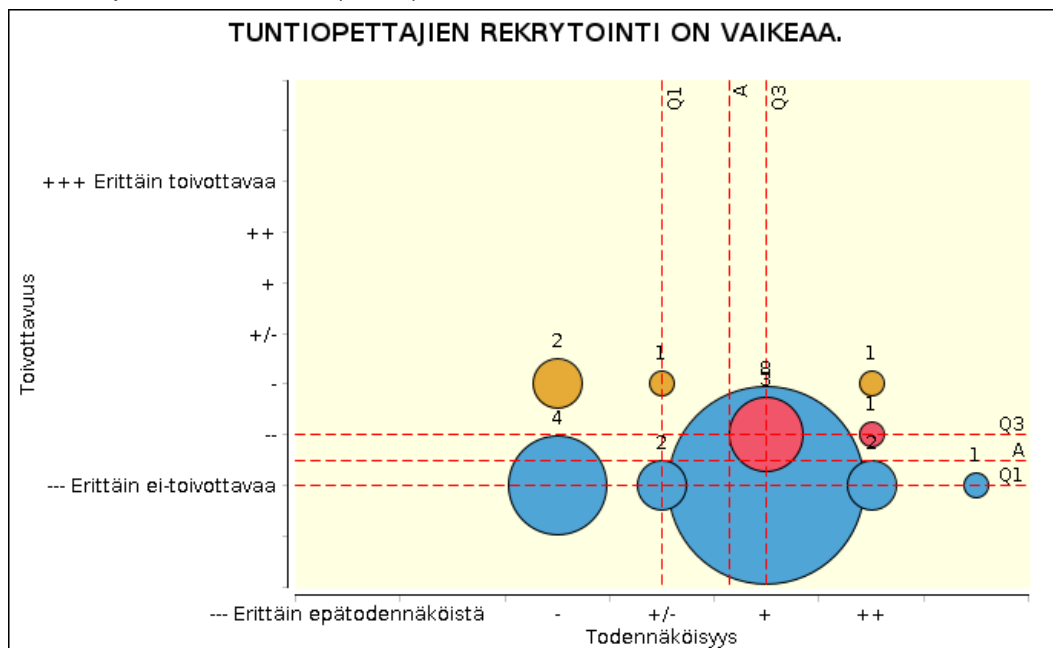

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

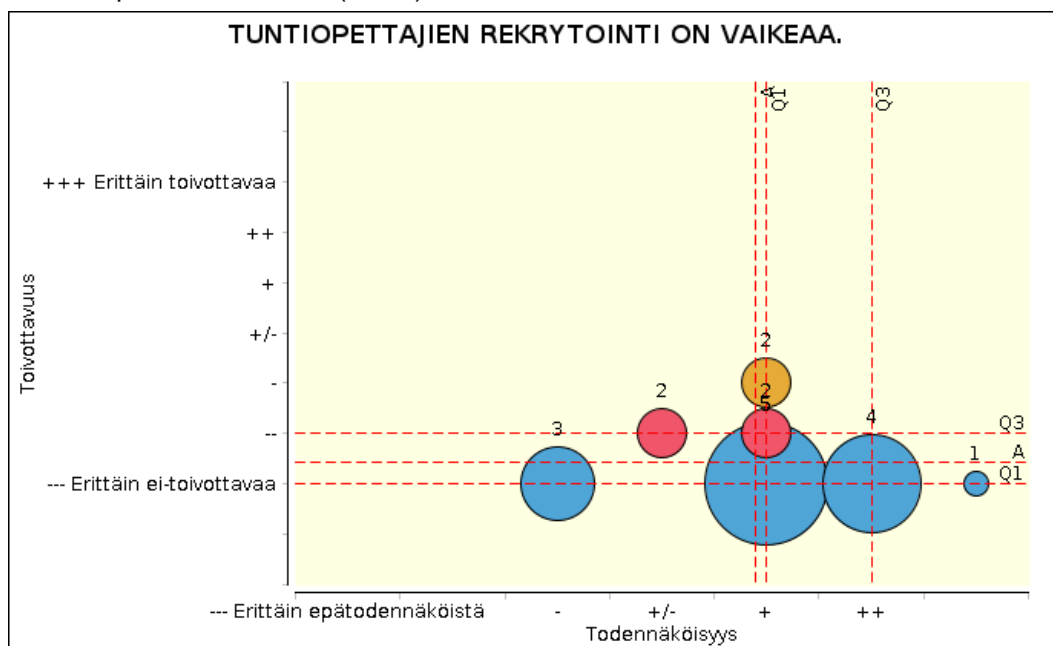

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6

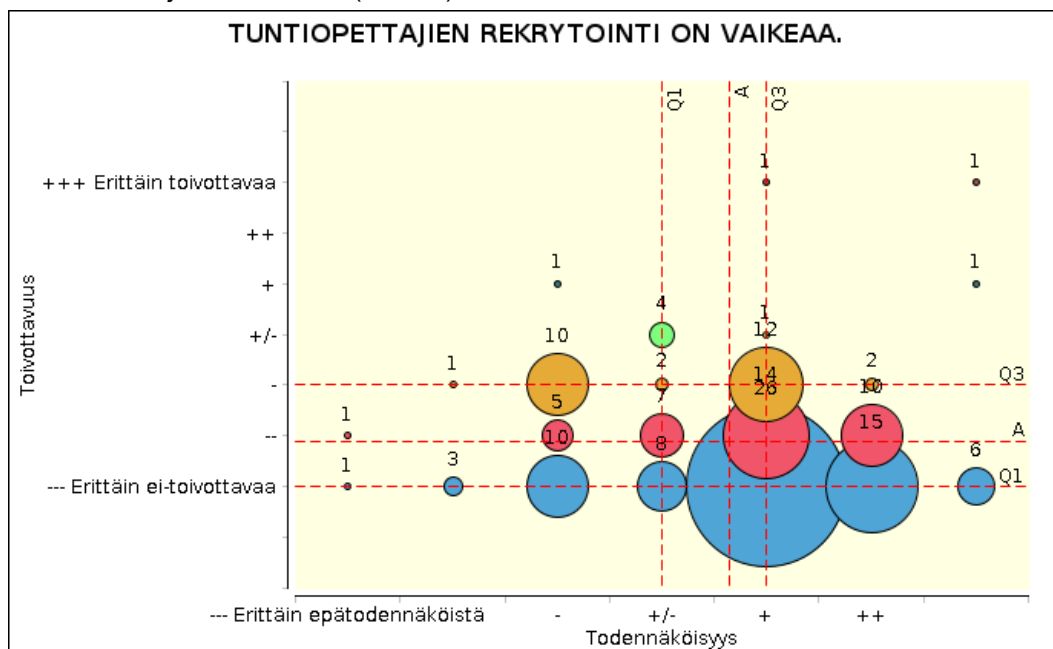
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

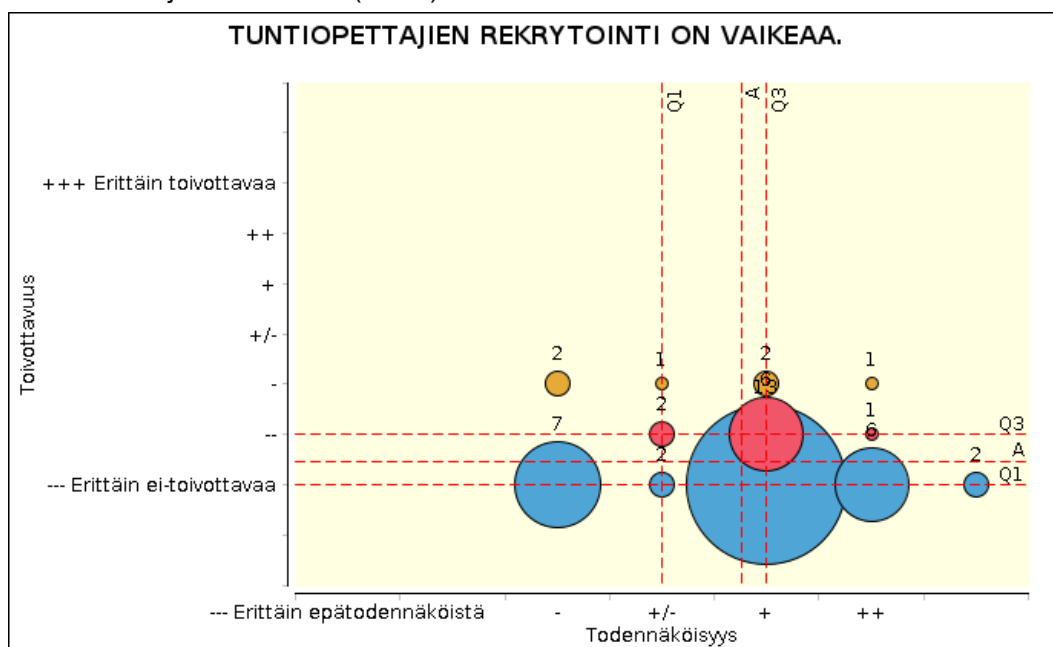

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

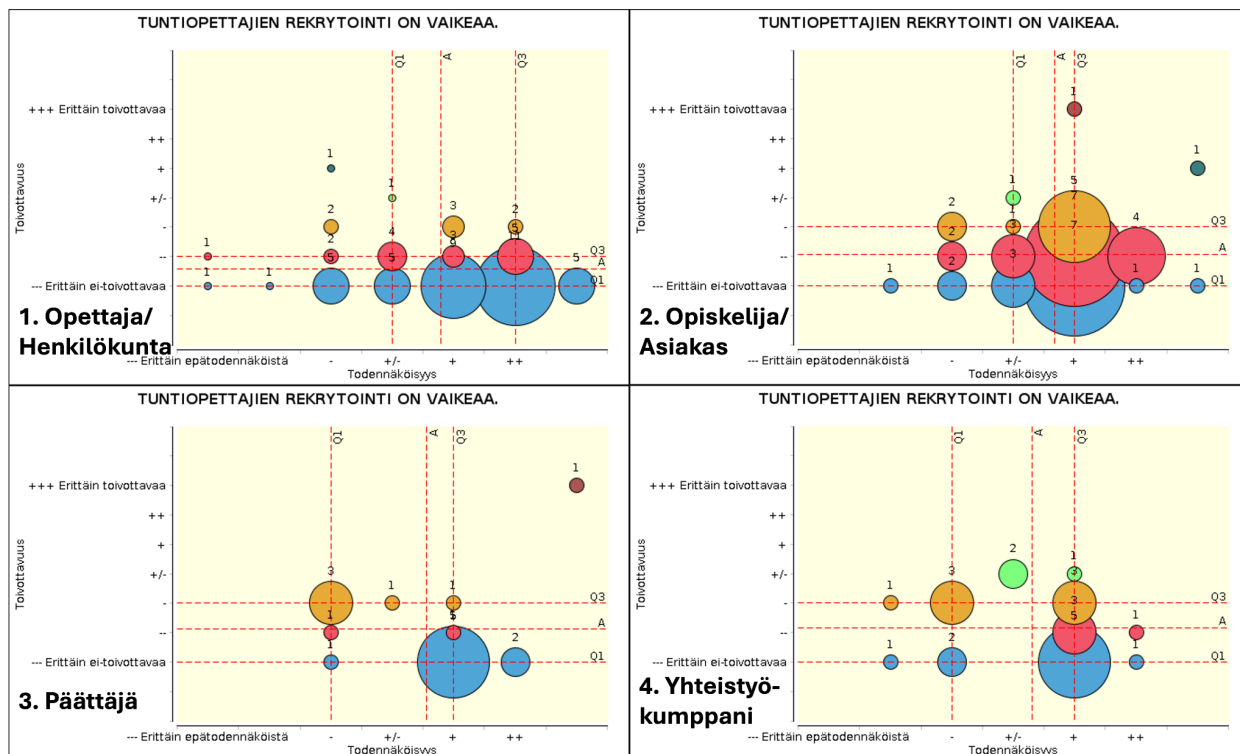
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Todennäköisyys	0.7	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Toivottavuus	-2.1	-2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Todennäköisyys	0.8	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 2/6/Toivottavuus	-2.5	-3.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

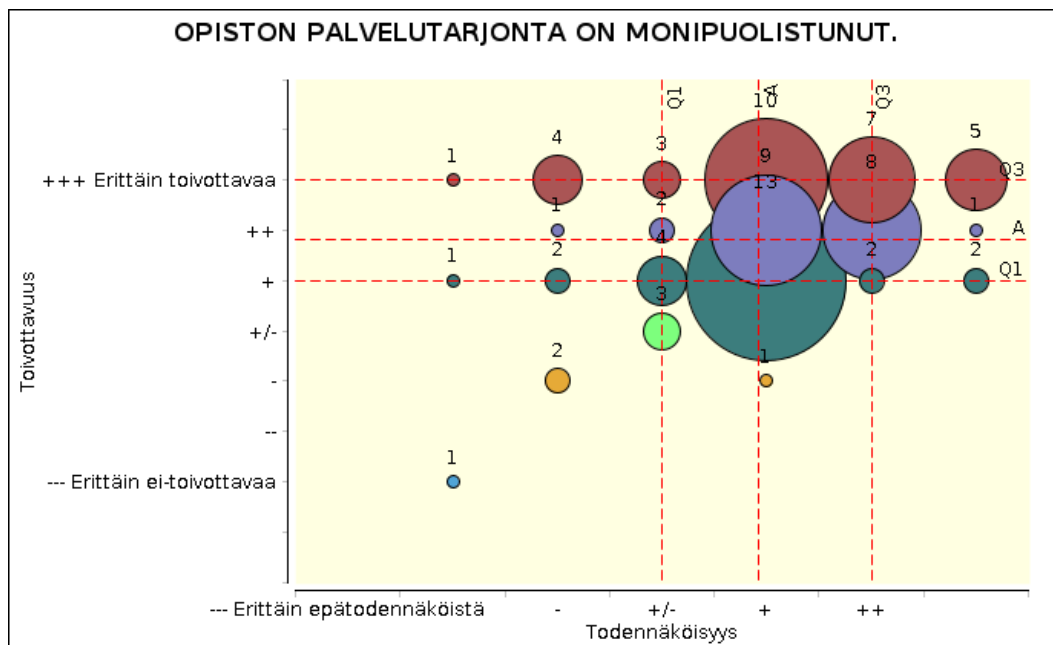
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

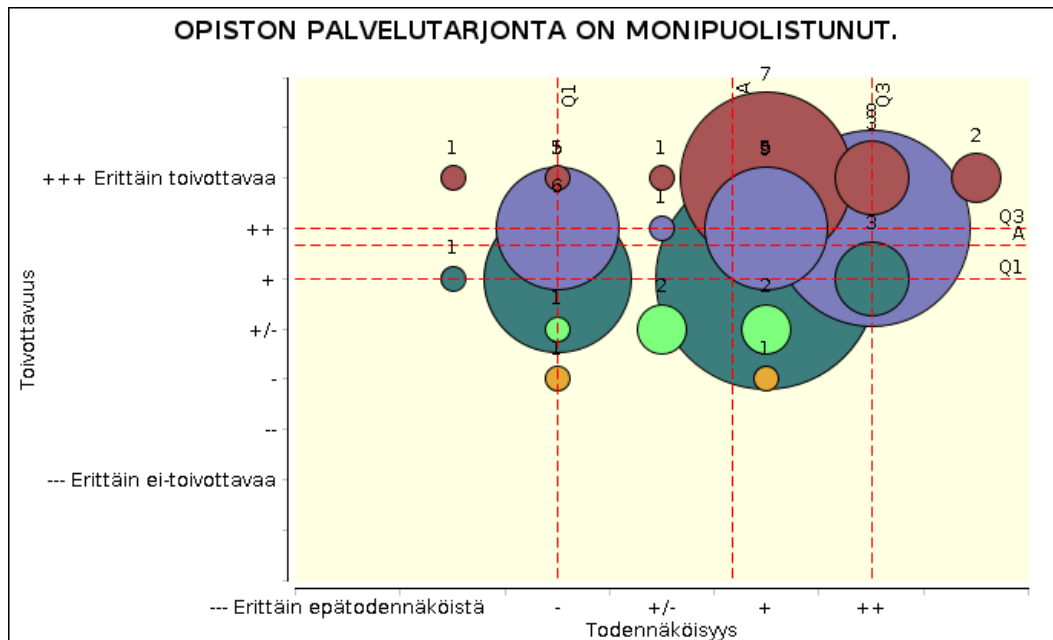
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

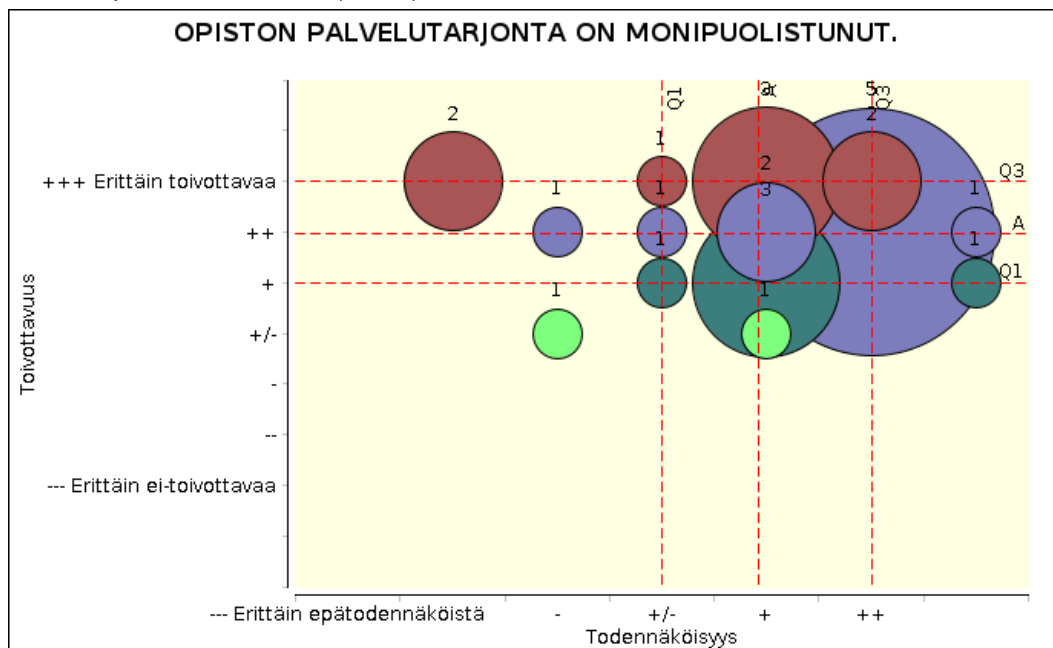

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

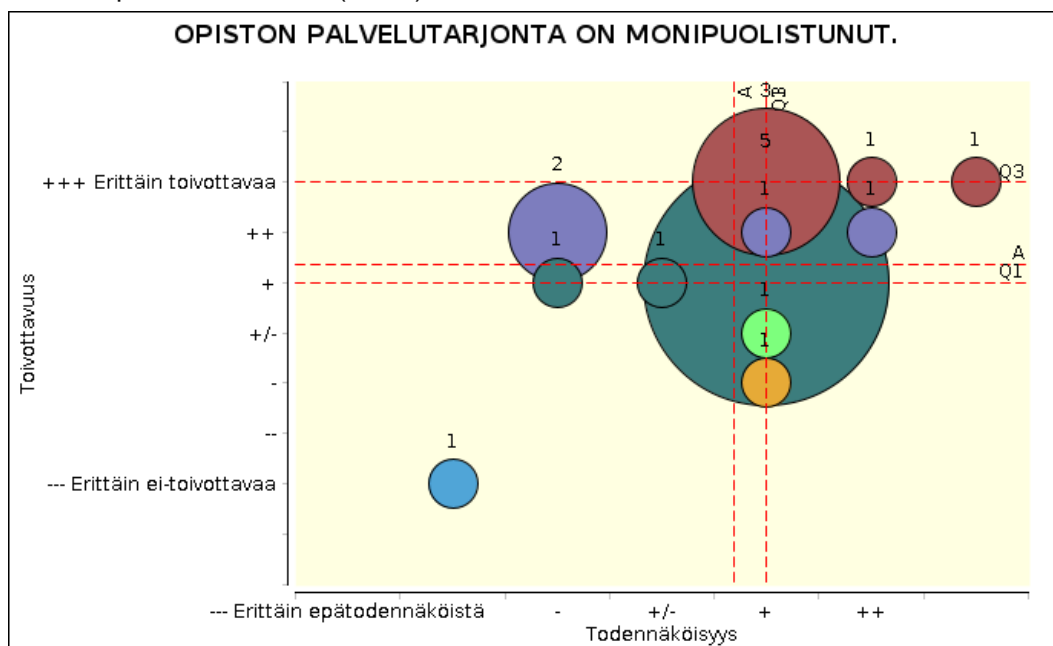

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6

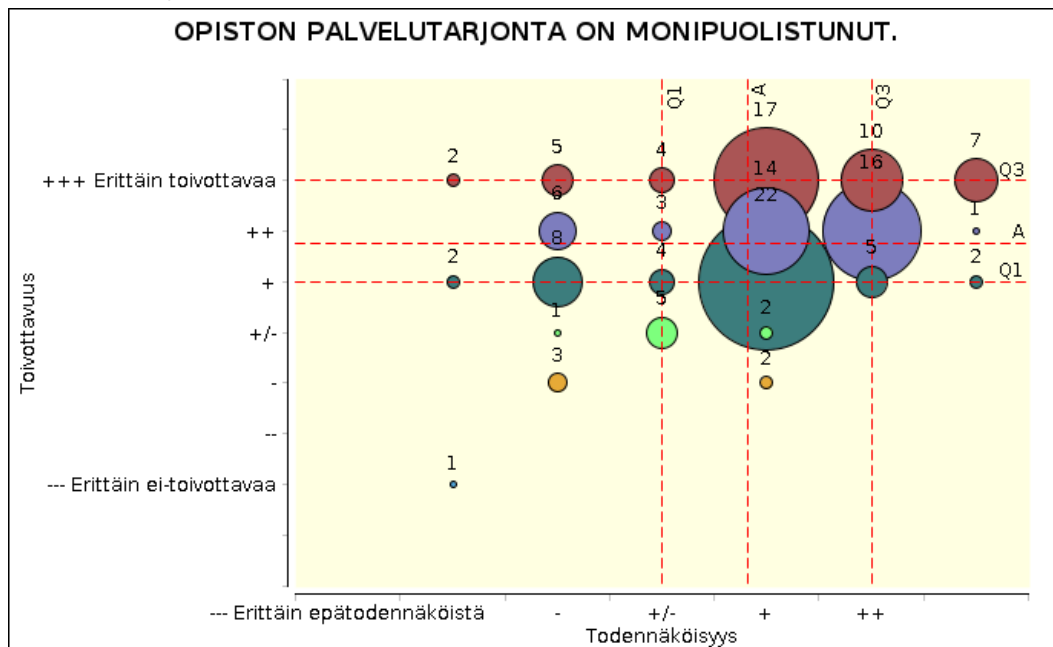
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

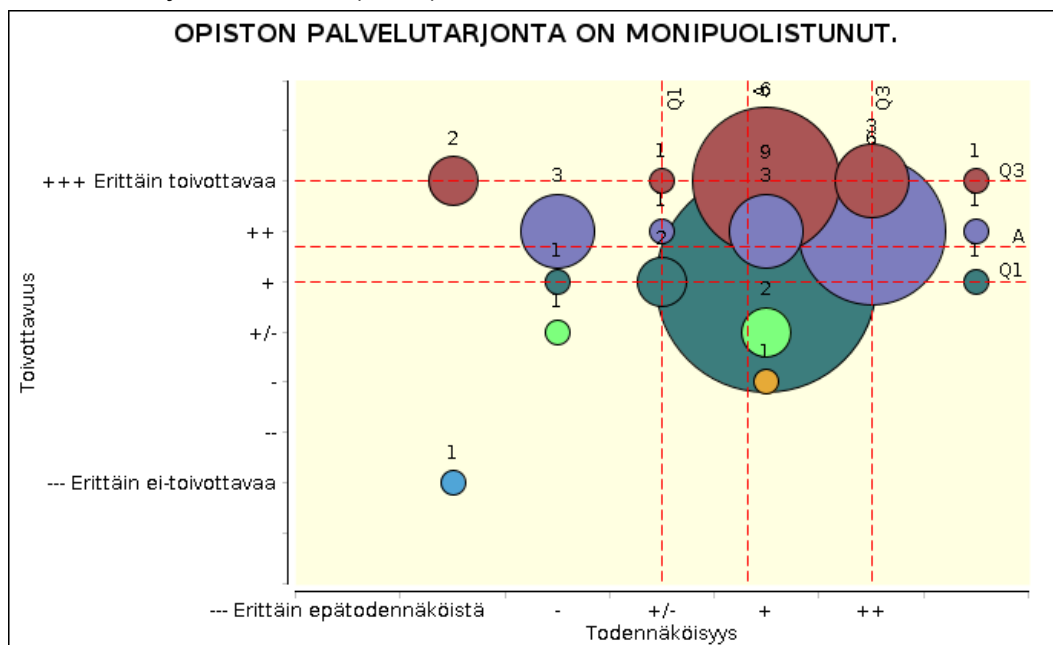

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

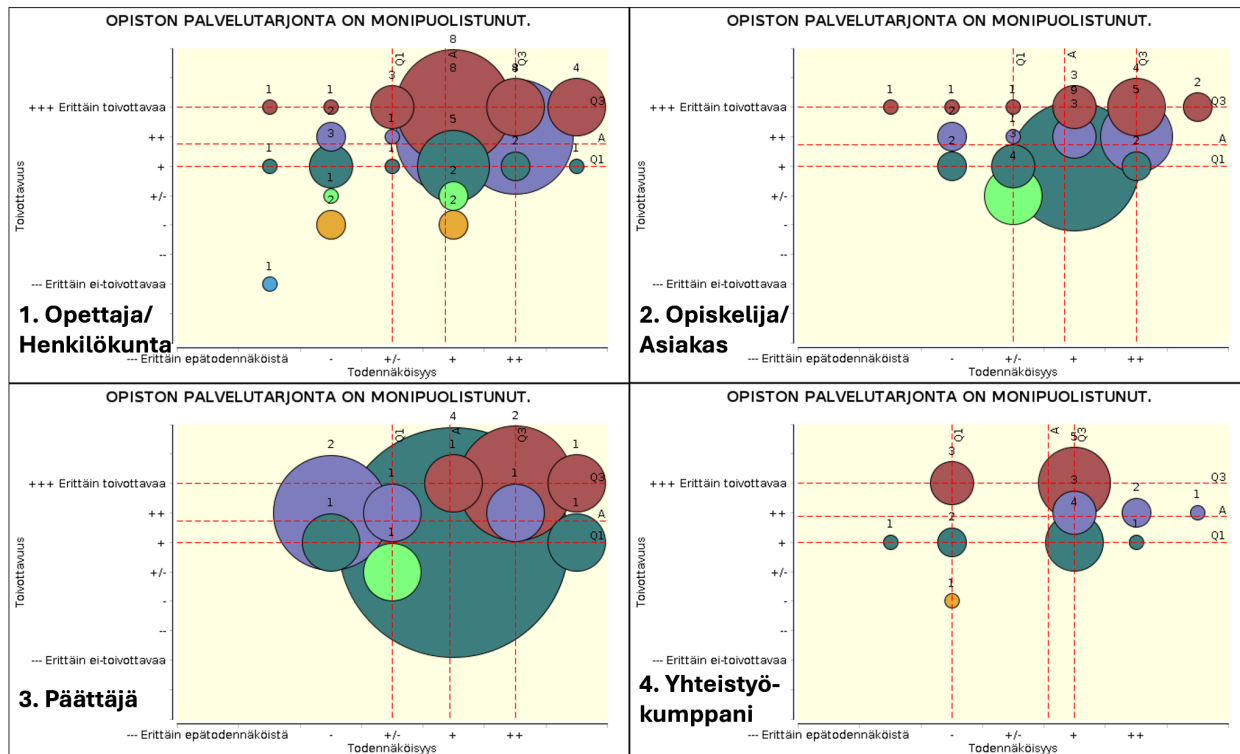
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Todennäköisyys	0.8	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Toivottavuus	1.8	2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Todennäköisyys	0.8	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 3/6/Toivottavuus	1.7	2.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

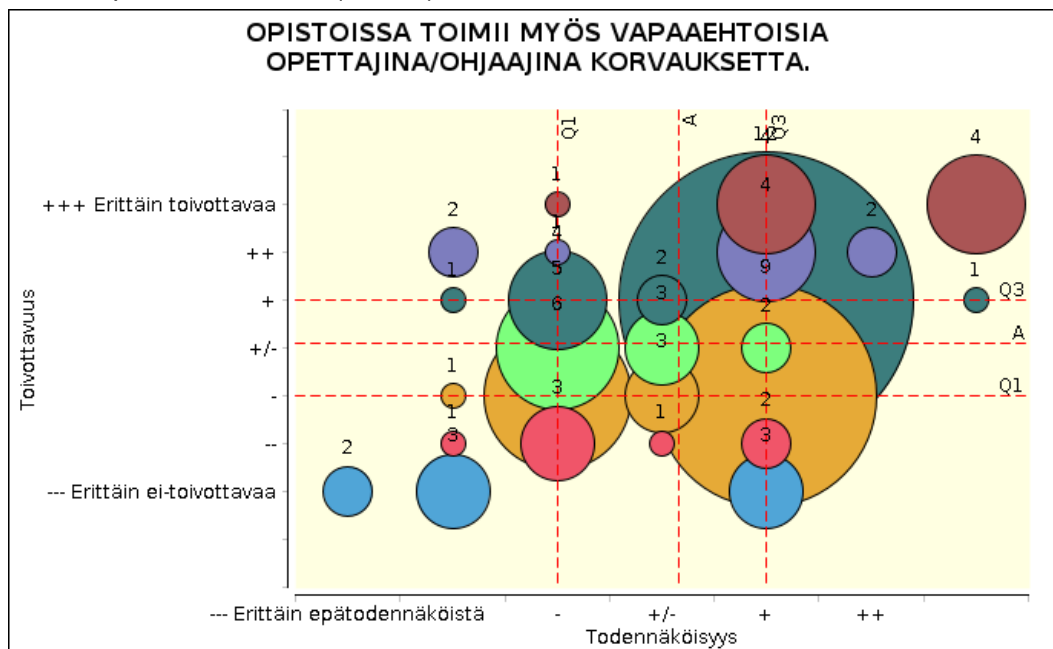
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

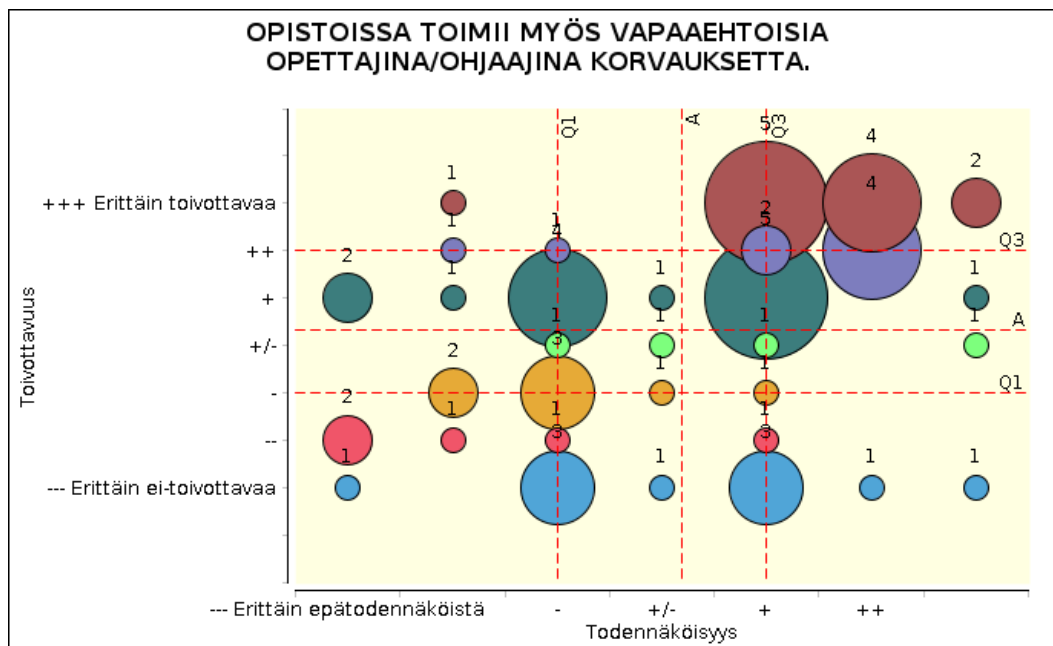
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

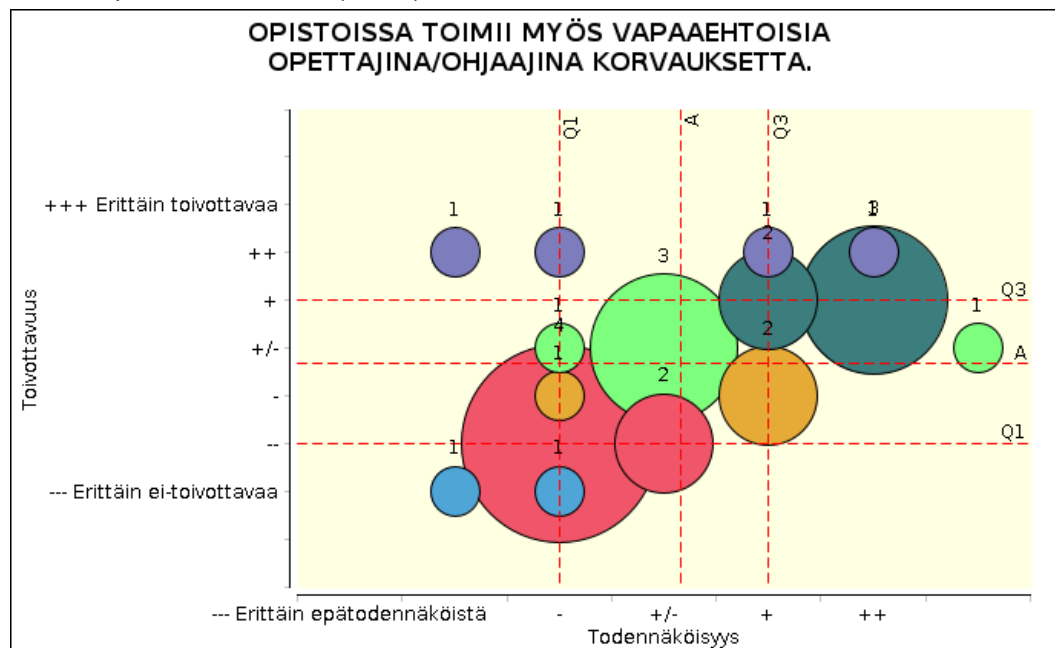

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

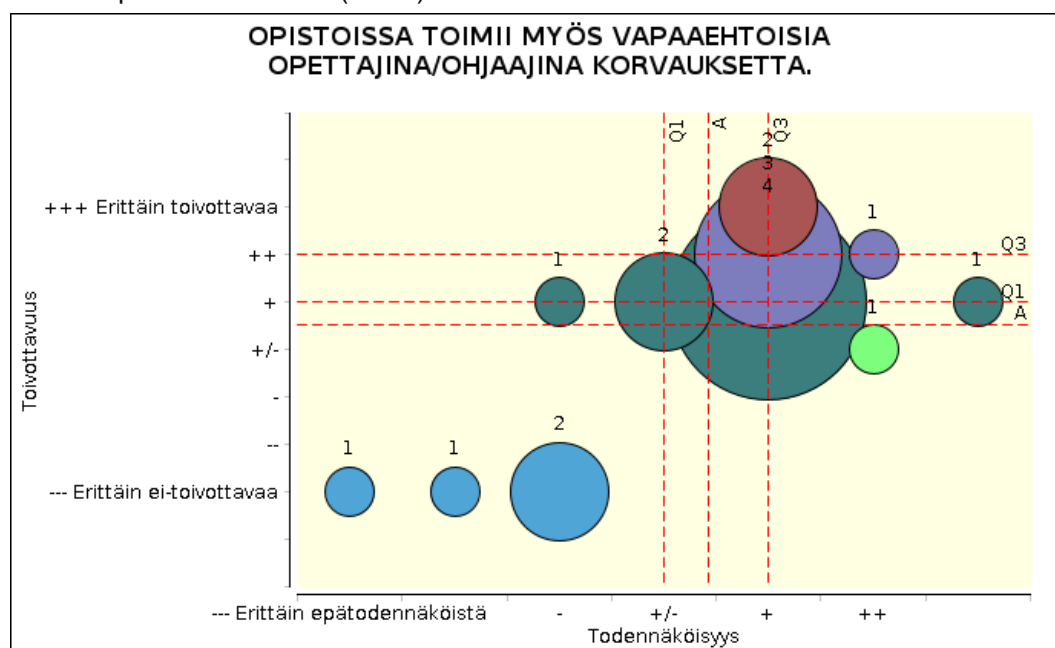

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6

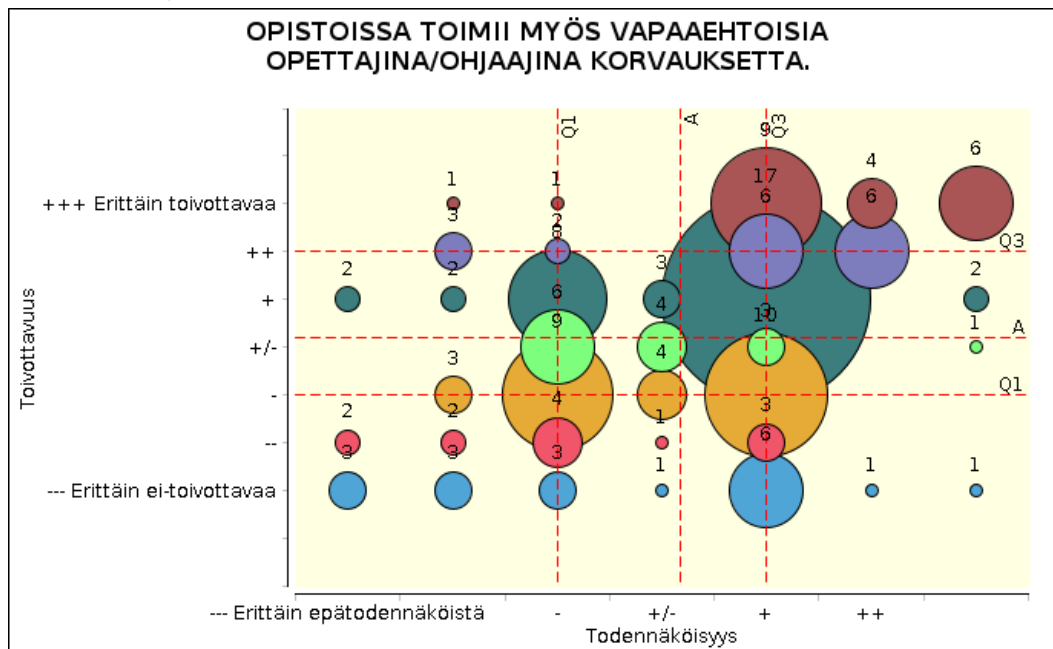
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

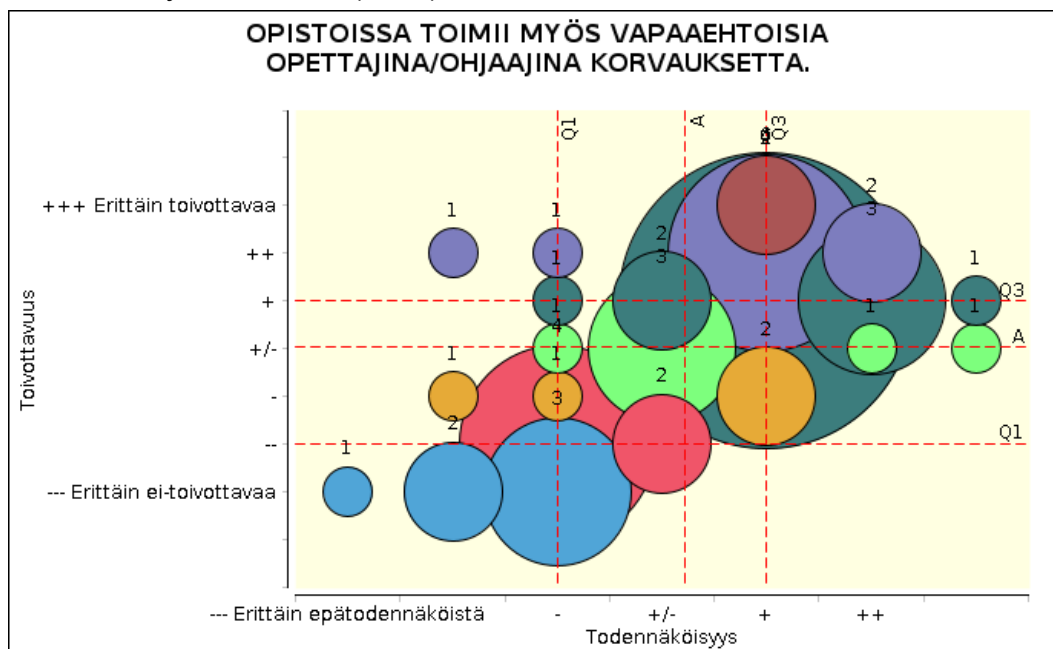

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

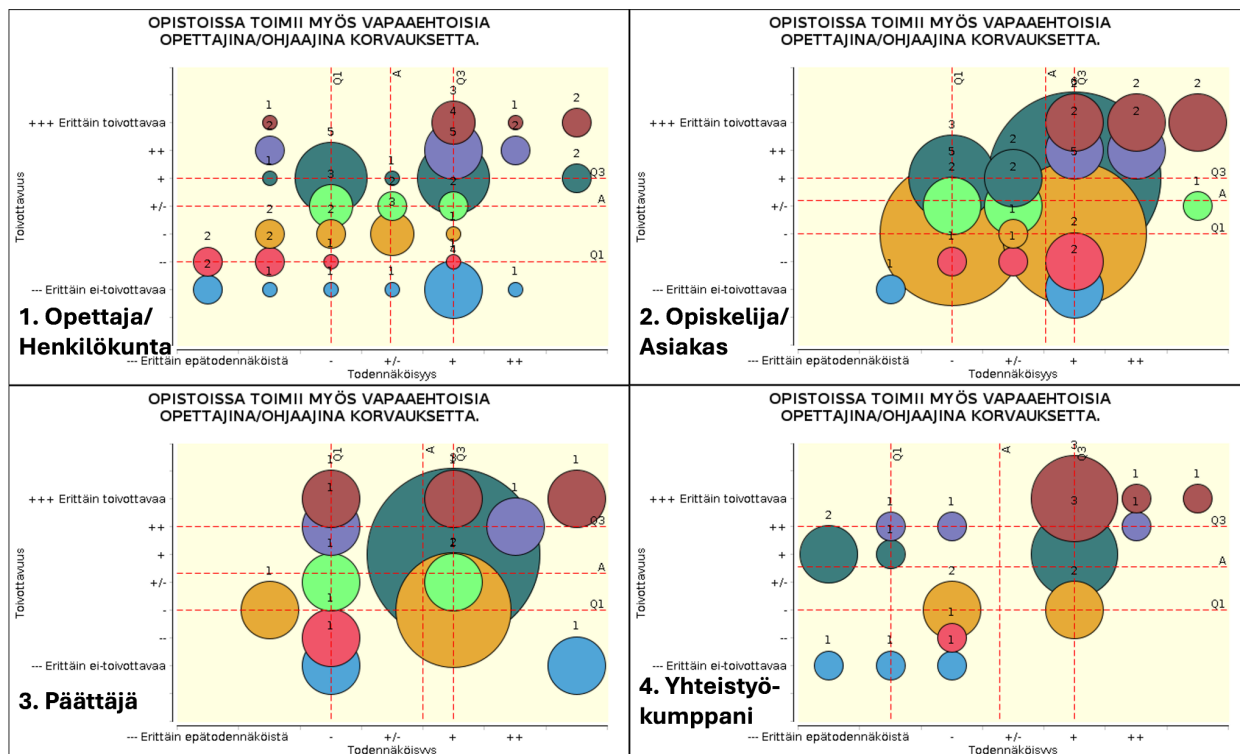
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Todennäköisyys	0.2	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Toivottavuus	0.2	1.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Todennäköisyys	0.2	0.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 4/6/Toivottavuus	0.02	1.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

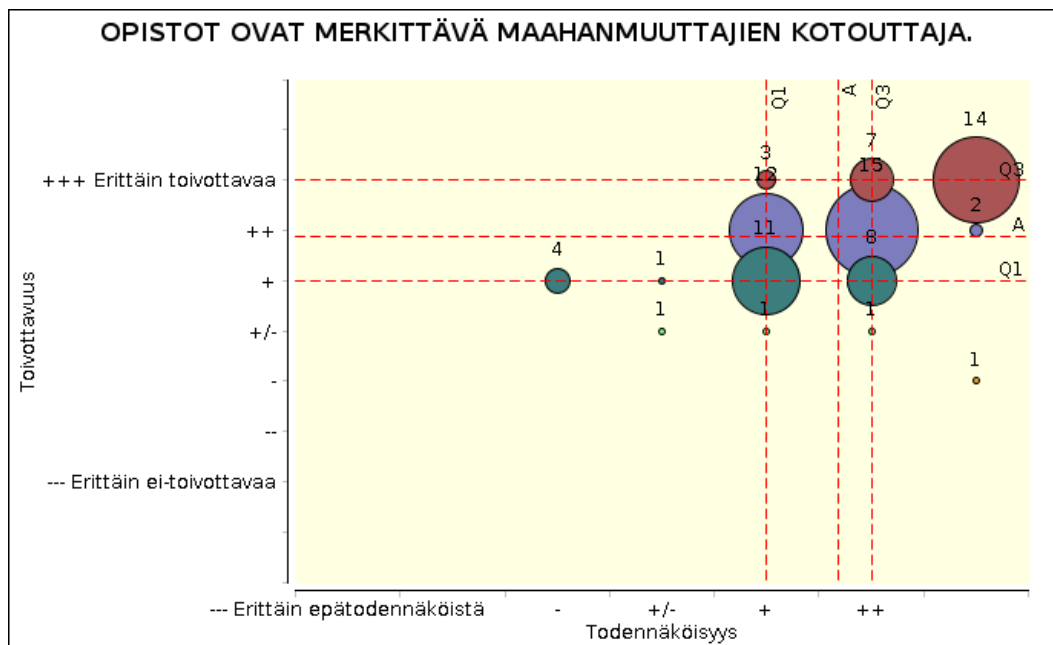
Päätätjä (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

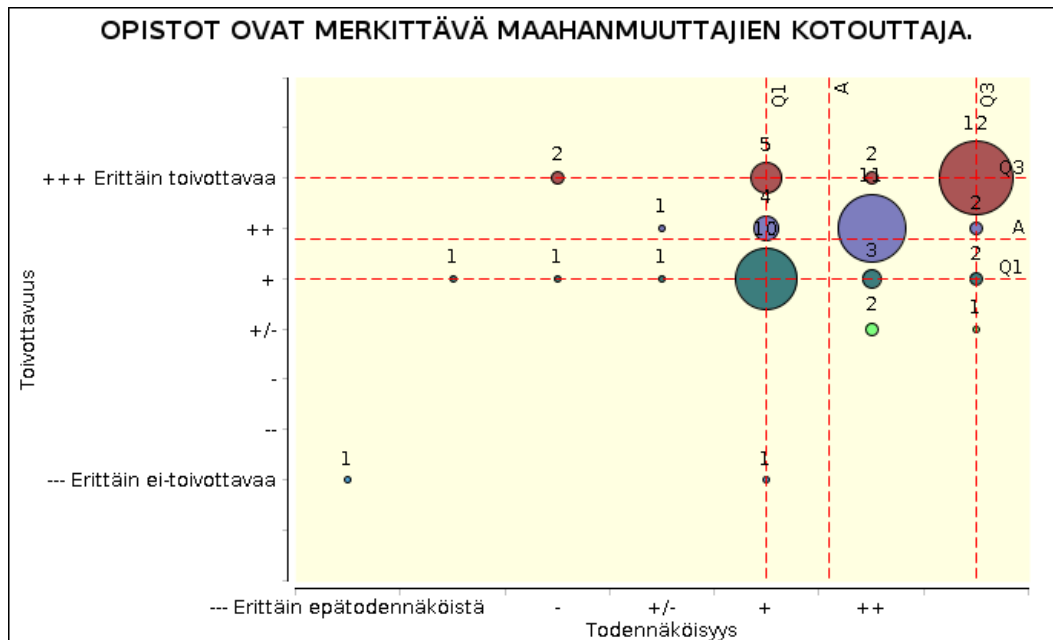
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

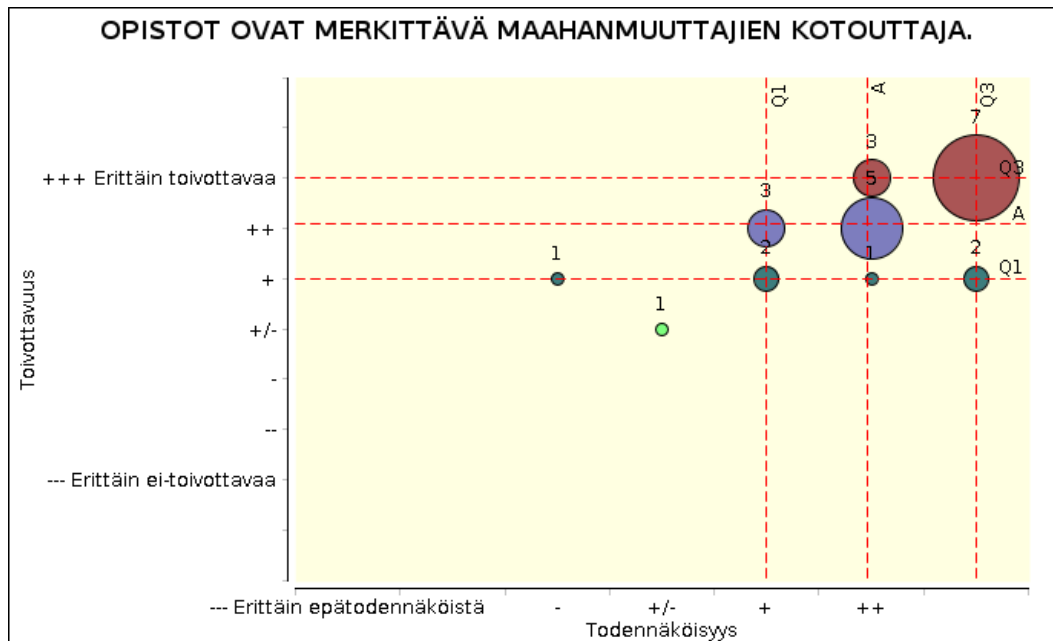

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

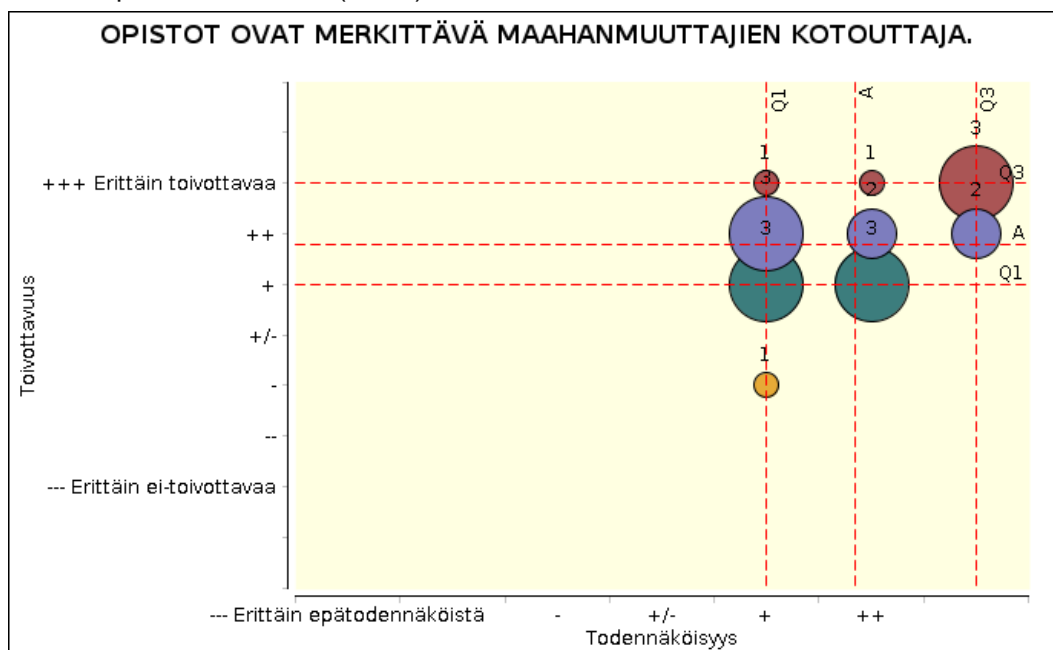

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6

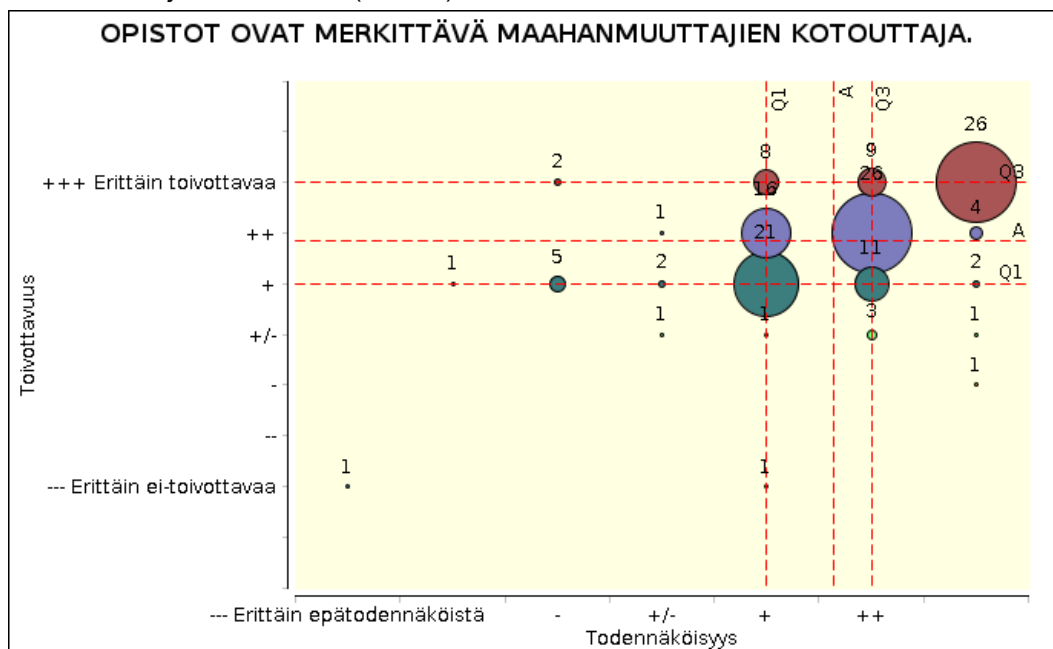
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

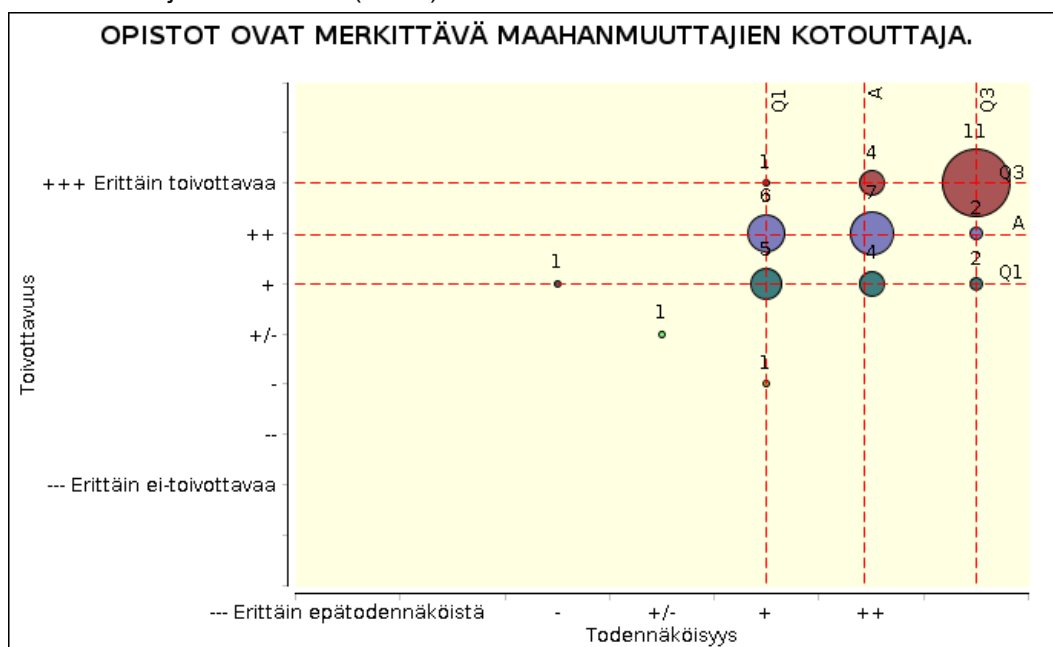

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

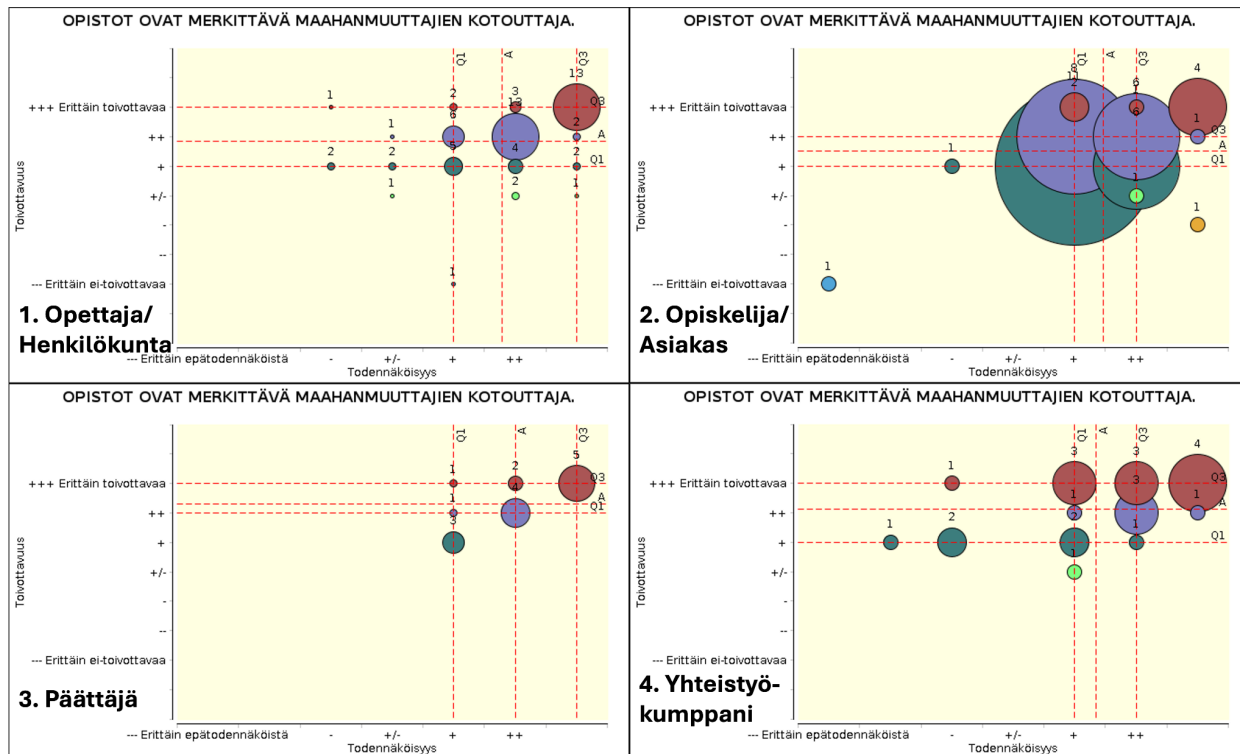
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Todennäköisyys	1.7	2.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Toivottavuus	1.8	2.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Todennäköisyys	1.9	2.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 5/6/Toivottavuus	2.0	2.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

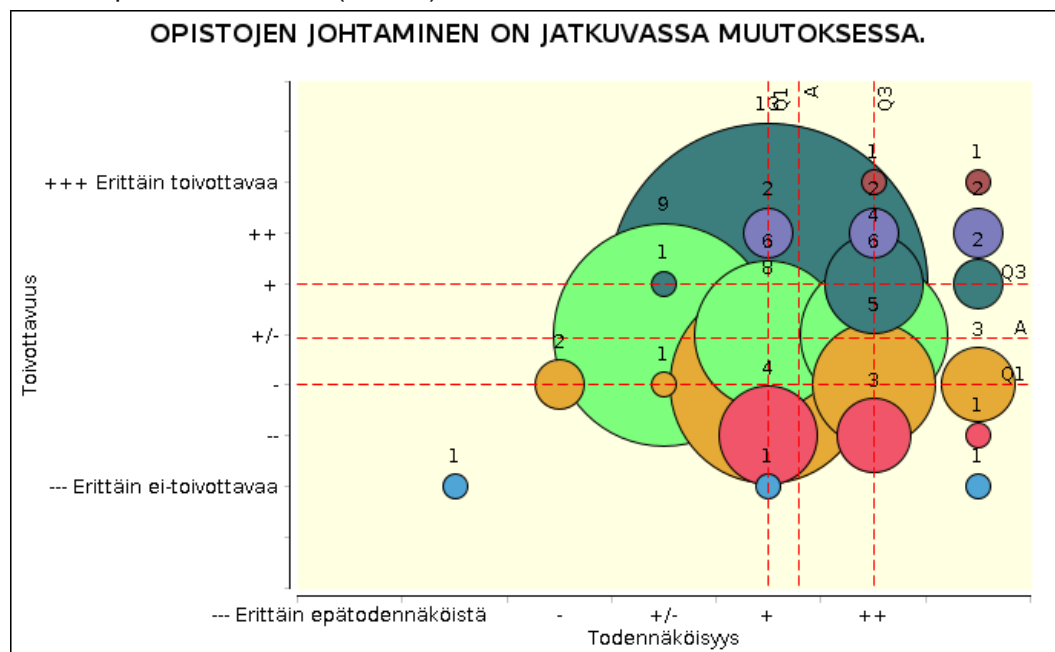
Päätäjät (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

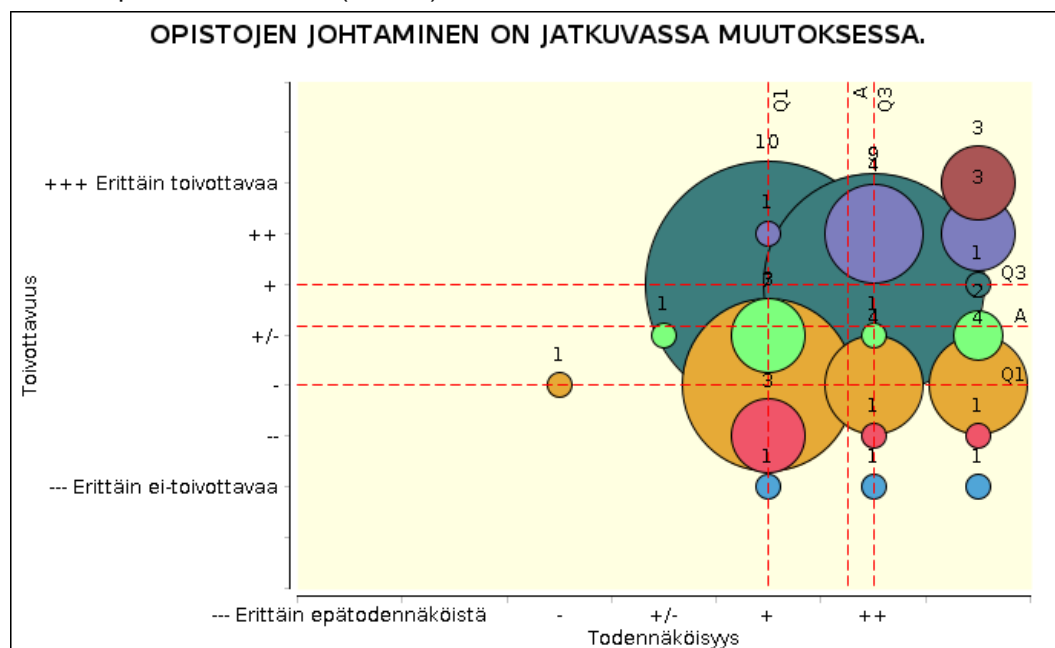
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6

Pienet Opistot – 1. kierros (N=137)

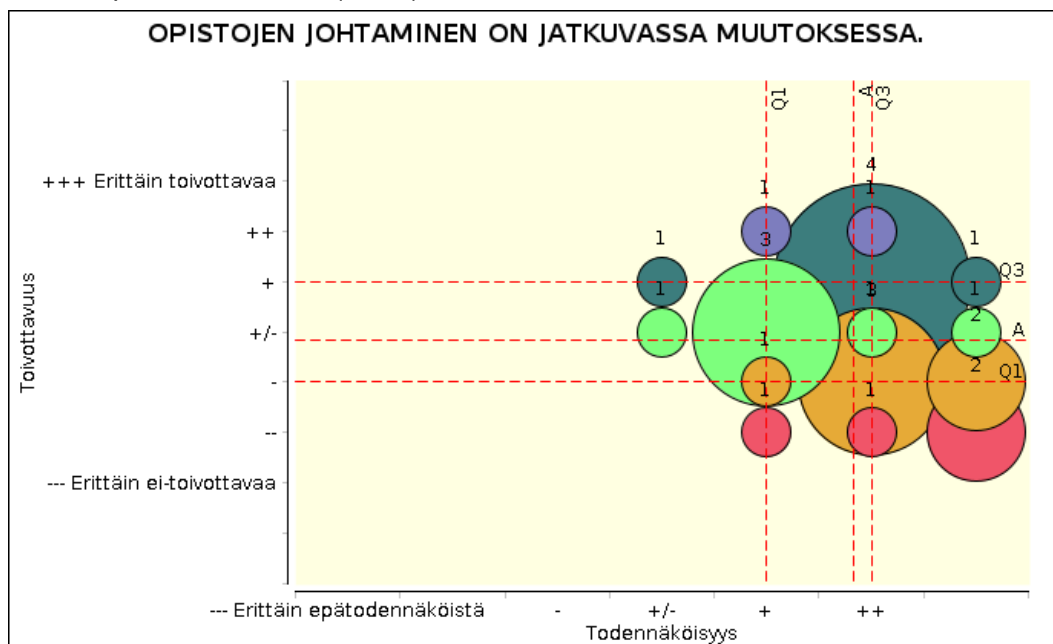

Suuret Opistot – 1. kierros (N=112)

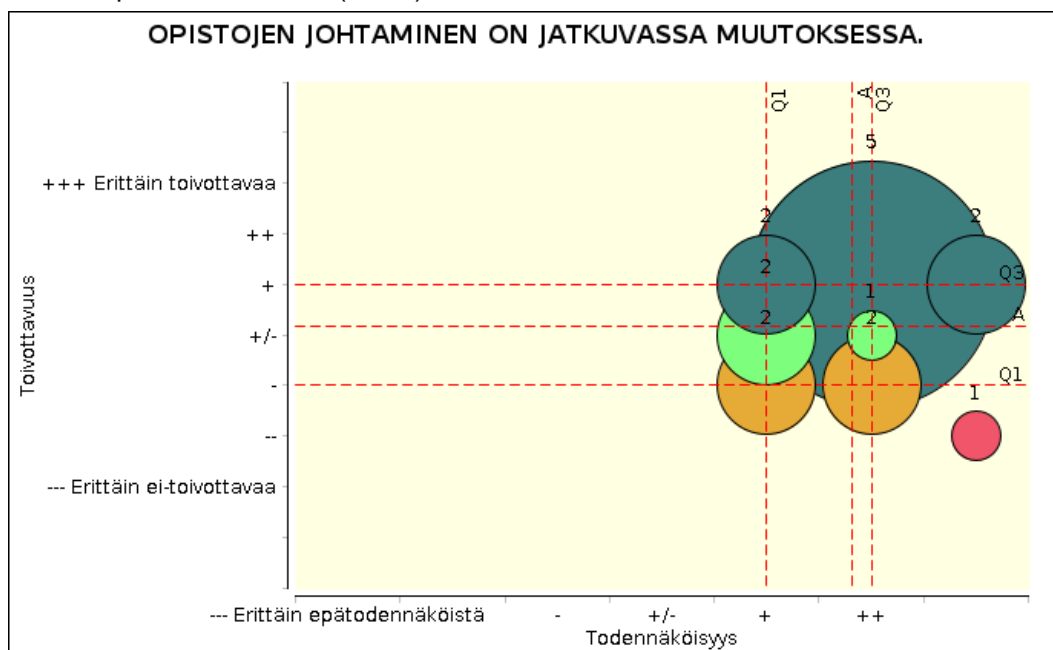

Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6

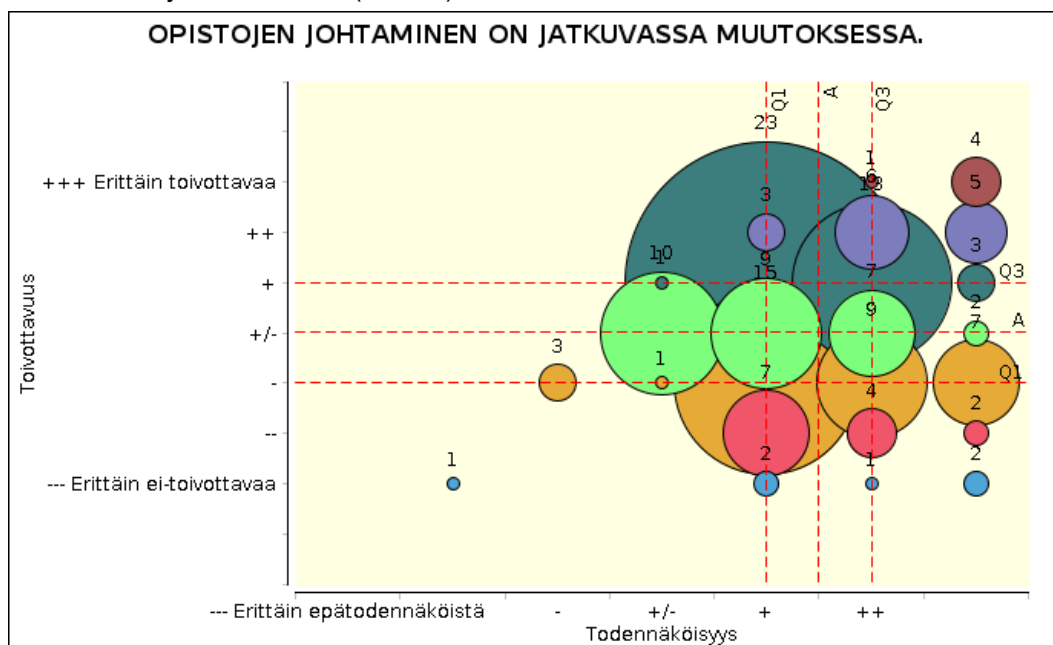
Pienet Opistot – 2. kierros (N=26)

Suuret Opistot – 2. kierros (N=22)

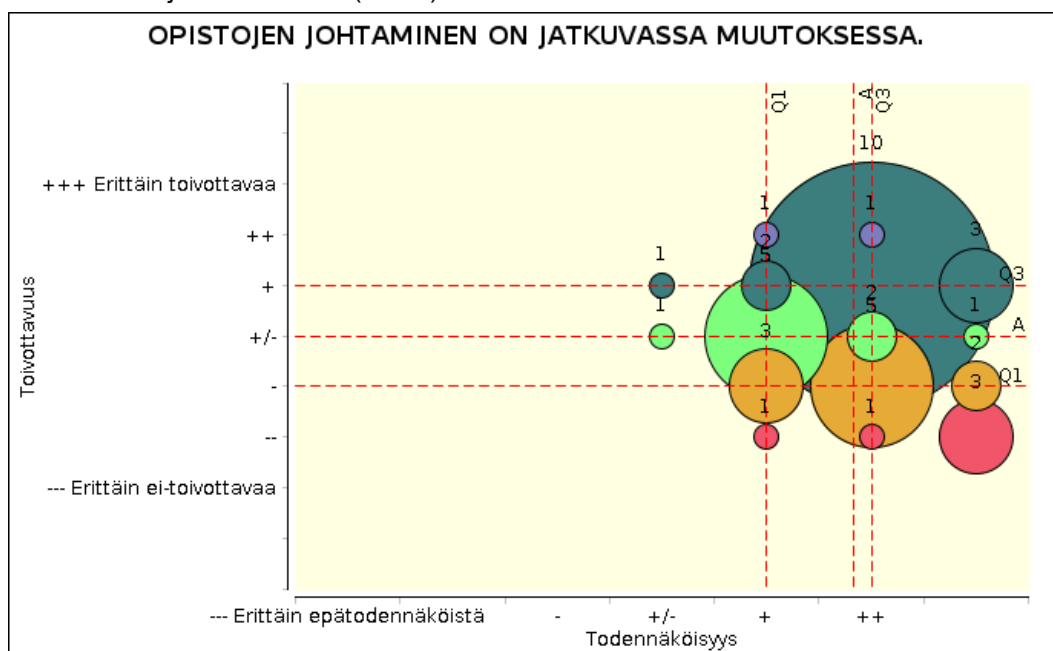

Kaikki vastaajat – 1. kierros (N=249)

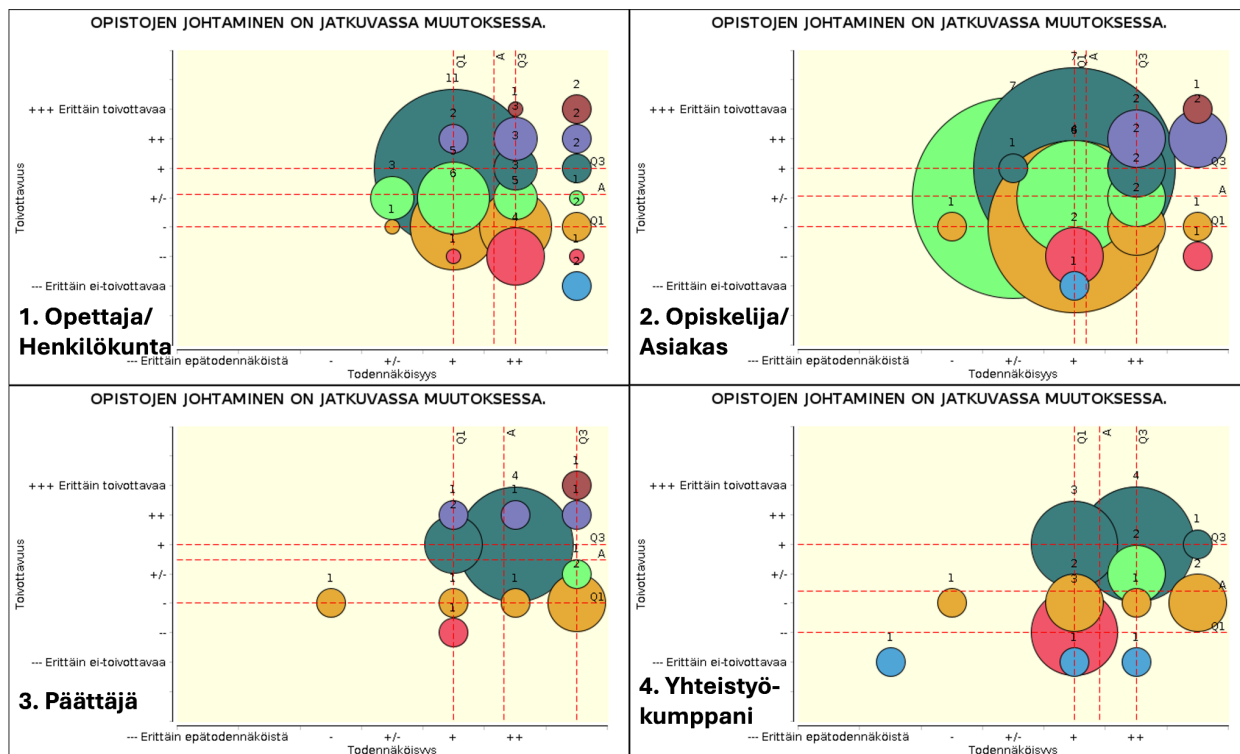
Kaikki vastaajat (1. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Todennäköisyys	1.5	1.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Toivottavuus	0.04	0.0

Kaikki vastaajat – 2. kierros (N=49)

Kaikki vastaajat (2. kierros)	Keskiarvo	Mediaani
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Todennäköisyys	1.8	2.0
Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – 6/6/Toivottavuus	0.0	0.0

Eri vastaajaryhmien vastaukset (1. kierroksella)

Opettaja/Henkilökunta (N=101)

Opiskelija/Asiakas (N=84)

Päätäjät (N=33)

Yhteistyökumppani (N=31)

Heatmap (keskiarvot ja mediaanit)

Väitteet	Keskiarvo_1	Keskiarvo_2	Erotus	Mediaani_1	Mediaani_2	Erotus		
1 (Tn.) Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.	1,4	1,6	0,2	1,5	2	0,5	-3	Erittäin epätodennäköistä/epätoivottavaa
1 (Toiv.) Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa.	0,9	1,0	0,1	1	1		-2	
2 (Tn.) Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.	0	0,2	0,2	0	1	1,0	-1	
2 (Toiv.) Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä.	-0,4	-1,8	1,4	-1	-2	1,0	0	Neutraali
3 (Tn) Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	1,8	2,3	0,5	2	2		1	
3 (Toiv.) Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	1,6	2,7	1,1	2	3	1,0	2	
4 (Tn) Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.	1,3	1,6	0,3	1	2	1,0	3	Erittäin todennäköistä/toivottavaa
4 (Toiv.) Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.	1,3	1,9	0,6	1	2	1,0		
5 (Tn) Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.	1,2	1,7	0,5	1	2	1,0		
5 (Toiv.) Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa.	1,5	2,0	0,5	1	2	1,0		
6 (Tn) Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.	1,3	1,9	0,6	1	2	1,0		
6 (Toiv.) Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt.	1	1,0	0,0	1	1		<0,5	
7 (Tn) Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.	-0,4	-0,4	0,0	-1	-1		<1,0	Kuvaa ensimmäisen ja toisen kierroksen arvojen eron voimakkuutta
7 (Toiv.) Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia.	-1,4	-2,6	1,2	-1	-3	2,0	<2,0	
8 (Tn) Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.	1,4	1,8	0,4	1,5	2	0,5		
8 (Toiv.) Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa.	-0,2	-1,3	1,1	-1	-1			
9 (Tn) Valtio vähentää opistojen rahoitusta.	0,7	1,5	0,8	1	2	1,0		
9 (Toiv.) Valtio vähentää opistojen rahoitusta.	-1	-2,5	1,5	-1	-3	2,0		
10 (Tn) Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.	-0,2	0,5	0,7	-1	1	2,0		
10 (Toiv.) Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta.	0,4	0,0	0,4	1	-1	2,0		
11 (Tn) Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.	1,6	2,1	0,5	1,5	2	0,5		
11 (Toiv.) Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja.	1,9	2,6	0,7	2	3	1,0		
12 (Tn) Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.	1,4	2,1	0,7	1	2	1,0		
12 (Toiv.) Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt.	1,6	2,7	1,1	1,5	3	1,5		
13 (Tn) Opistojen määrä on vähentynyt.	0,4	1,6	1,2	1	1			
13 (Toiv.) Opistojen määrä on vähentynyt.	-1	-1,7	0,7	-1	-2	1,0		
14 (Tn) Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.	0,6	0,7	0,1	1	1			
14 (Toiv.) Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi.	0,9	1,4	0,5	1	1			
15 (Tn) Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.	1	1,7	0,7	1	2	1,0		
15 (Toiv.) Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua.	1,1	2,4	1,3	1	3	2,0		
16 (Tn) Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.	1,4	1,8	0,4	1,5	2	0,5		
16 (Toiv.) Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja.	1,4	2,8	1,4	1,5	3	1,5		
17 (Tn) Tuntiopestajien rekrytointi on vaikeaa.	-0,1	0,9	1,0	-1	1	2,0		
17 (Toiv.) Tuntiopestajien rekrytointi on vaikeaa.	-1,1	-2,5	1,4	-1	-3	2,0		
18 (Tn) Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.	1,1	0,9	0,2	1	1			
18 (Toiv.) Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut.	1	1,8	0,8	1	2	1,0		
19 (Tn) Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.	-0,1	0,4	0,5	0	1	1,0		
19 (Toiv.) Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta.	0,3	0,0	0,3	1	1			
20 (Tn) Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja merkitystä.	1,7	2,0	0,3	2	2			
20 (Toiv.) Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja merkitystä.	1,8	2,0	0,2	2	2			
21 (Tn) Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.	1,1	1,9	0,8	1	2	1,0		
21 (Toiv.) Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa.	0,2	0,0	0,2	1	1			

Heatmap esittää Delfoi-kyselyn vastausten keskiarvojen ja mediaanien muutokset ensimmäisen ja toisen kierroksen välillä kaikkien vastaajien kesken. Jokainen väite on arvioitu sekä todennäköisyyden että toivottavuuden näkökulmasta asteikolla -3 (erittäin epätodennäköinen/epätoivottava) - +3 (erittäin todennäköinen/toivottava).

Toisen kierroksen vastaajat olivat henkilöstön edustajia. Ensimmäisellä kierroksella vastaajia puolestaan olivat kaikki neljä (4) eri ryhmää. Suuret erot kierrosten välillä voivat esimerkiksi viestiä siitä, että henkilökunnalla on erilaiset näkemykset aiheesta kuin vaikkapa opiskelijoilla.

Heatmap auttaa visuaalisesti havainnollistamaan, missä vastaajien näkemykset ovat yhtenäisiä ja missä esiintyy selkeitä eroja. Tämä toimii lähtökohtana jatkokeskusteluille ja suositusten muodostamiselle.

Merkittävät ryhmäkohtaiset erot (yli 1 yksikön ero)

Keskeisiä huomioita saaduista tuloksista

- **Teknologian todennäköisyys ja toivottavuus:** Opettajien näkemys teknologian merkityksestä tulevaisuudessa erottuu selvästi opiskelijoista ja päättäjistä. Tämä korostaa teknologian erilaista roolia eri ryhmissä.
- **Asiakkaiden rooli:** Opiskelijat ja yhteistyökumppanit painottavat asiakkaiden tulevaisuuden roolia huomattavasti enemmän kuin opettajat, mikä viittaa siihen, että opiskelijoiden ja asiakkaiden tarpeet saattavat olla aliedustettuja opettajien näkemyksissä.

	Opettajat/ Henkilökunta Keskiarvo	Opettajat/ Henkilökunta Mediaani	Opiskelija /Asiakas Keskiarvo	Opiskelija/ Asiakas Mediaani	Päättäjä Keskiarvo	Päättäjä Mediaani	Yhteistyökumppanit Keskiarvo	Yhteistyökumppanit Mediaani	Max-Min Difference
Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa – Todennäköisyys	2.5	2.5	0.0	0.0	1.5	1.5	1.5	1.5	2.5
Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Toivottavuus	1.0	1.0	-0.5	-0.5	1.5	1.5	1.25	1.0	2.0
Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Toivottavuus	0.0	0.0	-0.5	-0.5	-1.5	-1.5	0.0	0.0	1.5
Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Toivottavuus	0.0	0.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Todennäköisyys	2.0	2.0	0.5	0.5	1.0	1.0	1.25	1.0	1.5

Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Toivottavuus	2.5	2.5	1.5	1.5	1.0	1.0	1.25	1.0	1.5
Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Todennäköisyys	-0.5	-0.5	1.0	1.0	0.0	0.0	-1.25	-1.0	2.25
Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Toivottavuus	-1.0	-1.0	0.5	0.5	0.0	0.0	-0.25	-1.0	1.5
Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Todennäköisyys	-1.0	-1.0	1.5	1.5	1.0	1.0	1.0	1.0	2.5
Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Todennäköisyys	-1.0	-1.0	0.0	0.0	1.0	1.0	-0.5	-1.0	2.0
Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Toivottavuus	2.5	2.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.25	1.0	1.25
Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Todennäköisyys	1.5	1.5	1.5	1.5	1.0	1.0	-0.5	-1.0	2.0
Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Toivottavuus	0.5	0.5	2.0	2.0	1.0	1.0	0.5	1.0	1.5
Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia	0.5	0.5	2.0	2.0	1.5	1.5	1.5	1.0	1.5

kohtaamispaikkoja. – Todennäköisyys									
Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Toivottavuus	0.5	0.5	2.0	2.0	1.5	1.5	1.5	1.0	1.5
Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Todennäköisyys	0.5	0.5	1.0	1.0	-1.0	-1.0	-0.5	-1.0	2.0
Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Toivottavuus	0.0	0.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.5	1.5	1.5
Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Todennäköisyys	-1.5	-1.5	0.0	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	2.5
Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Toivottavuus	-1.0	-1.0	0.0	0.0	1.0	1.0	0.75	1.0	2.0

Ryhmäkohtainen data

Raportissa esitetyt analyysit perustuvat Delfoi-kyselyssä käytettyyn Likert-asteikkoon, jonka arvot on muunnettu numeeriselle asteikolle -3 (erittäin ei-toivottava/epätodennäköinen) – +3 (erittäin toivottava/todennäköinen). Näitä arvoja käytetään arvioimaan eri sidosryhmien näkemyksiä ja vertailemaan niitä keskenään.

Erilaisia vastaajaryhmiä hankkeen ensimmäisellä kierroksella oli neljä:

1. Opettaja/Henkilökunta
2. Opiskelija/Asiakas
3. Päätätjä
4. Yhteistyökumppani

Näiden eri ryhmien vastausten keskiarvot ja mediaanit on eriteltyä alla:

	Keskiarvo	Mediaani
1. Opettaja/Henkilökunta (N=101)		
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.5	2.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 –	2.5	2.5

Toivottavuus		
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-0.5
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-2.0	-2.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.5	2.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	2.5	2.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5

15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.5	-1.5
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

2. Opiskelija/Asiakas (N=84)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	0.5
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	0.5

9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.5	-0.5
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	2.0	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

3. Päättäjä (N=33)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-0.5
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

Toivottavuus		
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.0	-1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.0	-1.0

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0

4. Yhteistyökumppani (N=31)	Keskiarvo	Mediaani
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
1 – Tekoäly ja robotit luovat uusia tapoja opettaa ja toimia kansalaisopistoissa. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
2 – Teknologia vähentää kansalaisopistojen fyysistä yhteisöllisyyttä ja läsnäolon merkitystä. – Teknologia vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.75	1.5
3 – Opistot edistävät kansalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
4 – Opistot tekevät enemmän yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
5 – Opistot tekevät aiempaa enemmän yhteistyötä uudistuvien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten kanssa. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
6 – Tulevaisuuden oppijoiden tarpeet ja odotukset ovat monimuotoisempia kuin nyt. – Asiakas vuonna 2030 – Toivottavuus	1.0	1.5
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-1.25	-1.0
7– Kansalaisopistoissa opiskelee vain hyväosaisia. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.5	-1.5
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.75	2.0
8 – Talous- ja tehokkuusajattelu määräävät opistojen toimintaa. – Poliitiikka ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.25	-1.0

9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.0
9 – Valtio vähentää opistojen rahoitusta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.25	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
10 – Uutena rahoitusmuotona on yksityinen lahjoitus-, sponsorointi- tai stipenditoiminta. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	0.0	0.0
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.5
11 – Opistot parantavat kansalaisten sivistystä ja tulevaisuuden kansalaistaitoja. – Poliittika ja talous vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.0
12 – Kansalaiset ovat ympäristötietoisempia kuin nyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	1.25	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	1.0
13 – Opistojen määrä on vähentynyt. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	-0.75	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
14 – Opistot hyödyntävät toiminnassaan kansainvälistä osaamista ja verkostoja ja laajentavat toimintaansa paikallisesta kansainväliseksi. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.5	1.0
15 – Opistot edistävät ekososiaalista ja planetaarista ajattelua. – Ympäristö vuonna 2030 – Toivottavuus	0.75	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	1.0
16 – Opistot ovat yhdenvertaisia ja turvallisia kohtaamispaikkoja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	-0.5	-1.0
17 – Tuntiopettajien rekrytointi on vaikeaa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	-1.25	-1.0
18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.25	1.5

18 – Opiston palvelutarjonta on monipuolistunut. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	1.5	1.5
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	0.0	0.0
19 – Opistoissa toimii myös vapaaehtoisia opettajina/ohjaajina korvauksetta. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.75	1.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.5	2.0
20 – Opistot ovat merkittävä maahanmuuttajien kotouttaja. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	2.0	2.0
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Todennäköisyys	1.0	1.5
21 – Opistojen johtaminen on jatkuvassa muutoksessa. – Henkilöstö ja palvelut vuonna 2030 – Toivottavuus	0.5	1.0